

Vstupní analýza vzdálené dílčí podpory města Jablonce nad Nisou

Zpracoval: Adam Duffek

**Prosinec
2019**

Text neprošel jazykovou korekturou

1	Seznam zkratk:	4
2	Manažerské shrnutí	5
3	Cíle vstupní analýzy	7
4	Metodologie	7
5	Standardy výzkumné práce Agentury pro sociální začleňování	8
6	Základní terminologie	9
6.1	Agentura pro sociální začleňování	9
6.2	Sociální vyloučení	9
7	Základní charakteristiky Jablonce nad Nisou	11
8	Popis sociálního vyloučení v Jablonci nad Nisou	13
9	Bydlení	16
9.1	Městský bytový fond	16
9.1.1	Podmínky pro žadatele o obecní byty	17
9.1.2	Podmínky pro žadatele o byty zvláštního určení	19
9.2	Obyvatelstvo SVL a bydlení	20
9.2.1	Městský bytový fond a jeho možnosti	23
9.3	Migrace a push a pull faktory Jablonce nad Nisou	23
10	Zaměstnanost	26
11	Statistiky výplat vybraných sociálních dávek	29
11.1	Krajské srovnání, výplaty vybraných sociálních dávek	29
12	Bezpečnost	34
13	Zadluženost	37
14	Sociální služby a rodina	43
15	Návykové látky, zdraví	48
16	Popis konkrétních lokalit	49
16.1	Lokalita A	49
16.1.1	Lokalita A1	50
16.1.2	Lokalita A2	52
16.1.3	Lokalita A3	53
16.2	Lokalita B	54
16.3	Lokalita C	56
16.4	Lokalita D	57
16.5	Lokalita E	58

16.6	Lokalita F	59
16.7	Lokalita G	60
16.8	Lokalita H	62
16.9	Lokalita I	63
16.10	Lokalita J	65
16.11	Lokalita K	66
16.12	Lokalita L	67
16.13	Lokalita M	69
16.14	Lokalita N	71
16.15	Lokalita O	72
16.16	Lokalita P	73
16.17	Lokalita Q	74
16.17.1	Lokalita Q1	74
16.17.2	Lokalita Q2	75
16.18	Lokalita R	76
16.19	Lokalita S	77
16.20	Lokalita T	78
16.21	Lokalita U	79
16.21.1	Lokalita U1	80
16.21.2	Lokalita U2	82
16.22	Území sídliště V	83
17	Popisy jednotlivých komerčních ubytoven	87
17.1	Ubytovna AA	87
17.2	Ubytovna AB	91
17.3	Ubytovna AC	92
17.4	Ubytovna AD	94
17.5	Ubytovna AE	95
17.6	Ubytovna AF	97
17.7	Ubytovna AG	98
18	Popisy jednotlivých městských ubytoven a krizového bydlení	100
18.1	Městská ubytovna BA	100
18.2	Krizové bydlení BB	100
18.3	Městská ubytovna BC	101

19	Neobývané lokality	102
19.1	Lokalita CA	102
19.2	Lokalita CB	102
19.3	Lokalita CC	103
19.4	Lokalita CD	103
19.5	Lokalita CE	105
20	Přílohy	106
21	Bibliografie	111
22	Seznam obrazových příloh	112
23	Seznam grafů	114
24	Seznam tabulek	115

1 Seznam zkratk:

- APZ: Aktivní politika zaměstnanosti
- ASZ: Agentura pro sociální začleňování
- ČR: Česká republika
- ČSÚ: Český statistický úřad
- ČÚZK: Český ústav zeměměřický a katastrální
- EHP: Evropský hospodářský prostor
- EU: Evropská unie
- HZS: Hasičský záchranný sbor
- KHS: Krajská hygienická stanice
- KoP: Kontaktní pracoviště
- LK: Liberecký kraj
- MP: Městská policie
- MPSV: Ministerstvo práce a sociálních věcí
- MSČR: Ministerstvo spravedlnosti České republiky
- MVČR: Ministerstvo vnitra České republiky
- OO: Obvodní oddělení
- ORP: Obec s rozšířenou působností
- OSPOD: Orgán sociálně-právní ochrany dětí
- PČR: Policie České republiky
- SVL: Sociálně vyloučená lokalita
- ÚP: Úřad práce
- VPP: Veřejně prospěšné práce
- ZSJ: Základní sídelní jednotka

2 Manažerské shrnutí

Sociální vyloučení v Jablonci nad Nisou charakterizuje především existence jednotlivých domů v městské zástavbě, případně samostatně stojící starší domy, jejichž obyvatelé lze považovat dle zvolených kritérií (viz níže) za sociálně vyloučené. V žádném případě se nejedná o jasně ohraničená, a od jiné zástavby oddělená, místa. Vyšší koncentrace sociálně vyloučených lokalit a lokalit s vyšším rizikem sociálního vyloučení se v době výzkumu nacházela **především v samotném středu města a jeho okolí**. Ve všech lokalitách existovaly v odlišné míře různé formy rizikového chování, které na sebe sociální vyloučení váže. Nejzjevnější problémy, se kterými se obyvatelé bez obtíží svěřovali, byly **dluhy a s nimi související exekuce, a nemožnost opuštění substandardních forem bydlení**.¹

Celkem se jednalo o **25 domů s číslem popisným** (21 lokalit) a 7 komerčních ubytoven.² Většina těchto ubytoven byla v různé míře zatížena fenomény sociálního vyloučení. Celkem se mohlo jednat o cca 870 sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených osob.³ Počet lokalit je velice proměnlivý, jak ostatně ukazují i zjištění terénního výzkumu. Zároveň se lze téměř s absolutní jistotou domnívat, že počet lokalit je vyšší než zjištěné číslo, neboť nebylo v možnostech výzkumu popsat všechny domy, jednotlivé byty a jiné méně viditelné formy sociálního vyloučení. Podle pracovníků Magistrátu města Jablonce nad Nisou bylo k 31. 1. 2019 v ORP Jablonec nad Nisou evidováno **celkem 290 osob bez přístřeší**.⁴ Sociálně vyloučené lokality na území města se relativně dynamicky proměňovaly. Některé lokality byly rekonstruovány a byty v nich prodávány nebo pronajímány jiným cílovým skupinám. Jinak řečeno, bytových kapacit přijímajících sociálně znevýhodněné lidi ubývalo. Zároveň byly aktéry popisovány například proměny klientské struktury některých ubytoven, kdy sociálně vyloučení byli postupně vytlačováni a místo nich na ubytovnách žili zahraniční pracovníci. Bydlení se nejen proto stávalo **nejpalčivějším tématem v sociálně vyloučených lokalitách**. Sociální situace v některých lokalitách **byla velmi špatná**. Byty byly **přelidněné a hygienické standardy mnohdy velmi nízké**. Častý problém, který byl v lokalitách pozorován výzkumníkem a potvrzován obyvateli, byly například **štěnice**. Alespoň v jednom případě byl navštívený dům odpojen od zdroje pitné vody, což mohlo za určitých podmínek vyústit v **šíření různých nemocí** a mohlo ve svém důsledku ohrožovat i lidi mimo lokality.

Velkým problémem bylo kromě bydlení také zadlužení domácností. V lokalitách, které tato analýza zmiňuje, byla téměř vždy značná část obyvatel zadlužená. Lidé měli často více než

¹ Substandardní bydlení označuje podmínky bydlení mimo standardní byt. Může se tak označit například bydlení v ubytovnách, azylových domech, apod., které často sociální situaci zhoršují nejen pro osoby v situaci sociálního vyloučení, ale i pro celou komunitu, viz online <http://www.socialnibydeni.mpsv.cz/cs/co-je-socialni-bydleni/zakladni-informace-o-sb> (navštíveno 1. 12. 2019) Podrobněji například v Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 až 2020 (ASZ, 2016, stránky 18-24).

² Na těchto ubytovnách se v době výzkumu nacházelo cca 25 dětí.

³ Včetně cca 100 obyvatel sídliště v okolí ulice Na Vršku, viz kapitola 16.22.

⁴ Analýza se z kapacitních a metodologických důvodů hlouběji nezaměřovala na zjišťování krajní bytové nouze. Vysoký počet osob bez přístřeší na území ORP může být zapříčiněn i fluktuací těchto osob mezi Libercem a Jabloncem, kde je dobré dopravní spojení veřejnou hromadnou dopravou.

jednu exekuci. Dle dat projektu Mapa exekucí⁵ činil v roce 2017 počet obyvatel města Jablonce nad Nisou v exekuci 5154 a celkový počet exekucí ve městě 26894. **Podíl osob v exekuci vůči počtu obyvatel Jablonce nad Nisou nad 15 let tak činil 13,45 %.**

Jak v případě dluhů, tak i v oblasti bydlení bylo často zřejmé, že institucionální aktéři, kteří se snažili zlepšovat danou situaci, naráželi na zřejmé systémové problémy, které do značné míry znemožňovaly sociální změnu. Sociální situace ve městě byla aktéry v době výzkumu považována za **stabilní**, avšak lze se důvodně domnívat, že dlouhodobé neřešení problémů, například v oblasti bydlení a dluhů, by mohlo vést k zásadnímu **zhoršení kvality života obyvatel celého města.**

⁵ Viz online <http://mapaexekuci.cz/> (navštíveno 1. 10. 2019). V současné době (listopad 2019) je projekt mapy exekucí zpochybňován, opakovaně ze strany Exekutorské komory, nověji ze strany Hospodářské komory. Základním problémem je zde dostupnost a transparentnost dat, která jsou odvislá od několika proměnných, mezi nimiž figurují vedení evidence exekucí, trvalé bydliště osob nebo evidence počtu obyvatel. Pokud budeme počítat s odchylkou mapy exekucí v rozsahu 5-10% počtu exekucí a osob, situace zůstává i nadále velmi vážnou. Předlužení a exekuce jsou problémem s vážnými socioekonomickými dopady a je důležité o metodologii vyhodnocení dat diskutovat, ovšem netransparentní přístup exekutorské komory k řešení tohoto problému nepřispívá.

3 Cíle vstupní analýzy

Následující zpráva předkládá výsledky výzkumu realizovaného Agenturou pro sociální začleňování (ASZ), která je jedním z odborů Úřadu vlády ČR, v období **od července do října 2019**. Hlavním cílem této vstupní analýzy je zmapování situace obyvatel sociálně vyloučených lokalit nebo lokalit sociálním vyloučením ohrožených v Jablonci nad Nisou.

Vstupní analýza se rovněž zabývá širšími okolnostmi existence sociálního vyloučení ve sledovaném městě. Zásadní pozornost je upřena na identifikaci a popis sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, na typ sociálního vyloučení, původ a mechanismy jeho vzniku ve městě. Dále se analýza věnuje přesnějšímu definování cílových skupin intervence ASZ, identifikaci problémů a potřeb cílových skupin **primárně v oblasti bydlení**. Aby výstup nabízel komplexní vhled do problematiky sociálního vyloučení v Jablonci nad Nisou, nebyly v tomto šetření rámcově opomenuty ani oblasti jako je bezpečnost, zaměstnanost, sociální služby, či zdraví.

Samostatnou oblastí je **vzdělávání**, které je řešeno samostatně v komplementárním projektu „**Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami**“, který realizuje ASZ s podporou OP VVV. **Téma vzdělávání tak není součástí této výzkumné zprávy.**

Vstupní analýza má posloužit jako základní informační materiál pro efektivní spolupráci ASZ s městem a dalších aktérů sdružených v lokálním partnerství. Je teoretickým podkladem pro tvorbu strategických dokumentů a bude k dispozici členům lokálního partnerství při činnosti pracovních skupin. Zároveň analýza poslouží jako materiál pro další analytickou práci ASZ.

4 Metodologie

Výzkum využil ve své metodologii kombinaci **kvalitativních a kvantitativních metod**, kdy jsou analyzována sebraná kvantitativní (pověšinou číselné údaje) a kvalitativní data (např. polostrukturované rozhovory) společně. Další z metod uplatněných v předkládané analýze byl i tzv. **desk research**, tedy sekundární analýza dostupných zdrojů. Tato metoda spočívá v získávání a zanalyzování dat získaných od institucionálních aktérů. Doplnkovou metodou výzkumu bylo pozorování. Polostrukturované hloubkové rozhovory byly zpracovány pomocí metody otevřeného kódování. Jednotliví respondenti byli rekrutováni na základě vztahu k vydefinovaným tématům vstupní analýzy. Celkem bylo uskutečněno 76 rozhovorů, viz tabulka 1.

Sběr dat probíhal od července 2019 do poloviny října 2019.

Tabulka 1 Počty uskutečněných rozhovorů při terénním výzkumu

Jablonec nad Nisou	
Zástupci města, vedoucí odborů, úředníci města	6
Zástupci neziskových organizací	6
Zástupci ÚP	3
Obyvatelé sociálně vyloučených lokalit a lokalit s vyšší mírou výskytu sociálního vyloučení (vč. např. správců ubytoven)	Hlubkové rozhovory: 21
	Kratší rozhovory: 40

5 Standardy výzkumné práce Agentury pro sociální začleňování

Výzkumníci Agentury pro sociální začleňování (dále jen ASZ) ctí obecně uznávané standardy kvality a etiky výzkumné práce. Mezi tyto standardy kvality patří především dodržování **zásady validity a reliability dat**. Validity (platnosti) dat je v ASZ dosahováno longitudinálním šetřením na místě, pečlivým výběrem (rekrutací) respondentů, užitím vhodných nástrojů výzkumu (scénáře rozhovoru, karty checklistů a indikátorů sociálního vyloučení, příp. výzkumnického deníku) i za pomoci přímých citací.

Pro zajištění validity dat výzkumníci v ASZ při své práci využívají tzv. **metodu triangulace zdrojů**, kdy závěry z terénního šetření vycházejí z kombinace min. 3 zdrojů zjištění informací. Práce výzkumníků ASZ je dále založena i na triangulaci výzkumných metod. Mezi standardní použité metody v ASZ tak patří zúčastněné/nezúčastněné pozorování, polostrukturované rozhovory, sekundární analýza získaných dat včetně statistických dat (deskresearch), skupinové rozhovory, příp. dotazníková šetření. Výzkumníci využívají i tzv. triangulaci zjištění v časové ose, tj. ověřují získaná data v rozličných etapách výzkumu.

Reliability (spolehlivosti) dat dosahují výzkumníci v ASZ standardizovaným postupem analýzy dat od jasně stanovených oblastí dotazování (scénáře rozhovorů), vyhotovením prepisů rozhovorů až po kódování sebraných dat. Při kódování výzkumníci ASZ redukuje velké množství získaných dat do menších počtů analytických jednotek (clusterů) na základě souvislostí (podobnosti či odlišnosti).

Se sběrem a s analýzou dat končí výzkumníci v ASZ v momentě tzv. **nasycení** (saturace) dat. Nasycením se chápe jev, kdy již nepřicházejí nové informace či poznatky z terénu, naopak se objevují stále stejné vzorce a kategorie.

Při své práci se výzkumníci ASZ řídí i **Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování**, který ukotvuje mimo jiné práci s citlivými daty či nestrannost vůči subjektům v terénu. Ve zprávách o výsledcích výzkumníci v ASZ jasně rozlišují mezi poznatky zjištěnými od respondentů, svou interpretací těchto poznatků a jakýmkoliv doporučeními na nich založenými. Použití tohoto kodexu mj. znamená, že v šetření není narušeno soukromí a důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí je i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

6 Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování je jedním z odborů Sekce pro lidská práva při Úřadu vlády ČR. Agentura funguje od roku 2008 a je vládním nástrojem na podporu obcím, které řeší problematiku sociálního vyloučení.

6.1 Agentura pro sociální začleňování

- pomáhá obcím a městům při mapování a detailním poznávání problémů sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro jejich řešení a při získávání financí na tyto postupy.
- propojuje přitom místní subjekty (města a obce a jejich úřady, ale také neziskové organizace, školy a školská zařízení, Úřad práce, zaměstnavatele, policii a veřejnost), aby při sociálním začleňování spolupracovaly.
- spolupracuje s ministerstvy, přenáší informace z komunální úrovně směrem ke státní správě, podílí se na formování státní politiky sociálního začleňování a její koordinaci. Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL) je nástrojem pomoci obcím a svazkům obcí při sociálním začleňování sociálně vyloučených obyvatel z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) za místní podpory Agentury pro sociální začleňování. V rámci tohoto přístupu mohou obce koordinovaně čerpat prostředky ze tří operačních programů. Podmínkou čerpání je vypracování strategického plánu sociálního začleňování, který obcím a městům Agentura pomáhá zpracovat.

6.2 Sociální vyloučení

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme **proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace**. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají sníženou míru přístupu ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální

kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách pomoci v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele sami o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Kombinace intenzity přítomnosti těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

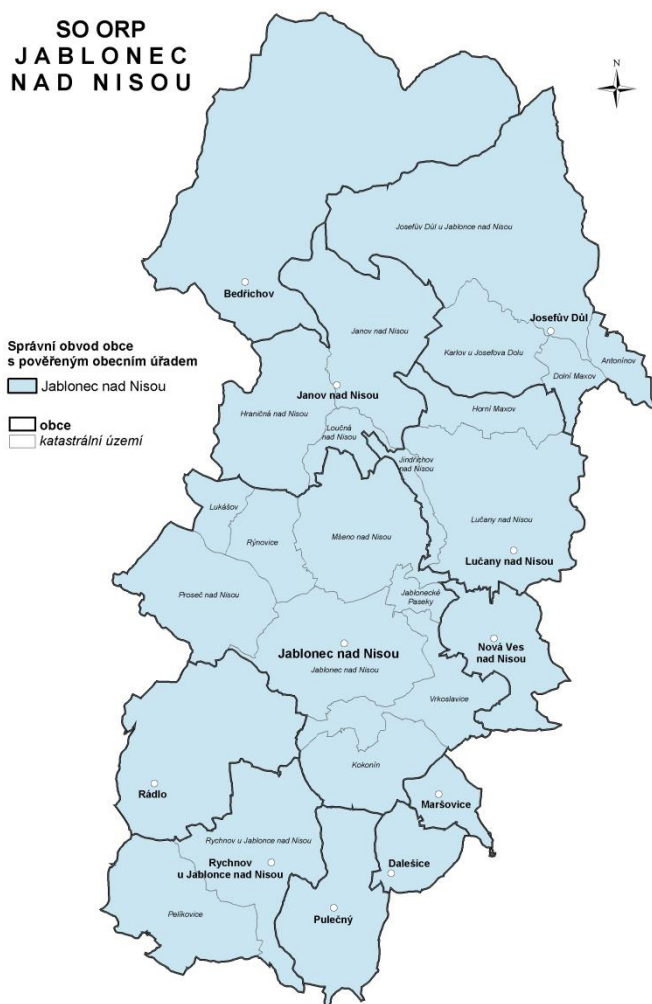
Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o sociálně vyloučené lokalitě. Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi které se řadí životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou.

7 Základní charakteristiky Jablonce nad Nisou

Město Jablonec nad Nisou se nachází v Libereckém kraji v podhůří Jizerských hor a náleží do stejnojmenného okresu Jablonec nad Nisou. Jedná se o obec III. stupně s rozšířenou působností, do jejíhož správního obvodu patří rozsáhlá oblast pokrývající část Jizerský hor na severu až po město Rychnov u Jablonce nad Nisou na jihu ORP.

Díky blízkosti hor a celkově atraktivnímu prostředí je v Jablonci nad Nisou a blízkém okolí značně rozvinutý turistický ruch v letní i zimní sezóně. Ve městě je i díky atraktivně umístěné městské přehradě mnoho možností k aktivnímu sportovnímu vyžití. Obyvatelům jsou k dispozici všechny potřebné služby, dobrá dopravní obslužnost, a v současné době i mnoho pracovních příležitostí. Jablonec nad Nisou je významně spojen s blízkým Libercem, kam například za prací dojíždí mnoho obyvatel Jablonce nad Nisou.

Obrázek 1 Mapa SO ORP Jablonec nad Nisou, zdroj: ČSÚ

Z pohledu hospodářství je jablonecký správní obvod spíše průmyslovou oblastí. Tradičním průmyslovým odvětvím je zde již od 17. století výroba bižuterie a skla.⁶ K 31. 12. 2018 bylo v Jablonci nad Nisou dle ČSÚ celkem 12 292 ekonomických subjektů, u 5 933 z nich byla zjištěna aktivita. Celkem se jednalo o 9 651 fyzických osob a 2 641 právnických osob. Blízká turisticky atraktivní oblast Jizerské hory vytváří vysoký potenciál pro turistický průmysl. Podle dat ČSÚ se na území města nacházelo celkem 20 tzv. hromadných ubytovacích zařízení, tj. zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky sloužící pro účely cestovního ruchu. Na cestovní ruch bylo přímo navázáno celkem 397 registrovaných podniků, z toho 203 byly podniky se zjištěnou aktivitou.

K 31. 12. 2018 mělo město podle dat ČSÚ celkem 45 802 obyvatel.

⁶ Viz online https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_spravniho_obvodu_jb (navštíveno 1. 12. 2019)

8 Popis sociálního vyloučení v Jablonci nad Nisou

Ve spolupráci s Odborem sociálních věcí a zdravotnictví v Jablonci nad Nisou a neziskovými organizacemi působícími v některých SVL vznikla vstupní mapa institucionálně sledovaných lokalit. Při navštěvování jednotlivých míst byla mapa rozšířena o některá další. Kvůli částečné nejednoznačnosti definice sociálního vyloučení, jejímu rozlišnému vnímání jednotlivými aktéry a dynamickému vývoji, který je často sociálně vyloučeným lokalitám vlastní, je nutné brát v úvahu, že situace v Jablonci nad Nisou již nemusí plně korespondovat se stavem níže uvedeným.

Sociální vyloučení v Jablonci nad Nisou charakterizuje především existence jednotlivých domů v městské zástavbě, případně samostatně stojící starší domy, jejichž obyvatelé lze, dle výše zmíněné definice, považovat za více či méně sociálně vyloučené. Nejde však o jasně ohraničená, a od jiné zástavby oddělená, místa. Ve všech SVL existují v odlišné míře různé formy rizikového chování, které na sebe sociální vyloučení váže. Nejzjevnější problémy, se kterými se obyvatelé bez obtíží svěřovali, byly dluhy a s nimi související exekuce a nemožnost opuštění substandardních forem bydlení. Sociální jevy spojené se sociálním vyloučením vedly v některých lokalitách k nepochopení mezi majoritou a obyvateli SVL.

Vyšší koncentrace sociálně vyloučených lokalit a lokalit s vyšším rizikem sociálního vyloučení se v době výzkumu nacházela především v samotném středu města a jeho okolí. Někteří institucionální aktéři tematizovali kontrast mezi současnou situací, kdy se sociální vyloučení koncentruje na mnoha různých menších lokalitách, zejména pak v centru a minulostí, kdy se podle nich vyloučení soustředilo především do několika větších lokalit, především pak do Zeleného údolí a tamější městské ubytovny pro neplatiče.⁷ Sociální vyloučení tak mělo, na rozdíl od současné situace, podle nich zcela jiný geografický rozměr, jak například vypovídal jeden ze zástupců neziskové organizace, která v Jablonci nad Nisou poskytovala sociální služby: „Ty lidi jsou rozptýlený v tom městě, ale je problém, že ty problémy se nedořešily. Ty problémy, co byly v těch SVL, zůstaly. Akorát se přesunuly a rozprostřely se po celém městě.“ Podle vyjádření jiného zástupce téže organizace je situace charakteristická především blízkostí sociálně vyloučených a rizikových lokalit k centru města: „Ale hodně je to kolem centra města. Ty okraje málo. Jsou někde, jeden dům, nebo tak, ale není z toho nějaký haló. To centrum je hodně vidět a to je problém.“

Celkem se jedná o 25 domů s číslem popisným (nikoliv lokalit). K tomuto číslu je třeba přičíst 7 ubytoven, z nichž jsou ale některé (nebo části některých ubytoven) určené pouze zahraničním dělníkům, dále sídliště V⁸, kde by se podle dostupných informací měla vyskytovat část sociálně vyloučených obyvatel a 2 objekty města. Počet lokalit je velice proměnlivý, jak ostatně ukazují i zjištění terénního výzkumu. Zároveň se lze téměř s absolutní jistotou domnívat, že počet lokalit je vyšší než zjištěné číslo, neboť nebylo v možnostech výzkumu popsat všechny domy, jednotlivé byty a jiné méně viditelné formy sociálního vyloučení.

⁷ Dům, kde byla ubytovna, již neexistuje.

⁸ K definování lokalit se využívá kódování písmeny. Sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené lokality jsou označeny vždy jedním písmenem. Komerční ubytovny jsou uvozeny písmenem A, městské ubytovny a krizové bydlení písmenem B a neobývané lokality písmenem C.

Proměnlivost sociálního vyloučení ilustruje například dům stojící při silnici vedoucí z Jablonce nad Nisou do Liberce, kde v současné době bez větších obtíží žijí za běžné tržní nájemné⁹ 3 rodiny, o kterých nelze tvrdit, že by byly jakkoliv sociálně marginalizované. Před rokem dům opustila, dle vyjádření současných nájemníků, značně problematická rodina, která ničila vybavení domu, nelegálně odebírala elektřinu a znepríjemňovala život ostatních nájemníků hlukem. Rodina odešla do centra Jablonce nad Nisou, kde v době výzkumu bydlela v jedné z lokalit. Podobně lze proměnlivost a nestálost dokreslit i situací v lokalitě CD (viz kapitola 19.4.), kde v průběhu výzkumu došlo k uzavření většího bytového domu a nájemníci se odstěhovali na jiné adresy v Jablonci nad Nisou a do Liberce, resp. do jiného substandardního bydlení.

Počet osob žijících v SVL na území Jablonce nad Nisou byl v době výzkumu experty magistrátu odhadován na 392 osob, dalších 160 osob bylo evidováno v tzv. rizikových lokalitách. V těchto výpočtech ale nejsou zastoupeni lidé na ubytovnách, které mají často mnohé znaky definující SVL. Při současném celkovém počtu obyvatel města¹⁰ by se tedy mohlo jednat o zhruba 1,2 % všech obyvatel. Sociální pracovníci jabloneckého magistrátu dále evidují celkem 290 osob bez přístřeší na území ORP Jablonec nad Nisou.¹¹ Velká část z těchto osob může připadat právě na město Jablonec nad Nisou.¹²

Terénní výzkum potvrdil odhady magistrátu: V lokalitách s vyšším rizikem sociálního vyloučení a v sociálně vyloučených lokalitách žilo zhruba 520 osob. K těmto lidem je třeba připočítat ještě zhruba 100 osob v blocích na sídlišti V. Zároveň je třeba připočítat 170 sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených osob na různých komerčních ubytovnách (tj. lidé v bytové nouzi, nikoliv např. agenturní zaměstnanci s dalším bydlením). K těmto číslům potom lze připojit ještě odhad celkového počtu lidí bez domova (viz výše), který ale udává pouze data za celé ORP. Kvalifikovaný odhad osob v bytové nouzi činí 520 osob.¹³

Všechny lokality z velké části obývají lidé, kterým je jejich okolím (institucionální aktéři, sousedi, atd.) připisována romská etnicita. Často se lidé k romství sami hlásali a to zejména v kontextu diskriminace na trhu s bydlením nebo na trhu práce. Rovněž například o svých domech často hovořili jako o romských (tyto domy ale nebyly pravidlem) a zdůrazňovali etnickou rovinu problémů. V přihlášce ke spolupráci s ASZ je kvalifikovaný odhad počtu Romů v ORP Jablonec nad Nisou stanoven na 3550, z toho 10 % by mělo žít v SVL nebo v rizikových lokalitách na území města.

⁹ Běžným tržním nájemným v této analýze rozumíme nájem, který odpovídá lokalitě a kvalitě bydlení ve srovnání s okolními nabídkami.

¹⁰ Podle ČSÚ žilo v Jablonci nad Nisou 45 802 obyvatel.

¹¹ Analýza se z kapacitních a metodologických důvodů hlouběji nezaměřovala na zjišťování krajní bytové nouze. Vysoký počet osob bez přístřeší na území ORP může být zapříčiněn i fluktuací těchto osob mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou, kde je dobré dopravní spojení veřejnou hromadnou dopravou.

¹² Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR zpracovaná mezi lety 2014 až 2015 zaznamenala na území Jablonce nad Nisou celkem dvě SVL tvořené třemi činžovními domy. V obou případech byla vlastníkem obec. Viz online: <https://www.esfcr.cz/mapa/> (navštíveno 3. 12. 2019). Analýza sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v Libereckém kraji upozorňuje na celkem 7, ve většině případů, šířeji vymezených rizikových lokalit (SocioFactor, 2013, stránky 64-65).

¹³ Jedná se o 350 osob žijících v lokalitách v bytové nouzi a 170 osob z ubytoven.

Bližší popis jednotlivých lokalit se nachází v kapitole 16. Popisy jednotlivých ubytoven se nachází v kapitolách 17 a 18. Rovněž je v analýze uvedena i kapitola věnovaná v době výzkumu neobývaným lokalitám, kapitola 19.

9 Bydlení

Jablonec nad Nisou je společně s Libercem ekonomickým centrem regionu. Mezi mnohými okolními obcemi a Jabloncem jsou vidět značné rozdíly nejen v občanské vybavenosti a dostupnosti nejrůznějších služeb, ale i v počtu pracovních příležitostí. Lze tedy nalézt mnohé tzv. pull faktory, které přivádí do Jablonce nové obyvatele. Ekonomická prosperita Jablonce vytváří tlak na bytový trh, kde zejména s ekonomickou konjunkturou posledních let převládla poptávka nad nabídkou bydlení.

Nemožnost velké části CS získat bydlení v městském bytě společně s nemožností získání bytu na standardním trhu s bydlením nedává CS jinou možnost než využít často pochybných nabídek soukromých poskytovatelů substandardního ubytování. To v mnoha případech svou cenou neodpovídá nabízené kvalitě. Jedná se nejen o tzv. „obchodníky s chudobou“, kteří nabízejí nevhodné ubytování za vysoké nájemné, ale i ubytovny nebo domy, kde jsou lidé ubytováni bez jakýchkoliv smluv.

9.1 Městský bytový fond

Celkový počet bytových jednotek v majetku města Jablonec byl v domě výzkumu 799, z toho 82 bytů bylo k 12. září 2019 neobydlených z důvodu špatného technického stavu a některé byty byly volné kvůli proběhlé rekonstrukci a připravené k dalšímu pronájmu (z těchto bylo celkem 58 dlouhodobě neobydlených).

V roce 2014 proběhla poslední vlna privatizace, kdy byly prodány například velké panelové domy poblíž ulice Na Vršku.¹⁴ Podle záznamů oddělení správy bytových objektů bylo celkem 12 ze stávajících 25 sociálně vyloučených lokalit nebo lokalit s vyšším rizikem sociálního vyloučení na území Jablonce v minulosti v majetku města.

Tabulka 2 V minulosti zprivatizované objekty, zdroj: Magistrát města Jablonce nad Nisou

Lokalita A2	Lokalita O	Lokalita S
Lokalita B	Lokalita P	Lokalita T
Lokalita L	Lokalita Q1	Lokalita U1
Lokalita N	Lokalita Q2	Lokalita U2

Tabulka zobrazuje všechny stávající lokality, které byly v minulosti v majetku města Jablonce a následně byly zprivatizované. V některých zůstala sociální struktura nájemníků podobná době před privatizací, jinde se postupně proměnila.

Pravidla pronajímání bytů v majetku statutárního města Jablonec nad Nisou rozdělují bytový fond do dvou skupin - na byty obecní a byty zvláštního určení, kam spadají sociální byty, sociální byty pro seniory, byty pro seniory a osoby se zdravotním postižením, bezbariérové a upravitelné byty, byty pro osoby se zrakovým postižením, byty pro osoby z dětského domova nebo z obdobného zařízení, a pro děti v péči nahrazující péči rodičů.

Z celkového počtu 799 bytů v majetku města bylo 336 obecních a 451 zvláštního určení, 12 bytů z různých formálních důvodů nenáleželo do žádné z obou kategorií. Byty zvláštního určení jsou,

¹⁴ Viz online <http://www.portalobydleni.cz/zpravy/233-jablonec-si-necha-jen-desetinu-bytu-ostatni-prodava/> (navštíveno 16. 10. 2019)

jak bylo zmíněno výše, rozděleny dále do několika kategorií. V době výzkumu byly zastoupeny tyto kategorie v následujících počtech:

- Sociální byty – 233
- Sociální byty pro seniory – 29
- Byty pro seniory a osoby se zdravotním postižením – 152
- Bezbariérové a upravitelné byty – 13
- Byty pro osoby se zrakovým postižením - 4
- Byty pro krizové bydlení – 13
- Krizová ubytovna - 7

Dále je k dispozici bydlení pro osoby z dětského domova nebo z obdobného zařízení, a pro děti v péči nahrazující péči rodičů. Podle vyjádření zástupců oddělení správy bytových objektů jsou tyto byty, stejně tak jako byty pro opatrovance města, převážně v kategorii sociálních bytů, případně v kategorii byty pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Zároveň ale tyto žadatelé mohli být umístěni v kterémkoliv z uvolněných městských bytů.¹⁵ Na konci října byl počet bytů obsazených opatrovanci města celkem 14. Osoby z dětských domovů byly ubytovány ve 3 bytech. K těm lze přičíst ještě 3 byty pronajímané Dětskému domovu, kde byly ubytované další osoby z dětského domova.

Sociální byty v Jablonci nejsou sociální ve smyslu Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025 (MPSV, 2015), ale jedná se spíše o byty dostupnější.¹⁶ Bydlení v těchto bytech není podmíněno spoluprací se sociálním pracovníkem. Pakliže dojde k nezaplacení nájmu, na místo jsou vysláni pracovníci sociálního odboru, kteří mají zjistit z jakého důvodu tomu tak je.¹⁷ Intenzivnější sociální práce probíhá pouze na krizové ubytovně města BB.

Konkrétní program na podporu v bydlení ve městě nefunguje. Sociální pracovníci podle vyjádření zástupců magistrátu pomáhají problémy s bydlením řešit na základě podnětů i vlastní depistáže.

Ve většině bytů je nájemné 46,23 Kč/m². Výše nájmu je stanovena radou města.

9.1.1 Podmínky pro žadatele o obecní byty

Dle Pravidel pronajímání bytů v majetku statutárního města Jablonec nad Nisou¹⁸ musí být volné byty k pronájmu nejméně po dobu 15 dnů zveřejněny na informační desce odboru technického,

¹⁵ Opatrovanci města mohou být rovněž ubytováni v městském bytě, který si pronajímá organizace FOKUS Liberec o.p.s.

¹⁶ Viz online http://www.socialnibydeni.mpsv.cz/images/soubory/Koncepce_socialniho_bydeni_C_R_2015-2025.pdf (navštíveno 20. 9. 2019)

¹⁷ Oddělení správy bytových objektů každý měsíc vytváří sjetinu dlužníků na nájmu, kterou přeposílá na odbor sociálních věcí a zdravotnictví. Konkrétní případy potom řeší sociální pracovníci magistrátu přímo v terénu. Ptají se dlužníků na důvody nezaplacení a zpětně kontaktují oddělení správy bytových objektů, aby se přesvědčili, zdali po jejich urgenci došlo k zaplacení dluhu. Pakliže se tak nestane, sociální pracovníci se domlouvají s oddělením správy bytových objektů na dalším postupu.

¹⁸ Dostupné online: <https://m.mestojablonec.cz/filemanager/files/50.pdf> (navštíveno 5. 8. 2019)

oddělení správy bytových objektů a na oficiálních webových stránkách města Jablonce nad Nisou. S popisem bytu se zveřejní i termíny prohlídek, na které se žadatelé musí dostavit.¹⁹

Před ostatními žadatelí jsou upřednostněni žadatelé mající trvalý pobyt v Jablonci nad Nisou nebo pracující v Jablonci nad Nisou více než posledních 6 měsíců.²⁰ Žadatelé a ani ti, kteří se s nimi budou stěhovat do bytu, nesmí být dlužníky města. Sami žadatelé pak nesmí být ani dlužníky dodavatelů plynu, elektřiny, odvozu odpadu apod. Potvrzení je součástí žádosti, dokládají se například zaplacené složenky, výpisy z účtů apod.

Žadatelé musí složit vratnou jistotu, která činí trojnásobek měsíčního nájemného a musí mít čistý trestní rejstřík. V případě vyzvání musí tento dokument doložit nejpozději do 7 dnů. Zároveň musí k žádosti doložit doklad o uhrazené jistotě, doklad o bezdlužnosti vůči městu a čestné prohlášení o schopnosti žadatele hradit pravidelně nájemné a poplatky za služby v předpokládané výši. Pakliže rada města schválí pronájem bytu, žadatel musí dodat dohodu o ukončení předchozího pronájmu (pokud v pronájmu bydlel). Podobně musí nejpozději do 30 dnů po podpisu nájemní smlouvy vrátit jiný užívaný městský byt.

Rada města může v závislosti na velikosti, umístění či kvalitě nabízeného bytu stanovit další podmínky pro pronájem bytu.

Vyhodnocení žádostí provede Oddělení správy bytových objektů, které vyloučí uchazeče nespĺňující podmínky stanovené pravidly a zároveň doporučí Radě města uzavřít nájemní smlouvu se žadatelem, který se umístil na prvním místě v pořadí. Pořadí určuje počet dosažených bodů (náhled bodovacích parametrů se nachází v přílohách dokumentu). Žadatelé na dalších místech jsou Radě města dle pořadí doporučeni jako náhradníci.

V době výzkumu připravovala pracovní skupina pod Komisí humanitní a sociální péče nová Pravidla pro přidělování městských bytů. Upravit by se měl zejména bodovací systém, který neodpovídá dnešním standardům a v některých případech jen stěží posuzuje skutečnou potřebnost.²¹

Rada města na svém jednání rozhodne o uzavření smlouvy s doporučeným žadatelem a může stanovit alespoň jednoho náhradníka. Má ale rovněž právo neuzavřít smlouvy s žádným ze zúčastněných žadatelů. Proti rozhodnutí není odvolání.

Po usnesení Rady města vyzve Oddělení správy bytových objektů písemnou výzvou vybraného žadatele k uzavření smlouvy. Ten musí nejpozději do 15 dnů od obdržení výzvy smlouvu uzavřít. Pakliže tak neučiní, bude osloven náhradník.

Nájemní smlouvy jsou uzavírány na dobu určitou - jeden rok (pakliže Rada města nestanoví jinak) s možností prodloužení, o kterém rozhoduje znovu Rada města. Budoucí nájemce, který

¹⁹ Žadatelem musí být fyzická osoba starší 18 let. Jedna osoba může požádat o více bytů najednou, tzn. lze podat více žádostí ve stejný čas. Každá z žádostí ale musí náležet k bytu, kde byla předtím žadatelem provedena fyzická prohlídka.

²⁰ U žadatelů s trvalým pobytem mimo Jablonce nad Nisou je nutné doložit doklad o zaměstnání.

²¹ V závěru výzkumu vydalo MVČR rozhodnutí, že pravidla, podle kterých byly byty v Jablonci přidělovány, byla v několika bodech nezákonná. Na úrovni města probíhala jednání o dalším postupu.

nepodepíše nájemní smlouvu, se nemůže po dobu jednoho kalendářního roku ucházet o městský byt.

9.1.2 Podmínky pro žadatele o byty zvláštního určení

Jak bylo uvedeno v úvodu kapitoly, mezi byty zvláštního určení spadají tyto kategorie bytů:

- Sociální byty
- Sociální byty pro seniory
- Byty pro seniory a osoby se zdravotním postižením
- Bezbariérové a upravitelné byty
- Byty pro osoby se zrakovým postižením
- Byty pro osoby z dětského domova nebo z obdobného zařízení, a pro děti v péči nahrazující péči rodičů

Oddělení správy bytových objektů přijímá žádosti o sociální byty, bezbariérové a upravitelné byty, byty pro osoby se zrakovým postižením, byty pro osoby z dětského domova nebo z obdobného zařízení, a pro děti v péči nahrazující péči rodičů a sociální byty pro seniory. Oddělení sociálních služeb přijímá žádosti o byty pro seniory a osoby se zdravotním postižením a oddělení sociální péče přijímá žádosti o byty pro opatrovance města.

Žadatelem o sociální byt může být pouze osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území města po dobu minimálně jednoho roku před podáním žádosti. Příjem žadatele a osob, které se s ním budou stěhovat do nového bytu, nesmí za posledních 6 měsíců přesáhnout 3,5 násobek životního minima. Žadatel je povinen všechny příjmy doložit prostřednictvím dokladů v příloze žádosti. Stejně jako u obecních bytů, ani v tomto případě nesmí být žadatel a další lidé uvedení na žádosti dlužníkem města a sám žadatel nesmí být dlužníkem předchozího pronajímatele, dodavatelů médií. Stejně jsou i další pravidla s tím rozdílem, že žadatel nesmí navíc vlastnit žádnou nemovitost určenou k bydlení na území České republiky. Potvrzení vydané katastrálním úřadem musí být součástí žádosti.

Vratná jistota u sociálních bytů činí dvojnásobek měsíčního nájemného a je nutné ji uhradit před podpisem nájemní smlouvy.²² U jiných skupin bytů zvláštního určení není jistota vybírána.

V případě sociálních bytů pro seniory jsou podmínky stejné jako u sociálních bytů, avšak příjem žadatele a osoby, která se s ním bude stěhovat do bytu, nesmí za posledních 6 měsíců přesáhnout 4,5 násobek životního minima a žadatel musí být ke dni konání výběrového řízení příjemcem starobního důchodu.

Stejně jako u obecních bytů, vyřazení neplatných žádosti kvůli nedodržení náležitostí daných pravidly přidělování zařídí oddělení správy bytových objektů. U žadatelů, kteří splnili stanovené podmínky, provede Komise humanitní a sociální péče Rady města Jablonec nad Nisou tzv.

²² Měsíční nájemné odpovídá rozloze podlahové plochy vynásobené sazbou za m².

místní šetření.²³ Při něm je žadatel, který je nájemcem bytu, povinen doložit doklad o výši hrazeného nájemného a služeb spojených s užíváním bytu. Komise humanitní a sociální péče Rady města Jablonec nad Nisou následně předá skrze oddělení správy bytových objektů svá doporučení pro obsazení bytů Radě města, která vydá konečné rozhodnutí. Jak bylo zmíněno výše, bodové hodnocení zcela neodráží skutečnou potřebnost přidělení bytu a tudíž, jak bylo zmíněno zástupci magistrátu, se často příkládá vyšší váha místnímu šetření u žadatele. Právě zde je vyšší možnost ovlivnění výsledného rozhodnutí individuálními a subjektivními dojmy a názory jednotlivých členů komise.

Žádosti o byty pro seniory a osoby se zdravotním postižením přijímá Oddělení sociálních služeb Magistrátu města Jablonce nad Nisou a pronajímání upravuje zvláštní metodika.²⁴

Žadatele o bezbariérové a upravitelné byty a byty pro osoby se zrakovým postižením posuzuje Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Jablonce nad Nisou. Oddělení správy bytových objektů a odbor sociálních věcí a zdravotnictví mohou prošetřit bytovou i zdravotní situaci žadatele a to i více jak jeden rok od podání žádosti. Úspěch žadatele souvisí i na počtu osob, které se s ním budou stěhovat do bytu a na pořadí dle podání žádosti. Žadatelé o bezbariérové a upravitelné byty a byty pro osoby se zrakovým postižením musí splnit podobné podmínky jako žadatelé o byt sociální, avšak bez nutnosti dokládat příjem.

Byty pro děti z dětského domova nebo z obdobného zařízení, a pro děti v péči nahrazující péči rodičů mají podobné podmínky získání jako předchozí kategorie bytů. Žadatel musí být osobou, která byla z rozhodnutí soudu umístěna v ústavním nebo obdobném zařízení nebo byla v péči nahrazující péči rodičů v Jablonci nad Nisou, která trvala do zletilosti. Žádost nelze podat po odchodu z dětského domova nebo z péče nahrazující péči rodičů. Nutné je rovněž dodání doporučení z dětského domova nebo obdobného zařízení a oddělení sociálně právní ochrany dětí.

Poslední kategorií bytů jsou byty pro opatrovance města. Základní podmínky jsou podobné předchozím kategoriím bytů, avšak žadatelé musí doložit své příjmy a příjmy všech osob, které se s ním budou stěhovat do bytu a to za posledních 6 měsíců před podáním žádosti. Zároveň musí mít žadatel výpis z rejstříku trestů bez záznamu.

Rozhodovací procesy o uzavření nájemní smlouvy probíhají podobně jako v případě bytů obecních.

9.2 Obyvatelstvo SVL a bydlení

Téměř všichni dotazovaní lidé bydlící v SVL nebo v lokalitě se zvýšeným rizikem sociálního vyloučení tematizovali své problémy s bydlením. Pakliže jim byla připisována romská etnicita, tak často hovořili o diskriminaci na standardním trhu s bydlením právě kvůli romství: „Kam máme

²³ Jedná se o šetření, která provádí úředníci magistrátu, resp. oddělení správy bytových objektů a někteří z členů Komise humanitní a sociální péče Rady města Jablonec nad Nisou. Složení skupiny vyslané na místní šetření není vždy stejné, a proto se ho v některých případech může účastnit i sociální pracovník, avšak není to pravidlem.

²⁴ Viz online: http://jabloneckarodina-cz.vasestranky.cz/files/metodika_pronajem_seniори_ozp.pdf (navštíveno 6. 9. 2019)

jít, kam máme jít? Nemám kam jít. Kam, kdo? Já vám řeknu pravdu, jak slyší, že je to Romka, Rom, nevezmou. Řeknou, že ne.“ Citovaná výpověď patřila jedné z respondentek, která byla matkou - samoživitelkou a byla v očích potenciálních pronajímatelů, dle jejích slov, zároveň zatížena ještě faktem, že se starala o dítě a neměla partnera. Zkušenosti s etnickou diskriminací na trhu s bydlením ale artikulovali, jak Romové-jednotlivci, tak i úplné romské rodiny s dětmi. Paní, která se považovala za Romku, komentovala svou situaci takto: „Bydlení je těžké sehnat, Romové to mají těžký.“ Byla již v důchodovém věku a v pěstounské péči měla tři vnoučata. Své současné bydlení si pochvalovala a to i navzdory tomu, že za relativně malý byt platila skoro 12 000 Kč. V minulosti žila na městské ubytovně pro neplatiče v Zeleném údolí a tak bylo zřejmé, že i navzdory vysokým výdajům za nájemné se její bytové podmínky v porovnání s minulostí značně zlepšily. Jiná žena – samoživitelka shrnula svou zkušenost s životem v Jablonci nad Nisou následovně: „Já jsem tady zvyklá, já jsem se tady narodila, nemám s Jabloncem problémy... Právě když bychom se chtěli odstěhovat, tak že málo kde chtějí Romové, že jo. Protože oni berou všechny do jedné kupy. Takže s tím nic neuděláme, že jo.“ Jak vyplývá z citace, obyvatelé lokalit často redukovali své problémy v Jablonci nad Nisou právě na potíže s nalezením slušného bydlení.

Diskriminaci Romů na trhu s bydlením potvrdili i institucionální aktéři, kteří své zkušenosti v některých případech získali, když lidem pomáhali shánět vhodné bydlení: „A když pomáháte někomu hledat tady ubytování, tak to většinou narazí na to, že je k máni. Přijdou na prohlídku a najednou není k máni. Takže se to horší zaprvé z toho důvodu, že není poskytováno Romům, a za druhé proto, že nejsou finanční prostředky na to, aby si to ti mladí lidé dovolili.“ Citaci patřila sociálnímu pracovníkovi jedné neziskové organizace působící v Jablonci nad Nisou.

Výpovědi respondentů o bydlení byly doprovázeny různými dalšími promluvami a emocemi. Lze je shrnout do dvou kategorií, které se často prolínaly. Jednak šlo o rozhořčení zejména na systémové úrovni problému a jednak o apatii a rezignaci. Část respondentů se snažila najít jiné bydlení vlastními možnostmi, například na internetu, jiní spolupracovali s neziskovými organizacemi, kde jim sociální pracovníci pomáhali s hledáním vhodného bydlení mimo sociálně vyloučené lokality. Další část respondentů hovořila o nemožnosti nalezení vhodného bydlení a artikulovala své pocity v pojmech jako bezmoc, nemožnost apod. V tomto případě se jednalo zejména o osoby, které v minulosti vystřídali více forem substandardního bydlení, městský byt pro ně byl například z důvodů dluhu u města nedosažitelný a po delší dobu zkoušeli neúspěšně nalézt bydlení na komerčním trhu s bydlením. Obě skupiny se samozřejmě různě překrývaly. Situaci bezmoci může ilustrovat tříčlenná rodina, která vystřídala dvě substandardní formy bydlení v Liberci a právě v Jablonci nad Nisou se poprvé ocitla na ubytovně, kde platila 10 000 Kč za jeden malý pokoj: „Jsme měli peníze. Jsme měli 25 000 pohromadě a jsme zkoušeli jako v Liberci. Urbana, Komárka... No takový jako co berou cikány. Všude zaplněno, ubytovny tam jako v Liberci taky. Všechno zaplněno. Jediná možnost bylo tady to. A jako jsou baráky, a to bysme museli jet až do Tanvaldu...“ Přestože našetřili značnou sumu k pořízení nového nájmu, resp. na kauci, nebylo pro ně možné najít standardní formu ubytování. Tanvald a jiné další obce dále od Jablonce nad Nisou a Liberce, pro ně představovaly místa, kde byty jsou, avšak vzhledem k jejich odlehlosti, deficitu občanské vybavenosti a odříznutí od rodiny a přátel nebyly možnou alternativou. K úplnosti je třeba dodat, že se z předchozího ubytování stěhovali kvůli štěnicím, které později objevili i na ubytovně.

Velice podobnou trajektorií si prošla jiná rodina z Jablonce nad Nisou, kterou výzkumník poprvé navštívil v domě, který byl magistrátem města označen za rizikovou lokalitu. Všichni obyvatelé dostali, navzdory slíbenému prodloužení nájemních smluv, na poslední chvíli výpovědi: „My jsme měli i našetřené peníze na tu nějakou kauci, než tady na té ubytovně. Nám skončil ten nájem u pana (jméno majitele domu²⁵), šli jsme k rodině na měsíc s tím, že máme schovány peníze na akontaci a všechno. Ale jak slyšeli sedm lidí a ještě k tomu Romáci, tak to se nechytáte. Nechytáte se s pěti dětmi.“ Jak respondent uvedl, přestože měla rodina naspořenou značnou sumu peněz na kauci, do nového bydlení se jim ani po měsíci hledání, kdy bydleli u rodiny, dostat nepodařilo a ocitli se i s několika dětmi na ubytovně, kde je výzkumník zhruba po dvou měsících náhodou navštívil. Ubytovna byla zamořena štěnicemi. Všichni byli značně poštípání a rodiče se proto báli chodit s dětmi k lékaři, neboť se domnívali, že by mohl upozornit hygienickou stanici a oni by tak mohli přijít o své ubytování. Měli strach jak z celkového uzavření ubytovny, tak i z toho, že by se majitel mohl dozvědět, že právě přes ně došlo k informování hygienické stanice. Rovněž měli obavy o ostrakizaci dětí ve škole: „Děti mi chodí do základních škol a víte, jak to je. Jsou to romské děti. Ti ostatní to uvidí a budou se od nich odstrkávat, že to mají. Já jsem s nimi zatím u doktorky nebyla.“ O byt se ucházet nemohli, neboť žena měla dluh u města. Muž měl legální zaměstnání, kde se snažil znovu našetřit peníze na kauce, které by využil při dalším hledání standardního bydlení: „Kdybych se měl 24. prosince stěhovat, tak jdu. Vánoce nevánoce, stromeček nestromeček, tak se stěhuji čtyřicetátého. Ale to do té doby snad budeme pryč. Chodím do práce, tak našetřím.“ Podobné příběhy se v různých formách objevovaly pravidelně.

Část dotázaných respondentů byla, navzdory bydlení v SVL, s podmínkami bydlení spokojena. Kromě lidí skutečně spokojených se mohlo jednat například o lidi, kteří v minulosti bydleli v horších bytech a zvýšení bytového standardu, i když stále v rámci SVL, pro ně bylo zásadní. Zároveň mohly být jejich představy o standardním bydlení značně limitované například právě dlouhodobou zkušeností se substandardním bydlením. Rovněž se mohlo jednat o osoby, které nechtěly své zkušenosti sdílet s výzkumníkem, a proto odpověděli způsobem, který dovoľoval nejméně doplňujících dotazů. Nabízí se tedy celá plejáda vzájemně se doplňujících vysvětlení.

V navštívených lokalitách velmi často bydleli solorodiče, zpravidla se jednalo o ženy, s jedním nebo více závislými dětmi. V možnostech analýzy nebylo změřit podíl této skupiny, avšak je možné se domnívat, že tyto domácnosti tvořily významnou část a standardní trh s byty pro ně byl z mnoha důvodů nedostupný a městské byty často vysokoprahé. V několika případech byla část dětí z rodin v lokalitách v náhradní ústavní péči, viz kapitola Sociální služby a rodina.

Při terénním šetření byly opakovaně zaznamenány stížnosti od obyvatel lokalit na majitele nemovitostí. Stížnosti se týkaly zejména nesprávného nebo alespoň netransparentního vyúčtování odběru vody. Rovněž byly nájemníky popsány další formy nátlaku ze strany vlastníků jejich bytů.²⁶ Tlak pronajímatelů na nájemníky popisovali i dotázaní institucionální aktéři. Hovořili zejména o bydlení bez smluv nebo alespoň bez řádných smluv, o různých opravách, které musí

²⁵ Jména majitelů jednotlivých nemovitostí v analýze standardně uvádíme, avšak v tomto případě kvůli anonymizaci cílové skupiny záměrně neuvádíme.

²⁶ Příkladem může být majitel jedné z nemovitostí, který dle nájemníků pod různými výhrůzkami nutil obyvatele, aby na své náklady a bez náhrad zvelebovali jeho dům, kde bydleli.

na domech nájemníci provádět, aby mohli zůstat bydlet apod. Nový nájemníci v SVL se často rekrutovali z okruhů příbuzných a přátel stávajících nájemníků, kteří v lokalitě bydleli delší dobu. Majitelé nemovitostí tak měli alespoň minimální přehled o nových nájemnících a reference o nich. Někteří oslovení pronajímatelé se vyjádřili tak, že v dnešní době není žádná inzerce nutná, neboť stačí dát vědět stávajícím „nájemníkům a za 30 minut máte 10 požadavků“.

Jak ukazuje přehled lokalit níže, několik domů bylo tvořeno výhradně příbuzensky propojenými rodinami. Často šlo o širší romské rodiny.

Obecně lze říci, že situace na trhu s bydlením a propojení bytové problematiky s etnickou diskriminací nebylo v tomto ohledu odlišné od situace v mnoha jiných městech, kde ASZ působí.

9.2.1 Městský bytový fond a jeho možnosti

Názory obyvatel sociálně vyloučených lokalit, případně obyvatel lokalit s vyšším rizikem sociálního vyloučení na městský bytový fond byly velmi různé, avšak víceméně se nepřekvapivě shodovaly v tom, že se jedná o alternativu ke komerčnímu trhu s bydlením. V očích mnoha respondentů se ale jednalo o podobně nedostupnou možnost, jakou pro ně představoval komerční trh se standardním bydlením.

„Je tady problém sehnat to bydlení pro tu romskou komunitu, to se shání špatně, bydlení. Jestliže máte dluhy, tak bydlení od města nedostanete, to jediné přes známé a tak.“²⁷ Nedostupnost městských bytů v očích cílové skupiny pramenila především z dluhů, které respondenti měli nejen u města, například dluhy za odvoz odpadu, ale i u dodavatelů energií. Podle Pravidel pronajímání bytů v majetku statutárního města Jablonce nad Nisou nesměli žadatelé a ani ti, kteří se s nimi budou stěhovat do bytu být dlužníky města. Sami žadatelé pak nesměli být ani dlužníky dodavatelů médií, tj. plyn, energie, odpady apod. a rovněž nesměli mít dluhy u svých předchozích pronajímatelů.

Překážkou pro vstup do standardních obecních bytů mohlo být zaplacení jistoty ve výši trojnásobku měsíčního nájemného. Většina respondentů však vnímala obecní byty především jako byty sociální, resp. se o nich vyjadřovala jako o bytech sociálních.

Problém, který popisovali lidé z lokalit a potvrzovali institucionální aktéři, byl nedostatek velkometrážních bytů v městském bytovém fondu. Jinak řečeno, byty byly pro mnohé domácnosti z řad cílové skupiny malé. Problém přelidněných bytů byl v navštívených lokalitách poměrně častý a takové domácnosti často nebylo možné nastěhovat do nabízených městských bytů. V několika případech se žadatelé z lokalit domnívali, že to byl právě důvod, proč ve výběrovém řízení o městské byty neuspěly.²⁸

9.3 Migrace a push a pull faktory Jablonce nad Nisou

Obyvatelé lokalit byli vždy dotazováni (případně to vyplynulo z konverzace) na délku pobytu v daném domě a na fluktuaci ostatních nájemníků. Frekvence stěhování byla v jednotlivých

²⁷ Citace patří starší ženě, která se sama považovala za Romku, a která žila v celkem kvalitním bydlení za relativně obvyklou cenu.

²⁸ Jak uvedla zástupkyně oddělení správy bytových objektů, důvody neuspění ve výběrovém řízení se neuvádějí. Neúspěšní žadatelé tedy nemohou vědět, z jakého důvodu jim byt nebyl pronajat.

lokality velmi různá a rovněž vnímání frekvence mohlo být značně odlišné. Jinak řečeno, zatímco pro někoho může být rok v jednom bytě dlouhá doba, někdo jiný to může považovat zcela opačně. V každém případě z terénního šetření vyplynuly domy, kde byla frekvence výměny nájemníků vyšší (uvedeno níže).

Důvody ke stěhování do Jablonce nad Nisou byly různé. Často lidé zmiňovali složité dojíždění dětí do škol v Jablonci nad Nisou (často byla zmiňována škola Liberecká) ze sousedních měst a vesnic, lepší pracovní podmínky vzhledem k menším obcím v okolí města, uzavření ubytovny nebo nájemního domu v jiném městě, kde lidé v minulosti bydleli a například i doporučení na ubytování od příbuzných či známých. Místa, která lidé zmiňovali jako svá předchozí bydliště před odchodem do Jablonce nad Nisou, byla nejčastěji Tanvald, Janov nad Nisou a Liberec.²⁹ Méně často byla zmiňována místa v odlehlých částech republiky. Rovněž v některých jabloneckých lokalitách bydleli i lidé ze Slovenska, avšak dotázaní neměli Jablonec nad Nisou jako první destinaci. Častěji se však výzkumníci setkávali s tím, že lidé byli delší dobu v Jablonci, a za tuto dobu vystřídali více různých ubytování na území města. Jinak řečeno, odpověď na otázku předchozího bydliště byla ve většině případů „Jablonec“.

Mezi tzv. push faktory, tedy faktory vedoucí k odchodu jinam, patřilo zejména uzavírání nájemních domů, případně transformace ubytoven apod., které lidi nutily k hledání nového ubytování. A to jak na území Jablonce nad Nisou, tak často i mimo město. Příkladem vystěhování kvůli rekonstrukcím (nebo i transformaci předmětu podnikání) byly lokality CE nebo CD, kde nájemníci museli za méně jak měsíc najít nové ubytování, neboť jim bezprostředně hrozilo vystěhování. Obecně lze říci, že právě řešení bytové situace je hlavním důvodem k časté migraci cílové skupiny. A to jak na území Jablonce, tak i mimo město.

Na začátku července 2019 se rovněž hovořilo o jedné z jabloneckých ubytoven, která se měla zaměřit výhradně na cílovou skupinu zahraničních dělníků ze Srbska.³⁰ Desítky sociálně znevýhodněných lidí měly tuto ubytovnu opustit. Od přesunu se nakonec opustilo.

Na území města nebylo nikdy zavedeno opatření obecné povahy, na jehož základě by nově příchozí neměly nárok na doplatky na bydlení. V minulosti byly v Jablonci nad Nisou různé tendence k zavádění tzv. bezdoplatkových zón, avšak na konec k jejich vytvoření nikdy nedošlo.³¹

²⁹ Město Tanvald bylo lidmi z lokalit několikrát vyobrazeno jako „konec světa“, což mělo odkazovat na údajně chybějící služby a nižší kvalitu životní úrovně.

³⁰ Zvýšená imigrace dělníků ze Srbska pravděpodobně souvisela i s novým vládním programem Režim Srbsko: https://www.mzv.cz/belgrade/cz/viza_a_konzularni_informace/vizove_informace/dlouhodob_a_viza_a_povoleni_k_pobytu/vladni_program_rezim_srbsko.html (navštíveno 1. 8. 2019)

³¹ ASZ se domnívá, že OOP není vhodným řešením, neboť pouze přesouvá sociální problémy jinam. Případně, vzhledem k ekonomické situaci příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi a vysokému procentu zadlužení u těchto lidí, může dojít k posunu směrem k šedé a černé ekonomice, případně k většímu zadlužení lidí u majitele nemovitosti. ASZ vidí řešení v systematické, koordinované a dlouhodobé sociální práci s obyvateli vyloučených lokalit. Viz například: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/agentura-nepodpori-vyhlaseni-bezdoplatkove-zony-v-liberci-2/> (navštíveno 17. 10. 2019)

Bezplatkové zóny byly v minulosti vyhlášeny v sousedním Liberci. Podle vyjádření pracovníků Magistrátu města Jablonce nad Nisou to mělo vliv i na situaci v Jablonci, kam se nedlouho poté přestěhovalo několik rodin z dotčených lokalit, např. do lokality F.

10 Zaměstnanost

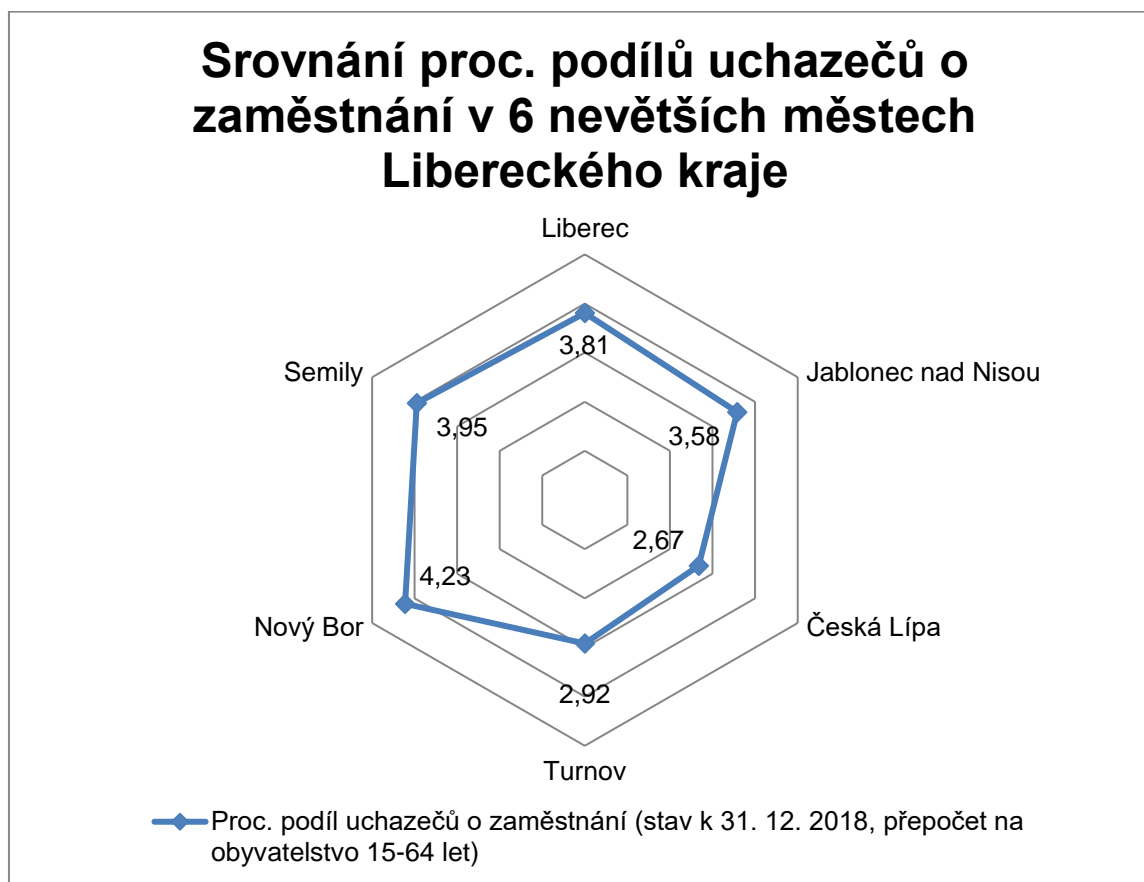
K 31. 5. 2019 bylo na území města Jablonce nad Nisou evidováno celkem 890 uchazečů o zaměstnání, z toho bylo 309 osob v evidenci 6 a více měsíců a 142 osob 12 a více měsíců.

Tabulka 3 Počty uchazečů o zaměstnání, zdroj: MPSV

		k 30. 9. 2018	k 31. 12. 2018	k 31. 3. 2019	k 31. 5. 2019
Počet uchazečů o zaměstnání celkem		1 020	1 030	973	890
z toho v evidenci	6 a více měsíců	383	343	335	309
	12 a více měsíců	217	173	172	142

Z tabulky 3 je zřejmé, že celkový počet uchazečů o zaměstnání mírně klesal téměř po celé sledované období. Mezi zářím 2018 a květnem 2019 se počet uchazečů snížil o celkem 130 osob. Podobným tempem ubývalo i dlouhodobě nezaměstnaných, kde rozdíl za stejné období činil 75 (tj. podmnožina celkového počtu uchazečů).

Graf 1 Srovnání procentuálních podílů uchazečů o zaměstnání v 6 největších městech Libereckého kraje, zdroj: MPSV

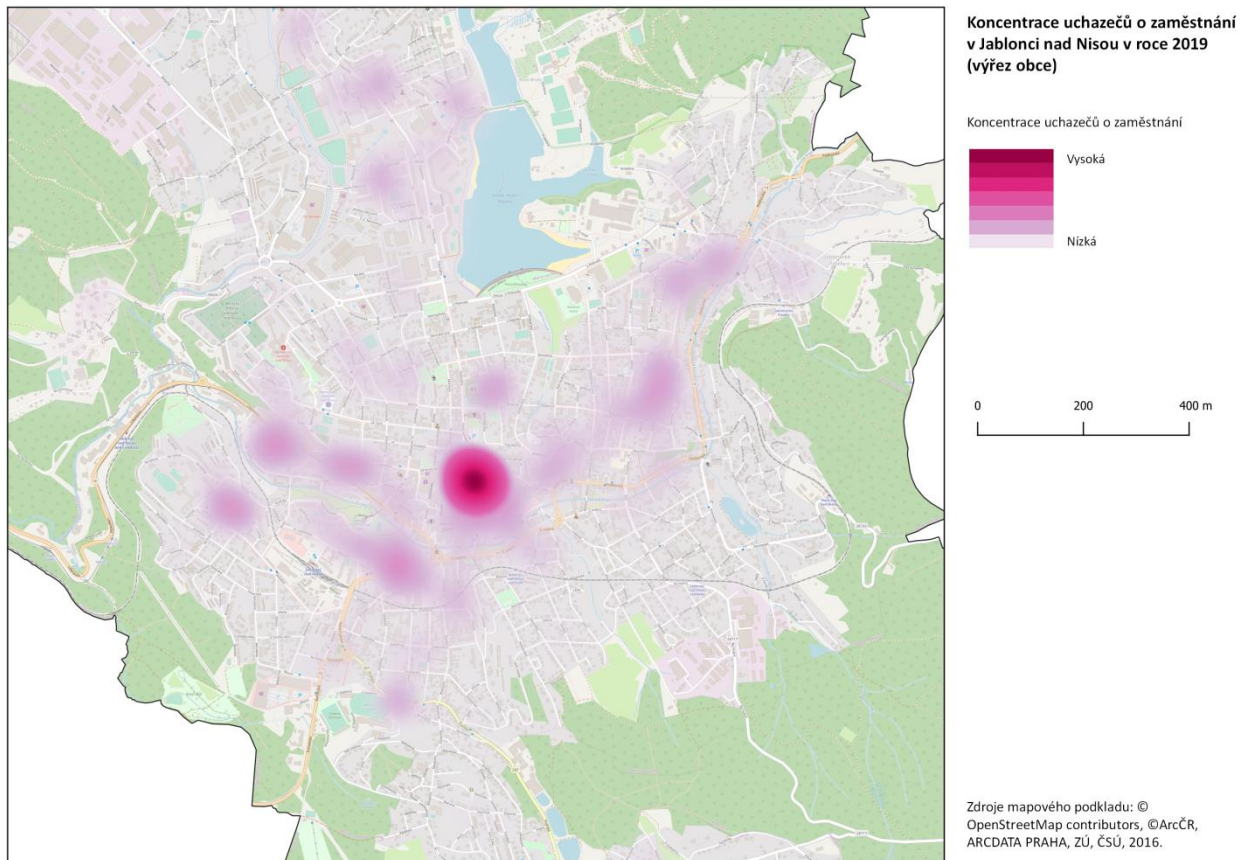

Graf 1 porovnává procentuální podíly uchazečů o zaměstnání v 6 největších městech Libereckého kraje. Z grafu je patrné, že situace v Jablonci je z pohledu nezaměstnanosti lepší než v Liberci, ale v rámci krajského porovnání je spíše průměrná.

V rámci aktivní politiky zaměstnanosti bylo podle Kontaktního pracoviště Jablonec nad Nisou, Krajská pobočka Úřadu práce ČR - Jablonec nad Nisou (dále jen KoP ÚP Jablonec nad Nisou) k 31. 7. 2019 na území okresu Jablonec celkem 120 uchazečů umístěno na veřejně prospěšných pracích. Na konci roku 2018 to bylo celkem 79 osob a o rok dříve 224 osob.

K 31. 7. 2019 bylo celkem 31 uchazečů umístěno na tzv. společensky účelná pracovní místa (data za celý okres). Ke stejnému datu vykonávalo v Jablonci nad Nisou celkem 18 osob tzv. veřejnou službu. Na konci roku 2018 to bylo celkem 26 osob a na konci roku 2017 dokonce 67 osob. KoP ÚP Jablonec nad Nisou dále potvrdilo, že je k dispozici dostatek volných pozic pro výkon veřejné služby (stav k srpnu 2019).

Obrázek 2 Teplotní mapa vyjadřující koncentraci uchazečů o zaměstnání na území města Jablonce dle jednotlivých adres, stav k 15. 9. 2019, zdroj KoP ÚP Jablonec nad Nisou

Teplotní mapa koncentrace uchazečů o zaměstnání na území města udává nejsilnější ohnisko nepřekvapivě do místa, kde se nachází radnice, a kde je tudíž mnoho osob z různých důvodů přihláшено k trvalému pobytu. Mezi těmito lidmi se dle teplotní mapy nachází vyšší množství

uchazečů o zaměstnání, konkrétně 65 uchazečů. Dále se větší ohniska překrývají s evidovanými lokalitami.

Bylo by chybné domnívat se, že uchazeči o zaměstnání se nachází pouze výlučně ve výše popsaných SVL. Mírně zvýšenou četnost uchazečů o zaměstnání lze pozorovat v mnoha dalších částech Jablonce, například v městské části Mšeno u přehrady, kde neregistrujeme významnější SVL. V tomto i v několika dalších případech může být zvýšená četnost uchazečů o zaměstnání do značné míry zapříčiněna vyšší celkovou hustotou osídlení – jedná se o velká sídliště.³²

Mnoho aktérů se zmiňovalo o zvyšujícím se počtu zahraničních dělníků na území města. Data poskytnutá KoP ÚP Jablonec nad Nisou, která se zaměřují na celý okres Jablonec, tento nárůst spíše nepotvrzují. Od konce roku 2017 do července 2019 došlo v okrese k nárůstu celkového počtu o 30 zaměstnaných cizinců. Podle ÚP dochází zejména ke změně struktury registrovaných cizinců. Dochází k poklesu aktuálního stavu počtu informačních karet občanů EU/EHP z 1462 na konci roku 2017 na 1183 na konci července 2019. Rovněž byl zaznamenán mírný nárůst počtu informačních karet cizinců z třetích zemí z 470 na konci roku 2017 na 524 na konci července 2019. Zásadní je ale zejména nárůst platných povolení k zaměstnání ze 135 na konci roku 2017 na 290 na konci července 2019. Za celý rok 2017 bylo vydáno 307 povolení k zaměstnání, za rok 2018 to bylo již 1217 povolení (většinou na 90 dní).

³² Vyšší hustota osídlení může zvětšovat pravděpodobnost výskytu uchazečů o zaměstnání na jednom místě.

11 Statistiky výplat vybraných sociálních dávek

Tato podkapitola si dává za cíl zmapování současného stavu sociálního vyloučení ve městě na základě dat o výplatách vybraných sociálních dávek, která byla obdržena od MPSV.

V květnu 2019 bylo v Jablonci vyplaceno celkem 360 příspěvků na živobytí (z toho bylo 13 příjemců ve věku 65 a více let), 225 doplatků na bydlení a do 5 dávek mimořádné okamžité pomoci. Celkový počet příjemců pomoci vyplývající z příspěvku na živobytí, tedy počet společně posuzovaných osob, byl za stejné období v Jablonci 993, z toho 484 nezaopatřených dětí.

Doplatky na bydlení byly ve 174 případech vyplaceny do bytů, v 38 případech do ubytovacích zařízení, kde byl počet společně posuzovaných osob 58 a 13krát osobám pobývajícím v pobytových sociálních službách. Celková hodnota vyplacených doplatků na bydlení činila v květnu 2019 celkem 167 000 Kč.

Mimořádná okamžitá pomoc vyplacená na území města za období od června 2018 do května 2019 činila celkovou sumu 206 563 Kč a byla ve stejném období vyplacena v celkem 95 dávkách. Nejvíce výplat bylo na tzv. náklady dítěte, 32 výplat, finančně nejnáročnější ale byly tzv. nezbytné náklady, kam putovalo 87 100 Kč.

Data MPSV umožňují vygenerovat jednotlivé ulice s 5 a více vyplacenými příspěvky na živobytí v květnu 2019. Informace za jednotlivá čísla popisná nejsou od MPSV k dispozici z důvodu ochrany osobních údajů a anonymizace příjemců. Ulice, kde jsou zaznamenány vyšší počty výplat příspěvku, jsou zároveň i místy, kde se nalézají soukromé ubytovací kapacity, případně městské ubytovny s vyšší koncentrací sociálně vyloučených osob.

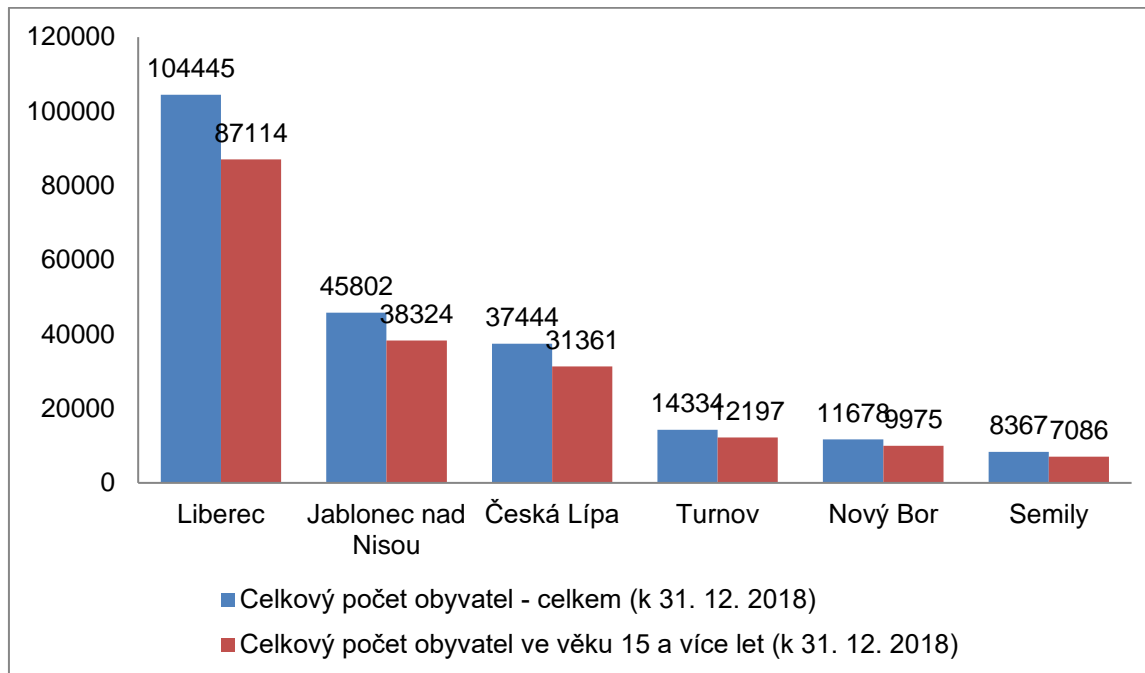
Nejvíce vyplacených příspěvků na živobytí za měsíc květen roku 2019 se nacházelo na Mírovém náměstí, kde je sídlo městského úřadu, které mnoha lidem slouží jako adresa trvalého bydliště, konkrétně 38 příjemců. Dále se jednalo o ulici Podhorská s celkem 26 příjemci, ulici Pražská s 19, Revoluční s 14, Na Vršku s 13, Libereckou s 12 a Dlouhou s 11. Po devíti výplatách bylo na Saskové a stejně tak i v ulici Vysoká, po 7 výplatách měla ulice Lidická i Růžová. Vždy po 6 výplatách bylo evidováno na ulicích Generála Mrázka, Máchova, Palackého, Prosečská, Řetězková a po 5 v ulicích Boženy Němcové, Mlýnská a Rychnovská.

V květnu 2019 bylo vyplaceno celkem 929 příspěvků na bydlení v průměrné výši 3 740 Kč.

11.1 Krajské srovnání, výplaty vybraných sociálních dávek

Data k porovnání jsou ze stejného zdroje jako v předchozí kapitole, avšak vzhledem k porovnání více měst najednou jsou data platná k roku 2018 a vztahují se vždy k tzv. průměrnému měsíci roku. Jedná se tedy o průměr stanovený po skončení roku a to zapříčiňuje absenci celých čísel v absolutních počtech vyplacených dávek.

Graf 2 Celkové počty obyvatel a celkové počty obyvatel nad 15 let včetně v šesti největších městech Lib. Kraje k 31. 12. 2018, zdroj ČSÚ

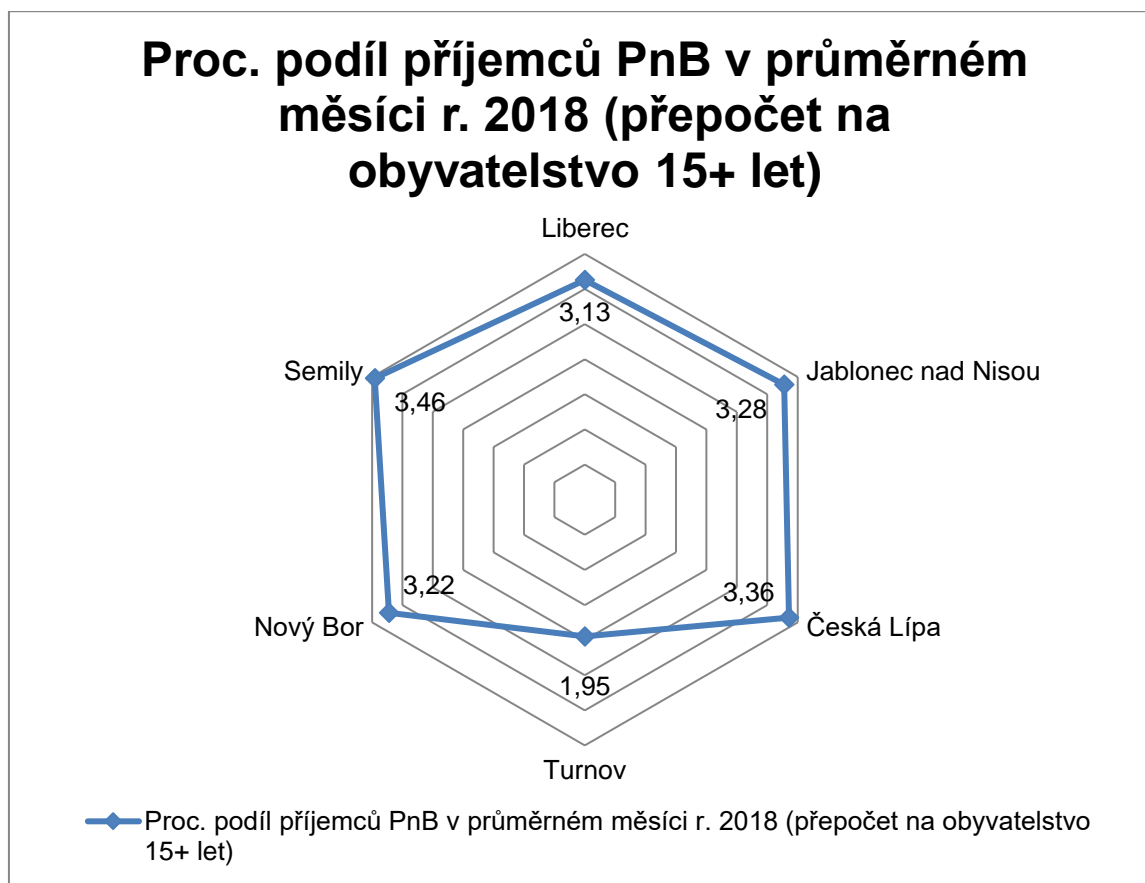
Pro uvedení do kontextu, v kterém se srovnání odehrává, je zde graf 2, který zobrazuje celkové počty obyvatel a celkové počty obyvatel ve věku 15 a více let v šesti největších městech na území Libereckého kraje. Porovnání výplat vybraných sociálních dávek se vztahuje právě k věkové kategorii obyvatelstva ve věku 15 a více let a srovnává situaci v 6 největších městech Libereckého kraje. Parametr výběru měst byl zvolen arbitrárně. Nejen proto jsou mezi zvolenými městy značné rozdíly v jejich sociální situaci, která se níže odráží právě i v počtu výplat sociálních dávek a především v jejich procentuálních podílech na populaci ve věku 15 a více let.

Tabulka 4 Absolutní počty výplat PnB, PnŽ a DnB v 6 největších městech Libereckého kraje, zdroj MPSV

	Liberec	Jablonec nad Nisou	Česká Lípa	Turnov	Nový Bor	Semily
Počet PnB vyplacených v průměrném měsíci r. 2018	2725,7	1255,8	1052,7	237,5	321,5	245,0
Počet PnŽ vyplacených v průměrném měsíci r. 2018	939,8	437,1	360,2	48,9	113,8	58,3
Počet DnB vyplacených v průměrném měsíci r. 2018	434,7	254,7	226,8	23,8	47,5	24,9

Absolutní počty vyplacených dávek nelze jednoduše srovnávat, neboť počty obyvatel v jednotlivých městech jsou značně odlišné. Rozdíl mezi dvěma největšími, tedy mezi Libercem a Jabloncem, tvořil počet obyvatel převyšující celé obyvatelstvo Jablonce. Nejen z těchto důvodů je lepší zaměřit se na podrobnější analýzu procentuálních podílů vůči obyvatelstvu ve věku 15 a více let.

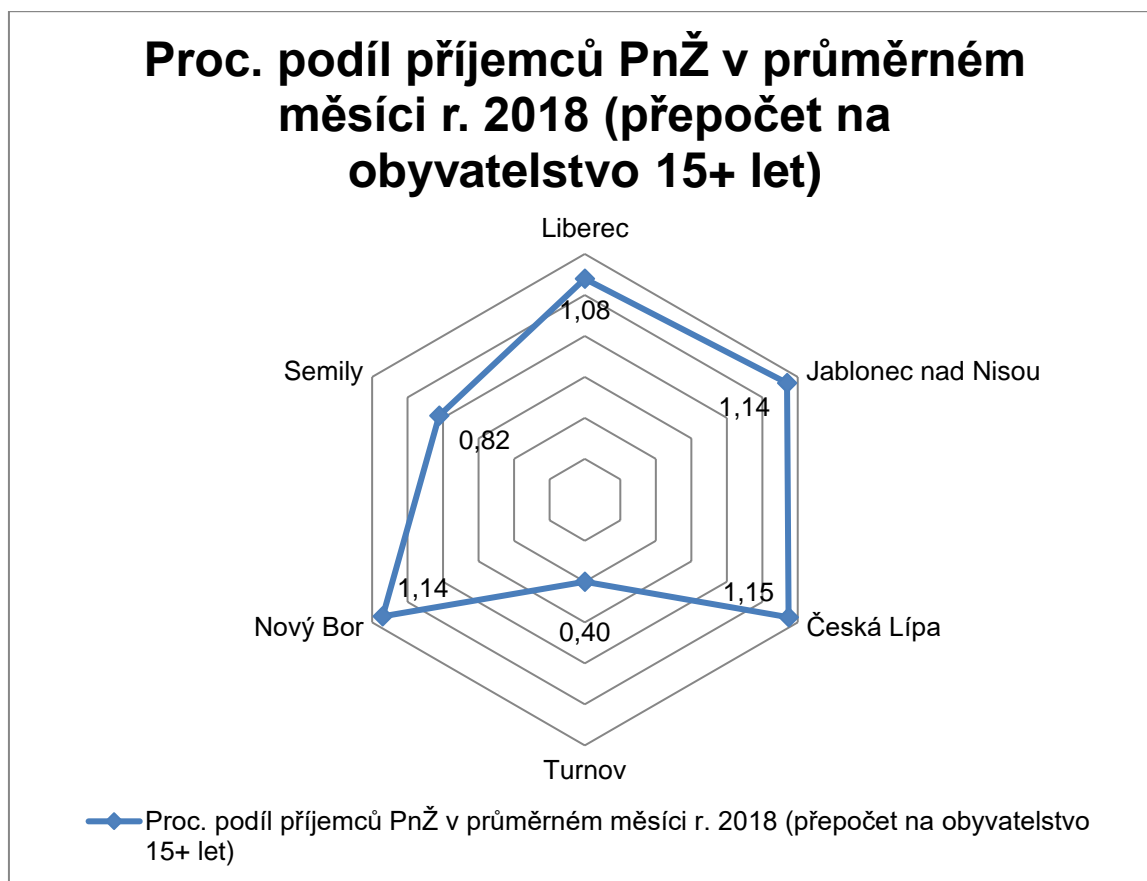
Graf 3 Proc. podíl příjemců PnB v průměrném měsíci r. 2018 (přepočten na obyvatelstvo 15+ let), zdroj MPSV

Procentuální podíly v obyvatelstvu ve věku 15 a více let jsou více vypovídající, protože do značné míry eliminují problém rozdílných počtů obyvatel. Zároveň je ale třeba mít na zřeteli fakt, že počty obyvatel ovlivňují celou řadu věcí a ve svém důsledku mohou ovlivnit i strukturu vyplacených sociálních dávek.

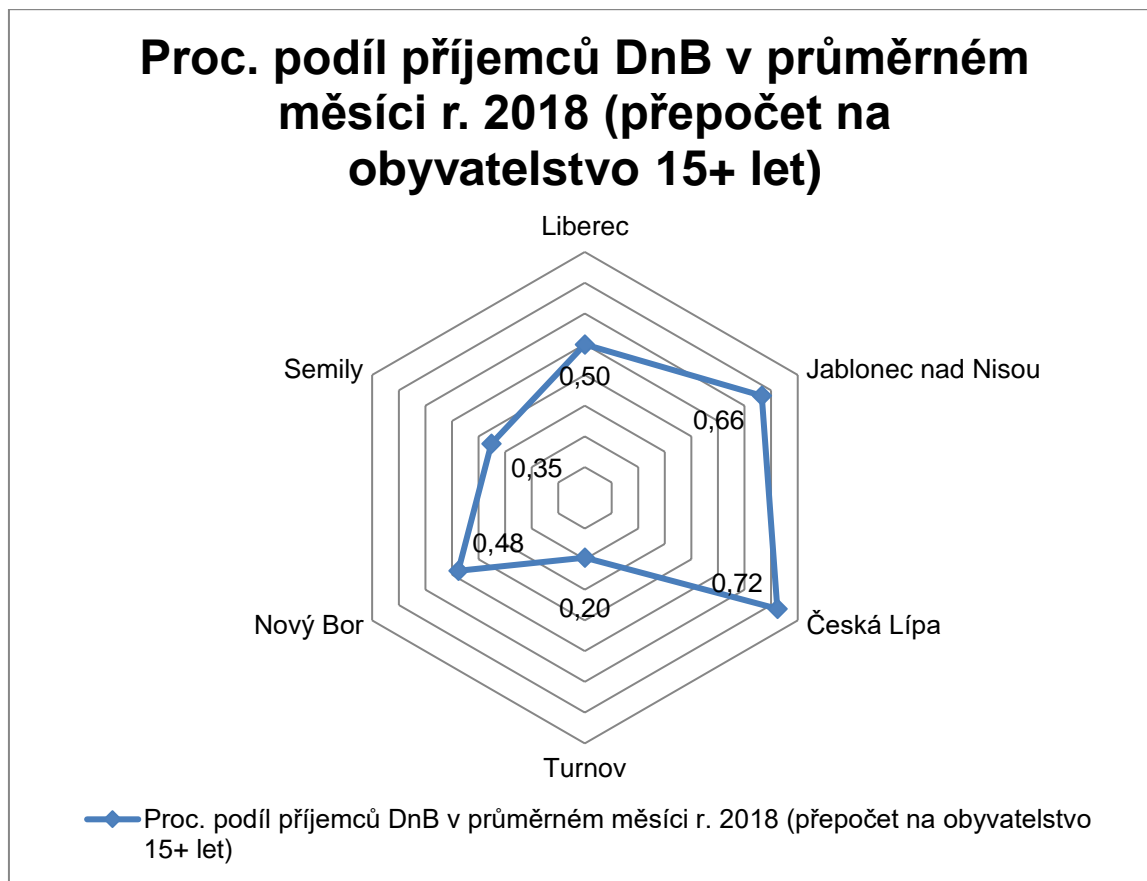
Graf 3 zobrazuje procentuální podíly příspěvku na bydlení v průměrném měsíci za rok 2018 v obyvatelstvu ve věku 15 a více let. Turnov v tomto srovnání, podobně jako i v dalších níže, vychází nejlépe, tedy je tam nejnižší podíl příjemců příspěvku na bydlení. V Jablonci byl podíl příjemců této dávky, která pomáhá lidem s nízkými příjmy pokrýt náklady na bydlení, vyšší než v Liberci, avšak v rámci kraje zásadně nevybočoval.

Graf 4 Proc. podíl příjemců PnŽ v průměrném měsíci r. 2018 (přepočteno na obyvatelstvo 15+ let), zdroj MPSV

Podobně jako v předchozím srovnání, i zde Turnov mezi sledovanými městy celkem jednoznačně vybočuje. V Jablonci byl podíl příjemců této základní dávky pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatečný příjem osoby nebo společně posuzovaných osob, mírně vyšší než v Liberci, avšak v rámci kraje, resp. v rámci sledovaných měst zásadně nevybočoval.

Graf 5 Proc. podíl příjemců DnB v průměrném měsíci r. 2018 (přepočten na obyvatelstvo 15+ let), zdroj MPSV

Procentuální příjemců doplatku na bydlení byl v Jablonci vyšší než v Liberci. V pěti dalších sledovaných městech byl počet příjemců vyšší pouze v České Lípě. Doplatek na bydlení je dávka pomoci v hmotné nouzi, která společně s vlastními příjmy občana a příspěvkem na bydlení ze systému státní sociální podpory pomáhá uhradit odůvodněné náklady na bydlení. V procentuálních podílech je zřejmé, že Jablonec nad Nisou nejen u doplatku na bydlení, ale i u všech dalších kategorií dávek mírně převyšuje sousední Liberec.

12 Bezpečnost

Tato kapitola se především zabývá skladbou a vývojem kriminality ve městě a využitými nástroji prevence.

Území města Jablonce nad Nisou je rozděleno mezi několik obvodních oddělení Policie České republiky. Nejzásadnějšími jsou pro město obvodní oddělení Jablonec nad Nisou, Jablonec nad Nisou Mšeno a menší částí i Rychnov u Jablonce nad Nisou. Nejvyšší kriminalita je dle projektu Mapa kriminality hlášena v centru města, kam zasahuje především obvodní oddělení Jablonec nad Nisou. Nižší indexy jsou zaznamenány v obou obvodních odděleních na severu i jihu města.

Portál Mapa kriminality³³ uvádí, že v květnu 2019 bylo na území Obvodního oddělení PČR Jablonec nad Nisou spácháno celkem 45 trestných činů.³⁴ Z celkového počtu byly 4 trestné činy kvalifikovány jako fyzické útoky. Objasněnost případů byla 60 %. V dubnu 2019 evidovala Mapa kriminality ve stejném obvodním oddělení celkem 76 trestných činů, z nichž 9 bylo označeno za fyzické útoky. Objasněnost byla mírně vyšší než v květnu 2019, 63 %.

Počet spáchaných trestných činů na 10 000 obyvatel vyjádřený tzv. indexem kriminality činil v květnu 2019 v Obvodním oddělení Jablonec nad Nisou 14,5 a v dubnu ve stejném roce 24,5. Index kriminality za oba dva měsíce se pohybuje například na úrovni sousedního Obvodního oddělení PČR Smržovka nebo některých oddělení v Liberci.

Obrázek 3 Index kriminality v Obvodním oddělení PČR Jablonec nad Nisou, zdroj Mapa kriminality

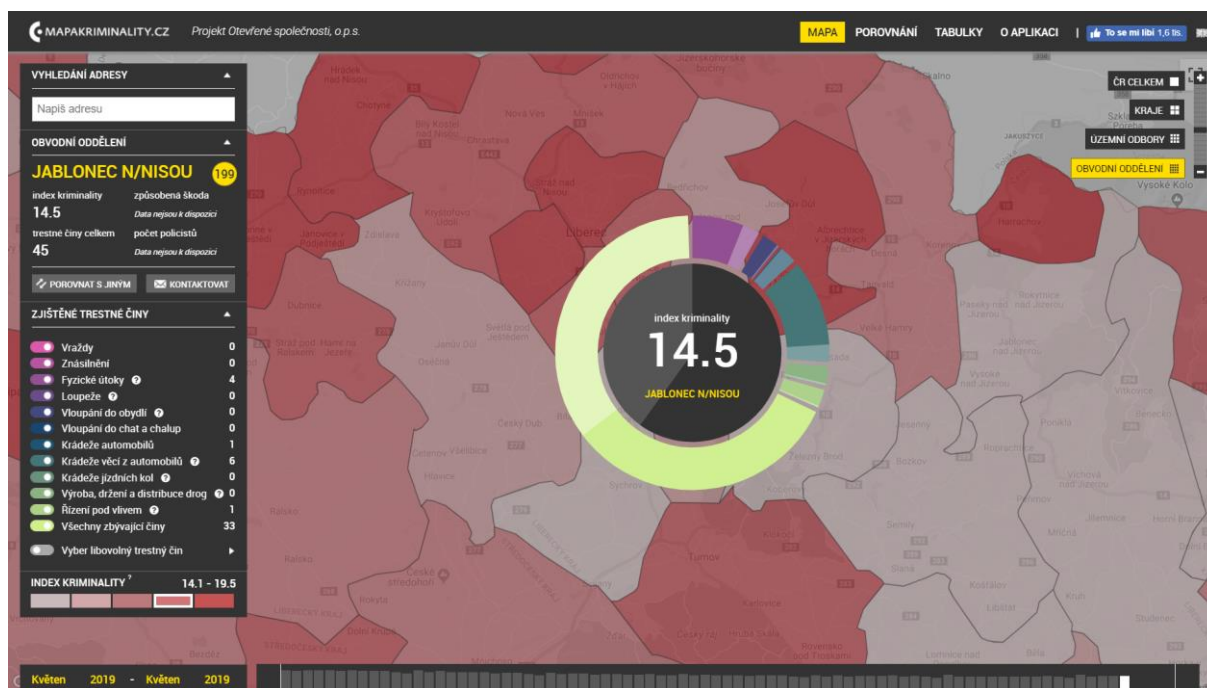

Schéma níže porovnává indexy kriminality v jednotlivých obvodních odděleních za celý rok 2018, tj. za poslední ukončený kalendářní rok v době tvorby analýzy.

³³ Viz online <http://www.mapakriminality.cz> (navštíveno 19. 9. 2019)

³⁴ Jedná se o poslední možná data v době zpracování výzkumu.

Obrázek 4 Porovnání kriminality v jednotlivých obvodních odděleních okolo Jablonce nad Nisou v projektu Mapakriminality.cz za celý rok 2018 (X označuje Obvodní oddělení PČR Jablonec nad Nisou), zdroj: Mapakriminality.cz

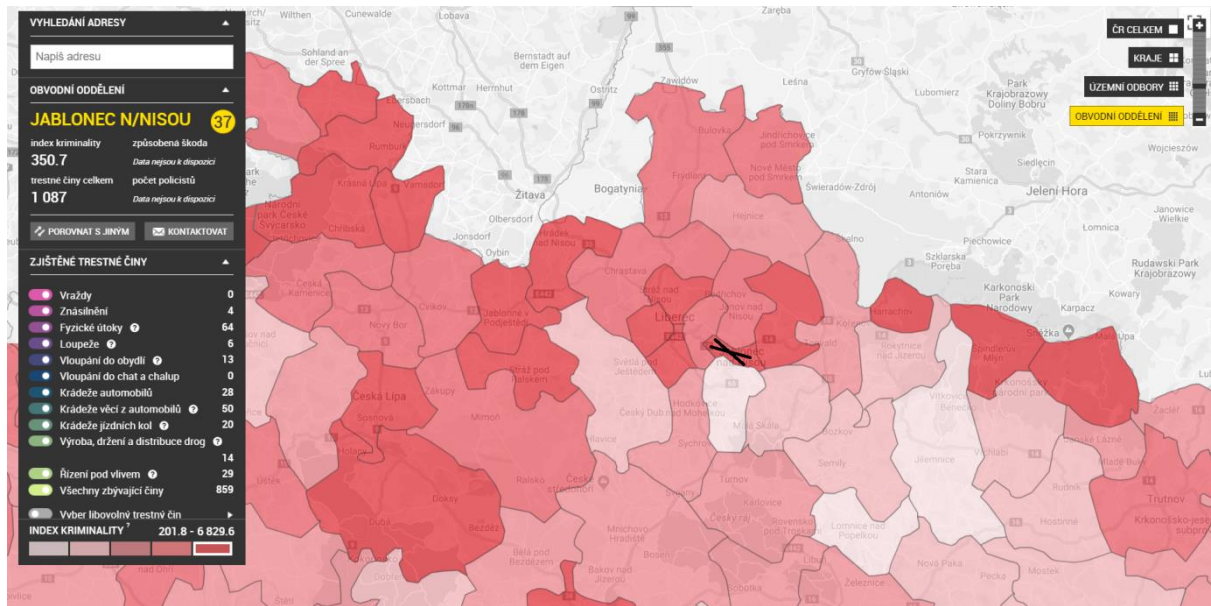

Schéma na obrázku 4 ukazuje, že kriminalita vyjádřená indexy kriminality byla v Obvodním oddělení PČR Jablonec nad Nisou vyšší než například v obvodních odděleních okolo Jilemnice nebo v sousedním Rychnově u Jablonce nad Nisou, který rovněž zasahuje na území města Jablonce. Zároveň lze ale vidět, že se úrovně indexů kriminality pohybují na podobné úrovni v celém regionu okolo Jablonce. Vzhledem k tomu, že se jedná o obvodní oddělení spravující centrum jednoho z největších měst v regionu, lze zvýšenou kriminalitu statisticky předpokládat.

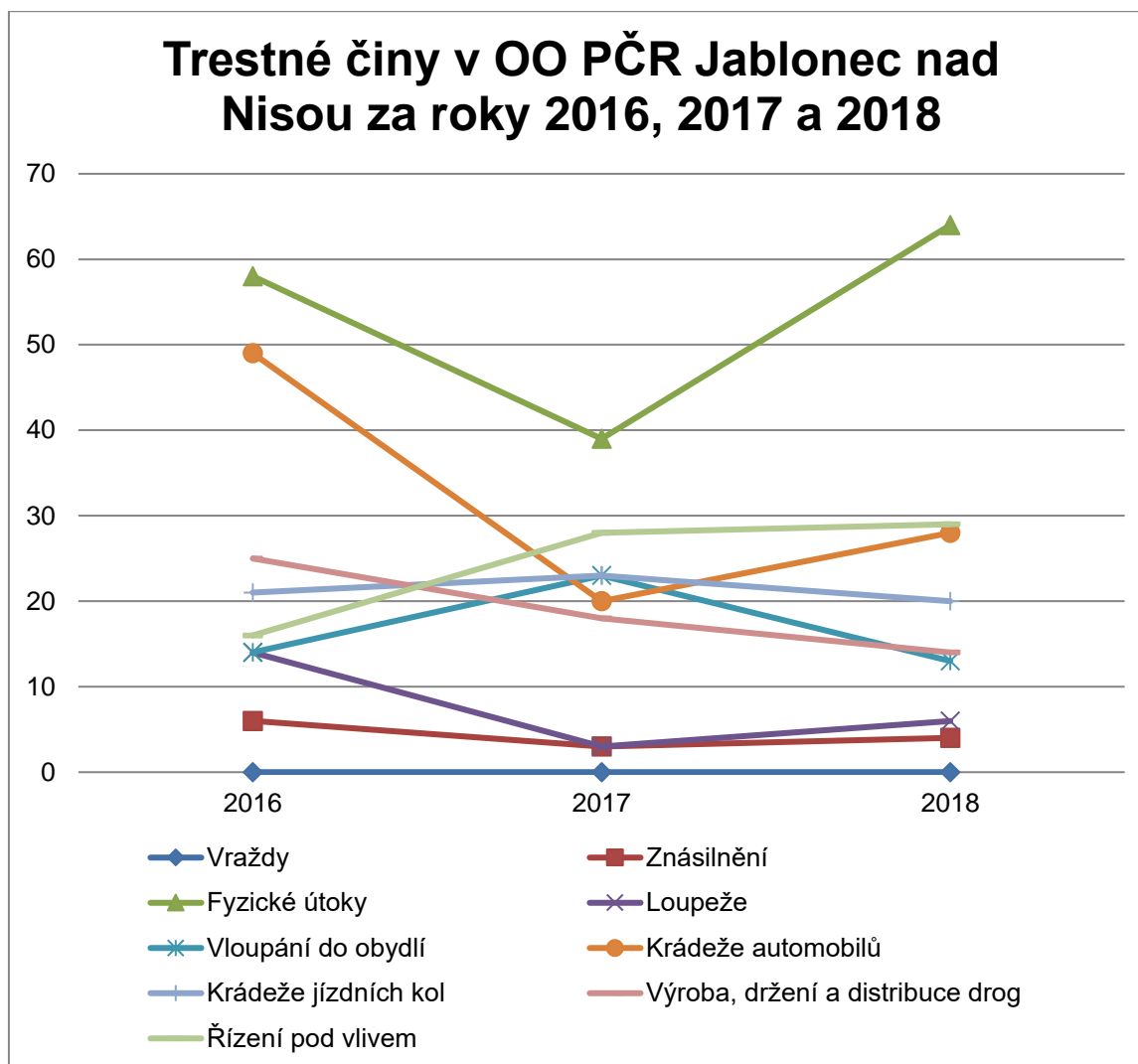
Tabulka 5 Počty trestných činů v Obvodním oddělení PČR Jablonec nad Nisou, zdroj: Mapakriminality.cz

	Vraždy	Znásilněn í	Fyzické útoky	Loupeže	Vloupání do obydlí	Krádeže automobil ů	Krádeže jízdních kol	Výroba, držení a distribuce drog	Rízení pod vlivem
2016	0	6	58	14	14	49	21	25	16
2017	0	3	39	3	23	20	23	18	28
2018	0	4	64	6	13	28	20	14	29

V tabulce 5 lze porovnat počet trestných činů v Obvodním oddělení PČR Jablonec nad Nisou ve vybraných kategoriích, které rozlišuje Mapa kriminality.³⁵

³⁵ Konkrétní činy spadající do jednotlivých kategorií lze dohledat online na <http://www.mapakriminality.cz>.

Graf 6 Počty trestných činů v Obvodním oddělení PČR Jablonec nad Nisou, zdroj: Mapakriminality.cz

Za sledované období došlo k poklesu a následnému nárůstu množství fyzických útoků. Podobnou trajektorii následovala i kategorie krádeží automobilů, kde po značném poklesu nedošlo k až tak velkému nárůstu. V ostatních kategoriích se jednalo spíše o setrvalé stavy s menšími výkyvy za celé sledované období.

V Jablonci nad Nisou působí od roku 2015 Pracovní skupina komise prevence kriminality, která jako multidisciplinární tým řeší problémové lokality města. Pracovní skupina je složena ze zástupců Městské policie, Policie ČR, Krajské hygienické stanice, HZS LK, ÚP ČR, oddělení krizového řízení, odboru stavebního a životního prostředí, odboru sociálních věcí a zdravotnictví (oddělení sociálních služeb, oddělení sociální péče, OSPOD). Od července 2015 na území města Jablonce působí u městské policie asistenti prevence kriminality.³⁶

³⁶ Viz online <https://www.jabloneconline.cz/aktuality/asistenty-prevence-kriminality-vybrali-v-jablonci-dobre/> (navštíveno 10. 9. 2019)

13 Zadluženost

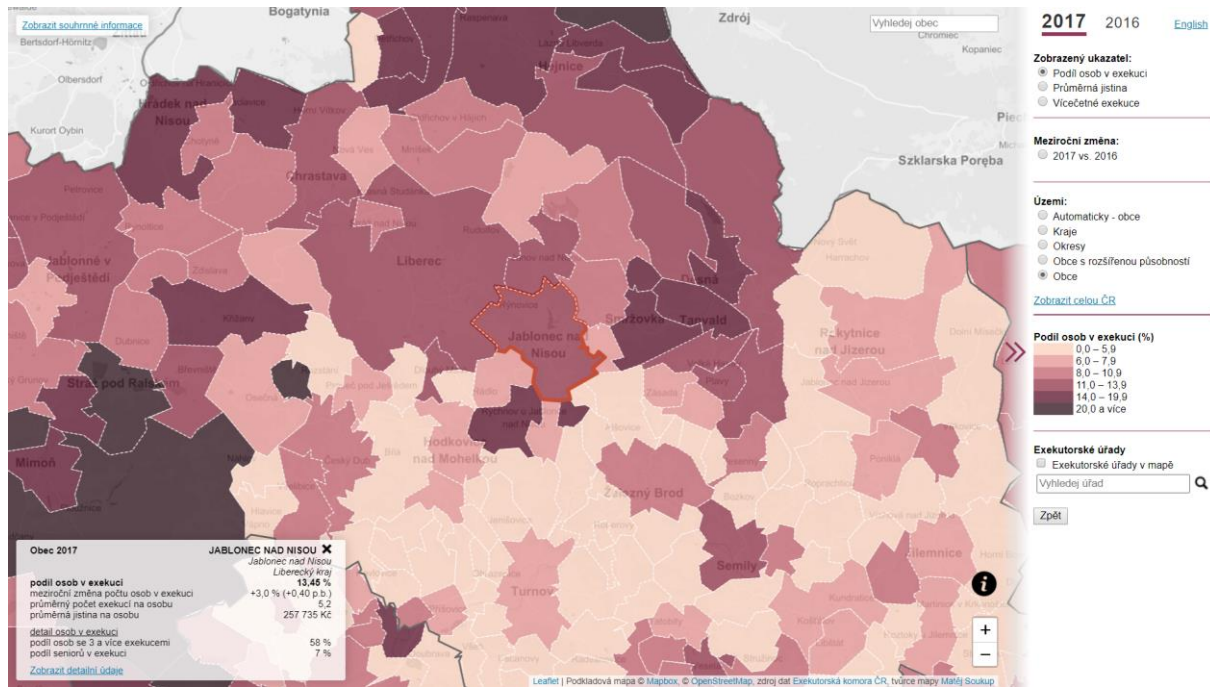
Důležitý parametr, umožňující lépe popsat sociální vyloučení a vložit problematiku do širšího kontextu, je míra zadluženosti obyvatel. Pro tento účel byly využity statistiky z otevřených zdrojů, zejména z webové stránky projektu Mapa exekucí.³⁷ Dotazovaní obyvatelé sociálně vyloučených lokalit nebo lokalit s vyšším rizikem sociálního vyloučení měli ve velké většině exekuci nebo znali ve svém nejbližším okolí někoho s exekucí. Často se jednalo například o partnera, partnerku nebo starší děti. Situaci ilustruje prohlášení jednoho z respondentů, které zaznívalo i v dalších SVL v různých variacích: „Víte jak to je, dnes má exekuci každě.“ Exekuce, které měly na životy lidí a jejich každodennost zásadní dopad byly na jedné straně velký problém, na straně druhé byly často pojímány jako něco běžného a nepříliš neobvyklého.

Dle dat projektu činil v roce 2017 počet obyvatel města Jablonce v exekuci 5 154 a celkový počet exekucí ve městě 26 894. Podíl osob v exekuci vůči počtu obyvatel nad 15 let tak činil 13,45 %. Průměrný počet exekucí na osobu byl 5,2 a průměrná jistina na osobu 257 735 Kč (medián jistiny na osobu 90341Kč). Podíl exekučovaných osob ve věkové kategorii 18 až 29 let činil 14 %. Podíl seniorů z celkového počtu exekučovaných ve městě byl 7 % a nebyly evidovány žádné děti, ani mladiství. Nejčastěji měli lidé 3 až 9 exekucí. Takových bylo 42 %. 1 exekuci mělo 31 % a mezi 10 až 29 exekucemi mělo 16 % z celkového počtu exekučovaných. 2 exekuce mělo 11 %. Osoby s více než 30 exekucemi nebyly v roce 2017 v Jablonci nad Nisou evidovány.

Mezi lety 2016 a 2017 došlo k meziročnímu nárůstu celkového počtu osob v exekuci o 2,6 % (v roce 2017 bylo o 15 osob v exekuci více než v předchozím roce).

³⁷ Dostupné online na <http://mapaexekuci.cz/> (navštíveno 1. 7. 2019). V současné době (listopad 2019) je projekt mapy exekucí zpochybňován, opakovaně ze strany Exekutorské komory, nověji ze strany Hospodářské komory. Základním problémem je zde dostupnost a transparentnost dat, která jsou odvislá od několika proměnných, mezi nimiž figurují vedení evidence exekucí, trvalé bydliště osob nebo evidence počtu obyvatel. Pokud budeme počítat s odchylkou mapy exekucí v rozsahu 5-10% počtu exekucí a osob, situace zůstává i nadále velmi vážnou. Předlužení a exekuce jsou problém s vážnými socioekonomickými dopady a je důležité o metodologii vyhodnocení dat diskutovat, ovšem netransparentní přístup exekutorské komory k řešení tohoto problému nepřispívá.

Obrázek 5 Počet osob v exekuci v jednotlivých obcích, zdroj Mapa exekucí

Mapa na obrázku 4 ukazuje celkový podíl osob v exekuci v roce 2017 v jednotlivých obcích. Barevné škála určuje míru zadluženosti, resp. procentuální podíl osob v exekuci, viz legenda na pravé straně mapy. Oranžovou barvou je ohraničen Jablonec. Mapa rozděluje oblast okolo Jablonce na dvě hlavní části, kde právě Jablonec stojí na pomyslné hranici. Jižně od města se nachází region se spíše nižšími podíly osob v exekuci, zatímco na sever od Jablonce v příhraničních regionech je podíl vyšší.

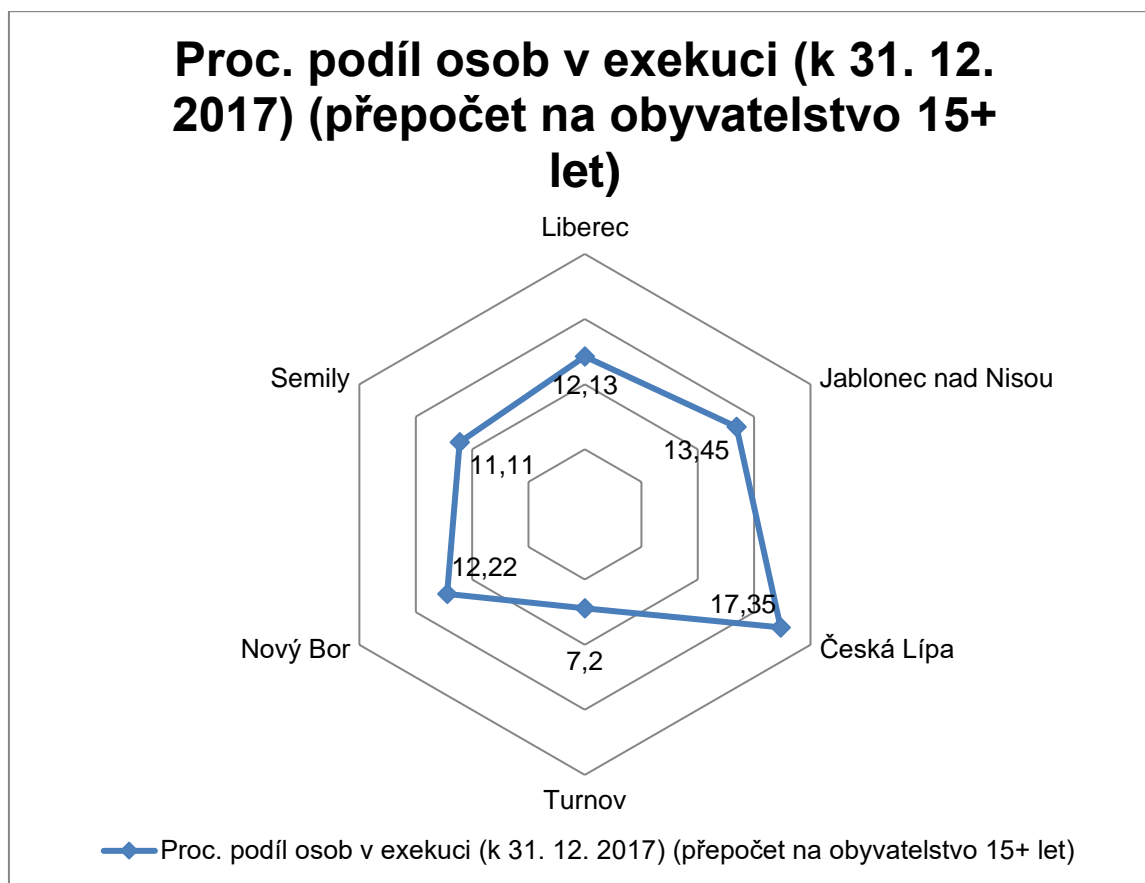
K 31. 12. 2018 evidovalo Oddělení správy bytových objektů Magistrátu města Jablonce dluh na nájmemném v celkové výši 6 511 920 Kč (pouze jistina bez příslušenství). V této sumě jsou i dluhy za odpady nájemníků v bytech města.

V roce 2016 bylo v Jablonci evidováno celkem 80 osob, na jejichž nemovitosti bylo vázáno zástavní právo exekutorské. Celkem se jednalo o 98,6 nemovitostí. Někteří z těchto lidí mohou být bezprostředně ohroženi ztrátou bydlení.

Tabulka 6 Srovnání počtů exekucí apod. v šesti největších městech Libereckého kraje, zdroj Mapaexekucí.cz

	Liberec	Jablonec nad Nisou	Česká Lípa	Turnov	Nový Bor	Semily
Počet osob v exekuci (k 31. 12. 2017)	10512	5154	5415	885	1240	799
Počet exekucí (k 31. 12. 2017)	57909	26894	29379	4042	6454	3862
Počet dětí a mladistvých v exekuci (k 31. 12. 2017)	39	13	6	1	0	0
Počet osob 18-29 let v exekuci (k 31. 12. 2017)	1504	730	731	109	170	110
Počet seniorů (65+ let) v exekuci (k 31. 12. 2017)	730	349	371	62	93	53
Proc. podíl osob v exekuci (k 31. 12. 2017) (přepočten na obyvatelstvo 15+ let)	12,13	13,45	17,35	7,20	12,22	11,11

Oproti 5 největším městům v kraji vykazuje Jablonec spíše vyšší podíl osob s exekucemi.

V Jablonci byl procentuální podíl osob v exekuci mezi lidmi ve věku 15 let a více vyšší, než ve čtyřech dalších městech Libereckého kraje. Nejhorší situace byla v České Lípě, kde bylo v exekuci více než 17 % obyvatel nad 15 let.

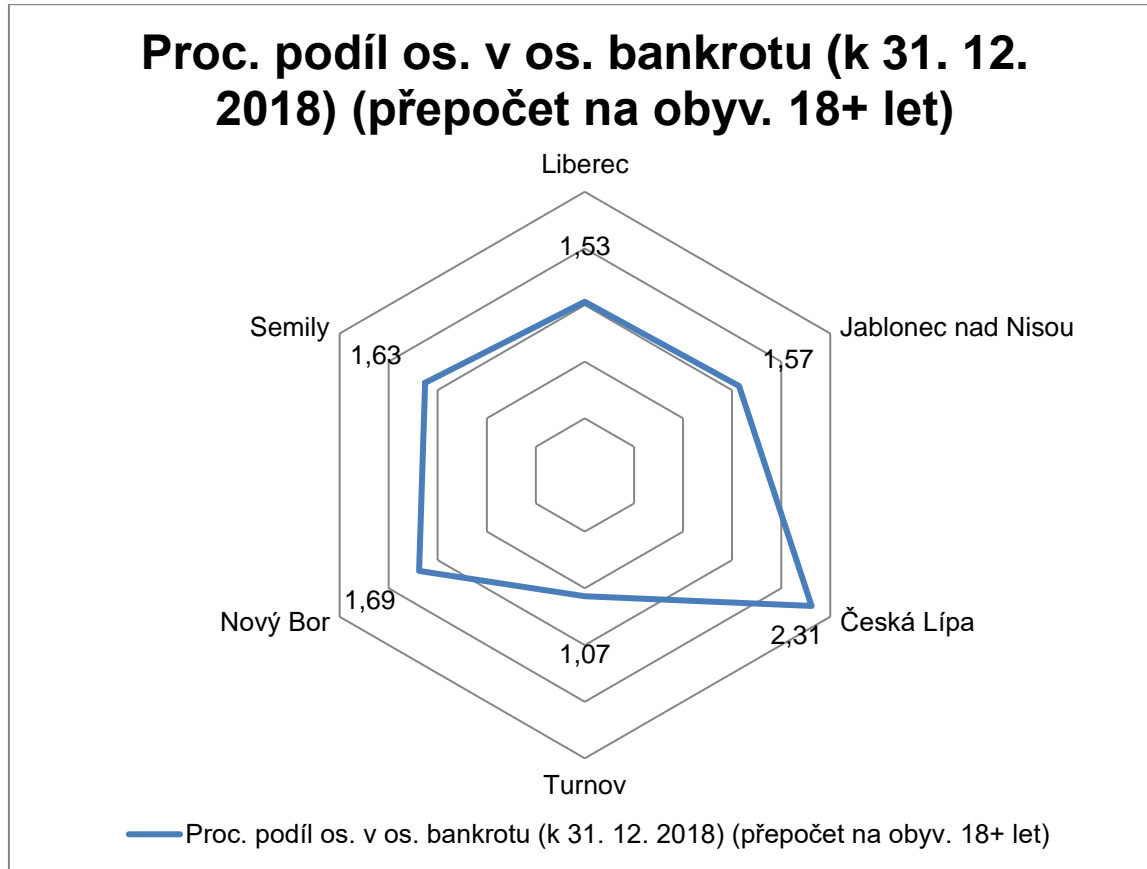
Tabulka 7 Absolutní počty a procentuální podíly osob v os. bankrotu v 6 největších městech Libereckého kraje, zdroj: Insolvenční rejstřík, MSČR

	Liberec	Jablonec nad Nisou	Česká Lípa	Turnov	Nový Bor	Semily
Počet osob v osobním bankrotu (k 31. 12. 2018)	1288	584	702	126	163	112
Proc. podíl os. v os. bankrotu (k 31. 12. 2018) (přepočten na obyv. 18+ let)	1,53	1,57	2,31	1,07	1,69	1,63

Počet osob v osobním bankrotu k 31. 12. 2018 činil podle MSČR v Jablonci 584. V přepočtu na populaci Jablonce ve věku 18 a více let tvořil tento počet osob podíl 1,57 %.

Ve městě se nacházely dvě dluhové poradny. Provozovatelem první byla nezisková organizace Naděje, která měla akreditaci pro poskytování služeb v oblasti oddlužení od Ministerstva spravedlnosti, akreditovanou poradnu poskytovalo i Děčko Liberec.^{38, 39}

Graf 8 Procentuální podíl osob v osobním bankrotu (stav k 31. 12. 2018; přepočten na obyv. 18+ let)

Podíly osob v osobním bankrotu nepříliš překvapivě napodobují strukturu podílu osob v exekuci. Rozdíl mezi Jabloncem a sousedním Libercem je v tomto parametru pouze nepatrných 0,04 %.

Zásadním problémem, který tematizuje například Lucie Trlifajová v Analýze nastavení systému dávek, daní a exekucí je fakt, že „u většiny domácností v exekuci je garantovaná nezabavitelná částka výrazně nižší, než jsou minimální standardy definované v dávkových systémech. Domácnostem se tak buď zcela nevyplatí pracovat, nebo je pro ně výhodnější práce za nízkou mzdu, při níž mají stále nárok na sociální dávky. Další navýšení příjmu je pro tyto domácnosti finančně nevýhodné, nebo přímo existenčně ohrožující.“ (Trlifajová, 2018, str. 3)

V jedné z lokalit v Jablonci lidé otevřeně mluvili o problémech s lichvou. V několika případech se s výzkumníkem podělili i o konkrétní podobu půjčování peněz lichváři i o jména těch nejznámějších. Kontakty na lichváře byli v alespoň jedné lokalitě obecně známé.

³⁸ Viz online na https://www.nadeje.cz/dluhove_poradenstvi (navštíveno 23. 7. 2019)

³⁹ Viz online na <http://d-os.net/poradenstvi/> (navštíveno 18. 9. 2019)

Informant 1: „No... Lichva. Jo, je, je. Vy si půjčíte, já nevím... 2000 a kolik platíš?“

Informant 2: „Za 1000 korun 400 chce.“

Informant 1: „A jeden lichvář tady je a ten chce 100 procent.“

Informant 3: „Bere si 100 procentní úroky, půjčí vám 1000 korun a chce vrátit 2000 korun.“

[...]

Informant 1: Jeden z Jablonce a jeden odkad’?

Informant 3: Z Tanvaldu.

Citace výše představuje konkrétnější zmínky o lichvářích. Ty byly méně časté. Ve většině případů lidé tvrdili, že o takovém jednání vědí, ale neznají podrobnosti, protože tyto služby nepotřebují a tedy ani nevyužívají. Podobně časté byly i výpovědi, které vylučovali existenci lichvy v Jablonci případně alespoň v konkrétních lokalitách, kde informanti žili. To bylo nejčastější v lokalitách s vyšší mírou sociálního vyloučení. Jednalo se ale pouze o zmínky, které nelze v kontextu tohoto šetření patřičně triangulovat.

Dotázaní institucionální aktéři se shodovali, že zadlužení a exekuce jsou jedním z nejpodstatnějších problémů v sociálně vyloučených lokalitách v Jablonci. Mnozí se shodovali i na existenci lichvy, avšak neměli proto žádné jasné důkazy.

Mnoho domácností v sociálně vyloučených lokalitách, se kterými výzkumníci hovořili, mělo hned několik exekucí.

14 Sociální služby a rodina

Sociální služby jsou v Jablonci koordinovány v rámci komunitního plánování sociálních služeb. První kroky v tomto směru byly učiněny již v roce 2004, kdy město Jablonec na informativní schůzce seznámilo zájemce se záměrem města využít nástroj komunitního plánování. Záměr vedl až k vytvoření prvního komunitního plánu sociálních služeb, který byl zastupitelstvem města schválen na konci roku 2008. Postupně byly vytvořeny další 2 plány, tedy 2. komunitní plán sociálních a souvisejících služeb Jablonecka 2012-2015 a 3. komunitní plán sociálních a souvisejících služeb Jablonecka 2016-2019, ze kterého primárně vychází i tabulka níže zobrazující základní síť sociálních služeb ve městě. V průběhu září 2019 probíhalo připomínkové řízení k nově vznikajícímu komunitnímu plánu na roky 2020 až 2023.^{40, 41}

Komunitní plánování probíhalo ve 4 pracovních skupinách:

- Pracovní skupina pro rodinu, děti a mládež
- Pracovní skupina pro zdravotně znevýhodněné
- Pracovní skupiny pro osoby ohrožené sociálním vyloučením
- Pracovní skupina pro seniory

Zmíněným pracovním skupinám byla nadřazena tzv. Řídící skupina komunitního plánování Jablonecka, která má především koordinační funkci.

Soupis poskytovatelů sociálních služeb a souvisejících služeb působících ve městě je možné najít na webových stránkách města Jablonce⁴² nebo v katalogu sociálních služeb Libereckého kraje.⁴³ Jak bylo zmíněno výše, přehled poskytovatelů na území města se nachází i v 3. komunitním plánu sociálních a souvisejících služeb Jablonecka 2016-2019.

Podle Registru poskytovatelů sociálních služeb je na území okresu Jablonec nad Nisou poskytováno celkem 60 sociálních služeb, z toho 38 působí v Jablonci nad Nisou.⁴⁴

Kombinací zmíněných zdrojů lze definovat poskytovatele, jejichž služby se zaměřují na cílovou skupinu osob ohrožených sociálním vyloučením, respektive osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby v krizi, osoby bez přístřeší, etnické menšiny, děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy nebo rodiny s dětmi. Konkrétně se jedná o tyto organizace:

- Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého kraje, příspěvková organizace

⁴⁰ Viz online na <https://m.mestojablonec.cz/cs/magistrat/dokumenty/hlavni-dokumenty/komunitni-plan.html> (navštíveno 10. 9. 2019)

⁴¹ Jak je uvedeno v posledním plánu na roky 2016 až 2019, od roku 2011 je plánování společné pro všechny obce ORP (Bedřichov, Dalešice, Janov nad Nisou, Josefův Důl, Lučany nad Nisou, Nová Ves nad Nisou, Pulečský, Rádlo, Rychnov u Jablonce nad Nisou, Maršovice, Jablonec nad Nisou).

⁴² Viz online <https://www.mestojablonec.cz/cs/zdravotnictvi-a-socialni-sluzby/komunitni-planovani/katalog-socialnich-sluzeb.html> (navštíveno 10. 9. 2019)

⁴³ Dostupné online <https://odbor-socialni.kraj-lbc.cz/oddeleni-rozvoje-a-financovani-socialnich-sluzeb/katalog-socialnich-sluzeb-v-libereckem-kraji> (navštíveno 10. 9. 2019)

⁴⁴ Viz online http://iregistr.mpsv.cz/socreg/vitejte.fw.do?SUBSESSION_ID=1568114844522_1 (navštíveno 10. 9. 2019)

- Děčko Liberec z.s.
- NADĚJE
- Most k naději, z. s.
- Diakonie ČCE - středisko v Jablonci nad Nisou
- Centrum sociálních služeb Jablonec nad Nisou, p.o. (pečovatelská služba)
- COMPITUM, z.s.

Některé ze jmenovaných organizací poskytují ještě další sociální služby určené jiným cílovým skupinám. Zároveň je třeba upozornit, že kategorie, ze kterých výčet výše a tabulka níže vychází, nepokrývají všechny služby, které lidé ohrožení sociálním vyloučením mohou potřebovat. Kvůli zjednodušení jsou zde uvedeny pouze služby primárně související s problematikou sociálního vyloučení. Například Hospic sv. Zdislavy, o.p.s., který poskytuje sociální služby osobám v krizi a Národní ústav pro autismus, z.ú. poskytující sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v soupisu výše nejsou jmenovány, protože primárně nesouvisí se sociálním vyloučením. I přesto je ale zřejmé, že sociální vyloučení tyto problémy nijak nevylučuje a v sociálně vyloučené lokalitě lze nalézt jak osobu s poruchou autistického spektra, tak i osobu vyžadující hospicovou péči. Pro kompletní přehled sociálních služeb v Jablonci lze odkázat na zdroje jmenované výše.

Tabulka 8 Úžeji vymezené sociální služby, zdroj: Magistrát města Jablonce a Registr poskytovatelů sociálních služeb

Název poskytovatele	Druh soc. služby	Forma poskytování služby	Cílová skupina	Kapacita pro Jablonec n. Nisou
Děčko Liberec z.s.	Odborné sociální poradenství	ambulantní	osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby v krizi, osoby bez přístřeší, etnické menšiny, děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, rodiny s dítětem/děťmi	V roce 2017 činil počet klientů v Jablonci celkem 22 % z celkového počtu. V roce 2017 pracovalo v Děčku celkem 7 pracovníků na pracovní poměr, 8 pracovníků na dohodu o provedení práce a 11 externích lektorů.
Most k naději, z. s.	Terénní programy	terénní	osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách	Dvojice terénních pracovníků působí v Jablonci třikrát týdně vždy od 13:00 do 18:00.
NADĚJE	Terénní programy	terénní	osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby v krizi, osoby bez přístřeší, etnické menšiny, děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, rodiny s dítětem/děťmi	V terénních programech v roce 2018 bylo podpořeno 531 klientů, z toho 139 rodin.
Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého	Odborné sociální poradenství	ambulantní	osoby v krizi, děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, rodiny s dítětem/děťmi	Za rok 2018 bylo vykonáno celkem 10137 intervencí.

kraje, příspěvková organizace				
NADĚJE	Azylové domy	pobytové	osoby v krizi, osoby bez přístřeší	Celkem 20 lůžek, z toho 12 lůžek pro muže a 8 lůžek pro ženy. Dalších 10 krizových lůžek se nachází v Domě Naděje Za Plynárnou a 6 lůžek v tréninkových bytech v Liberci.
NADĚJE	Nízkoprahov á denní centra	ambulantní	osoby v krizi, osoby bez přístřeší	V jeden čas může denní centrum pomáhat až 40 lidem. Počet klientů nízkoprahového denního centra v roce 2018 byl celkem 357. V rámci denního centra bylo v roce 2018 poskytnuto celkem 13886 porcí jídla.
NADĚJE	Noclehárny	ambulantní	osoby v krizi, osoby bez přístřeší	Celkem 25 lůžek, z toho 13 pro muže a 12 pro ženy
Diakonie ČCE - středisko v Jablonci nad Nisou	Nízkoprahov á zařízení pro děti a mládež	ambulantní , terénní	děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy	Kruháč, 5 pracovníků v době výzkumu. V roce 2017 4,7 na HPP.
COMPITUM, z.s.	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	terénní	rodiny s dítětem/děťmi	V roce 2018 působilo na Jablonecku 2,6 pracovníků (v rámci ORP Jablonec nad Nisou spolupracovali s 36 rodinami).
Diakonie ČCE - středisko v Jablonci nad Nisou	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	ambulantní , terénní	rodiny s dítětem/děťmi	4 pracovníci na plný úvazek

V Jablonci je zastoupena celkem široká paleta sociálních služeb. V rámci Diakonie funguje ve městě, kromě jiného, nízkoprahový klub pro děti a mládež Kruháč. Sídílí ve středu města a zaměřuje se na cílovou skupinu od 6 do 26 let.⁴⁵

Diakonie poskytuje také sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi, která spolupracuje především s OSPOD jabloneckého magistrátu, resp. s rodinami, které jsou z nějakého důvodu

⁴⁵ Od 1. 1. 2020 bylo zrušeno nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Padák, které také provozovala Diakonie, a které bylo umístěno v městské části Mšeno. Ke zrušení došlo kvůli nezařazení do Základní sítě sociálních služeb Libereckého kraje.

v kontaktu s OSPOD. Sociálně aktivizační služby Diakonie mají stále plný pořadník zájemců, kteří by rádi službu využili. Podobnou službu poskytuje také COMPITUM, z.s.

Děčko Liberec z.s. poskytuje v Jablonci odborné sociální poradenství, v jehož rámci provozuje i akreditované služby oddlužení. Akreditovanou dluhovou poradnu provozuje v rámci svého terénního programu i Naděje, která kromě toho dále poskytuje noclehárnu pro muže a ženy, denní centrum a streetwork program.

Naděje provozuje také azylový dům pro muže a ženy s kapacitou 20 lůžek. Dům se nachází na adrese Za Plynárnou 13.

Terénní program pro uživatele návykových látek v Jablonci provozuje organizace Most k naději z Liberce, viz kapitola Zdraví a návykové látky. V době výzkumu se jednalo o vytvoření detašovaného pracoviště Mostu k naději a návazných ambulantních služeb pro uživatele.

Odborné sociální poradenství v ambulantní formě zajišťuje organizace Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého kraje v rámci Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, která sídlí v centru města.⁴⁶

Mimo kritéria tabulky se nachází organizace FOKUS Liberec o.p.s., která se zabývá především podporou duševně nemocných lidí. V Jablonci provozuje kromě jiného kavárnu s chráněnými pracovními místy, sociálně terapeutickou dílnu, chráněné bydlení, ke kterému využívá i jeden z městských bytů atd. V tabulce chybí rovněž organizace ADVAITA, z. ú., která v Jablonci nad Nisou provozuje Poradnu pro gambling i pro závislost na návykových látkách.⁴⁷ Podobnou cílovou skupinou, tedy osobami ohroženými závislostí nebo závislými na návykových látkách, se v Jablonci nad Nisou zabývá i Laxus z.ú.

Na území okresu Jablonec nad Nisou se nenachází žádný azylový dům pro matky s dětmi. Zástupci odboru sociálních věcí a zdravotnictví zmínili např. Oblastní charitu Liberec⁴⁸, která v Liberci provozuje dvě zařízení:

- Domov pro matky s dětmi v tísní - Domov sv. Moniky
- Domov pro matky s dětmi v tísní - Domov sv. Anny

Na území Liberce se nachází i Azylový dům pro ženy a rodiny s dětmi, který provozuje Návrat, o.p.s.⁴⁹ a další azylové domy pro jiné cílové skupiny.

V několika případech byl v lokalitách zaznamenán případ, kdy měli rodiče část svých dětí v zařízení ústavní výchovy. Například žena z jedné SVL měla 3 ze svých 7 dětí v ústavní péči. Byla solorodičem a žila v nevyhovujícím bydlení s vysokým nájmem. Starala se o zbývající 4 děti a i vzhledem k péči o děti nebyla v žádném pracovním poměru. Byla příjemcem dávek pomoci v hmotné nouzi. Ve dvou případech byly navštíveny rodiny, které měli děti v pěstounské péči. Vždy se jednalo o babičky, které se staraly o své vnuky. Rodiče dětí řešili podle vyjádření

⁴⁶ Viz online <http://www.poradna-jbc.cz/> (navštíveno 19. 9. 2019)

⁴⁷ Viz online <https://advaitaliberec.cz/poradny-pro-gambling/> (navštíveno 31. 12. 2019)

⁴⁸ Viz online <https://charitaliberec.cz/> (navštíveno 31. 12. 2019)

⁴⁹ Viz online <http://www.opsnavrat.cz/> (navštíveno 31. 12. 2019)

pěstounů různé životní trable, které jim znemožňovaly řádnou péči a v jednom z případů se ani nevyskytovaly na území ČR.

15 Návykové látky, zdraví

Práci s uživateli omamných a psychotropních látek v Jablonci vykonává organizace Most k naději z Liberce v rámci terénního programu.⁵⁰ V Jablonci nad Nisou působí vždy tři dny v týdnu dvojice terénních pracovníků (od 13:00 do 18:00). V době výzkumu poptávka jednoznačně převyšovala nabídku a možnosti terénního programu a i z toho důvodu se jednalo o vytvoření detašovaného pracoviště v Jablonci a spojených ambulantních služeb. Organizace ADVAITA, z. ú. provozuje v Jablonci nad Nisou Poradnu pro gambling i pro závislost na návykových látkách. Podobnou cílovou skupinou, tedy osobami ohroženými závislostí nebo závislými na návykových látkách, se v Jablonci nad Nisou zabývá i Laxus z.ú.

Podle vyjádření oslovených terénních pracovníků je složení užívaných návykových látek podobné celému severu Čech, tzn. pervitin a různé druhy stimulancií.⁵¹ Běžné je užívání marihuany. Celkové počty lidí závislých na návykových látkách nelze podle pracovníků terénních programů jasně stanovit ani odhadnout. S rozvojem služeb stoupá počet dosažitelných uživatelů, kteří služby využívají, avšak nelze z toho odvozovat i zvýšení celkového počtu uživatelů ve městě. Zároveň jakékoliv lepší odhady znemožňuje i častá migrace uživatelů mezi jednotlivými městy nejen v nejbližším okolí. Za první půlrok roku 2019 měli terénní pracovníci Mostu k naději na území Jablonce celkem 489 kontaktů se 103 originálními klienty. V těchto počtech mohou být i případy, kdy jeden uživatel vyměňuje stříkačky a obstarává materiál pro více uživatelů zároveň. V průměru se v prvním půlroce jednalo o necelých 5 setkání s jedním klientem.

Téma zdraví nebylo lidmi z lokalit příliš často tematizované a při položení otázek souvisejících s jejich zdravím lidé téma příliš nerozvíjeli. Zdravotní problematika může rovněž být pro mnoho lidí osobnějším a intimnějším tématem, tudíž bylo pro výzkumníka složitější tuto rovinu nastolit. V několika případech lidé z lokalit zmiňovali problém s nalezením vhodného lékaře, resp. problém najít volného specialistu, např. zubaře, gynekologa apod.

Příkladem, kdy respondent sám rozvíjel téma zdraví, byl muž z jedné jablonecké ubytovny, který o sobě hovořil jako o Romovi, měl problémy se svými zuby a zároveň nemohl několik měsíců najít volného zubaře, který by mu jeho chrup prohlédl. Bolest dlouhodobě tišil různými analgetiky, což mu několikrát přivodilo to, že musel předčasně odejít z práce. Lidé tematizovali především své akutní problémy, ty se často týkaly zejména problému s bydlením a dluhy. Časté byly zmínky o užívání léků proti bolesti, kterými lidé, podobně jako muž zmíněný výše, zmírňovaly různé zdravotní problémy, resp. jejich projevy a odsouvali tak akutní potřebu léčby.

Zdraví bylo rovněž tematizováno při druhé návštěvě lokality L, která byla tehdy odpojena od zdroje vody. V takovém případě bylo zřejmé ohrožení obyvatel domu i širší veřejnosti různými chorobami, například žloutenkou typu A. Případy, kdy byly lokality odpojeny od zdroje vody, byly podle pracovníků odboru sociálních věcí a zdravotnictví zaznamenány od roku 2015 pouze dvakrát.

⁵⁰ Viz online <http://www.mostknadeji.eu/liberecky-kraj/terenni-programy-atk-liberec/> (navštíveno 19. 9. 2019)

⁵¹ Tj. příklad složení návykových látek, které užívá cílová skupina osob sociálně vyloučených a tedy i cílové skupiny terénních pracovníků Mostu k naději.

16 Popis konkrétních lokalit

Tato podkapitola shrnuje zjištění terénního šetření, které probíhalo od července do října 2019. Analýza popisuje sociální vyloučení v jednotlivých podkapitolách, které rámuje konkrétní lokality. Pakliže se jedná o lokalitu tvořenou jedním č. p., potom má lokalita svou samostatnou podkapitolu. Pokud se jedná o lokalitu tvořenou více č. p., tak je lokalita rámována jako celek úvodní podkapitolou, kde je uvedena karta lokality (např. písmeno X) za všechny č. p. v lokalitě a v souvisejících podkapitolách jsou potom popisy jednotlivých domů, tzn. jednotlivých č. p. (např. X1, X2 atd.) Jednotlivé adresy jsou nahrazeny kódy ve formátu písmen, viz předchozí text.

Je třeba upozornit, že tato redukce může být značně zavádějící. Sociální vyloučení a jednotlivé problémy, které k němu přispívají nebo se k němu váží, totiž existují i mimo tyto jasně ohraničené lokality. A to jak ve formě bezdomovectví, tak i ve formě jednotlivých bytů mimo tyto lokality apod.

Lokality níže jsou z velké části lokality, které jako sociálně vyloučené nebo rizikové evidoval Magistrát města Jablonce nad Nisou. Několik z lokalit jsou domy, které do výčtu přidaly neziskové organizace zabývající se sociální prací, případně byly zmíněny lidmi v jiných lokalitách a následně ověřeny.

16.1 Lokalita A

	Charakteristika	Komentář
1. Typ ⁵²	Skupina sociálně vyloučených bytových domů (B2) ⁵³ ,	
2. Počet obyvatel	80	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Symbolické bariéry ⁵⁴	Trojice domů tvoří relativně logický komplex budov se společným dvorem; z jedné strany je areál Technických služeb města Jablonce, z druhé strany je železniční násep a podjezd. Zejména dva sousedící vchody jsou

⁵² Pakliže je některé pole v tabulce lokality nevyplněné, nebylo možné daný údaj zjistit. Platí i pro následující tabulky lokalit.

⁵³ Stručné vysvětlení kategorizace lokalit se nachází v tabulce 10. Podrobnější informace o kategorizaci se nachází v dokumentu Typologie sociálně vyloučených lokalit (ASZ, 2018).

⁵⁴ Symbolické bariéry vyjadřují oddělení ve zcela abstraktní rovině. Řada lokalit má velmi špatnou pověst, bydliště na dané adrese je pro obyvatele stigmatizující, obyvatelé zvykově navštěvují jiné instituce a vybočení z takového pravidla je považováno za společenský přestupek. Celou situaci může ještě zhoršovat negativní mediální obraz lokality. Fyzické bariéry mohou rovněž nabývat subtilnějších podob, které se mohou různě prolínat s bariérami symbolickými. Například vchod orientovaný na jinou stranu, nezpevněná cesta, neexistující chodník, oddělení frekventovanou komunikací, železnicí apod.

		vnímány jako problematické. Často jsou problémy spojovány s vyšším počtem Romů v domech. Vyloučení v samostatně stojícím vchodě lze charakterizovat pojmem „lokality s vyšším rizikem sociálního vyloučení“.
5. Stav bydlení	Špatný technický stav, nepořádek v domě a okolí, přítomnost plísní	Různé v jednotlivých domech
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Více soukromých vlastníků	Dva domy vlastní rozdílné fyzické osoby a jeden z domů vlastní firma
7. Demografická struktura	Vysoký podíl dětí	Zejména v domech se sousedícími vchody
8. Etnická skladba	80% Romové	Odhad; v domech se sousedícími vchody jsou téměř výhradně lidé považovaní nebo sebe považující za Romy, zatímco v samostatném vchodě je podíl Romů menší

16.1.1 Lokalita A1

Podobně jako v sousedním domě A2 (viz níže) ani zde nejsou společné prostory v dobrém technickém stavu (oprýskané omítky, nefunkční osvětlení apod.). Ve vstupní chodbě jsou trosky příček, které v minulosti měli sloužit jako místnost na odkládání dětských kočárků nebo jízdnic kol. Navštívené byty byly na rozdíl od společných prostor v dobrém technickém stavu, avšak nájemníci museli dle svých slov investovat značné částky ihned po nastěhování, aby byty zařídili k vyhovujícímu bydlení. Za větší 4+1 platila pětičlenná rodina celkem 11 500 Kč včetně záloh na energie.

Nájemníci hodnotili přístup majitele k nim jako dobrý, avšak nelíbilo se jim, že peníze z nájmu neinvestuje zpět do domu, který byl ve špatném stavu. Vlastníkem domu byl Martin Bašus.

Podobně jako v dalších SVL nebo lokalitách ohrožených sociálním vyloučením i zde mají lidé problémy s dluhy. V případě domu A1 tento fakt ilustrovala výzva soudního exekutora přilepená na vchodových dveřích jednoho z bytů, odkud se předchozí den odstěhovali nájemníci. Dle vyjádření respondentů se jednalo o problematickou domácnost, která v domě dělala nepořádek a hluk. Lidé vyjadřovali naději, že se po jejich odstěhování situace v domě uklidní. V době výzkumu v domě žili celkem 3 domácnosti.

Lokalita A1 je velmi často spojována dohromady s lokalitou A2. Oba domy spolu bezprostředně sousedí, avšak mají rozdílné majitele. Podobně i magistrát uvádí tyto dva domy jako jednu sociálně vyloučenou lokalitu. Definování těchto dvou domů jednou lokalitou je logické i kvůli vztahům mezi lidmi z obou domů. Do této lokality lze zařadit i dům A3, který je s domy na A1 a A2 propojen společným dvorem, viz níže. Magistrát v přihlášce ke spolupráci s ASZ uvádí, že

v roce 2018 bylo v lokalitě (tj. i v sousedním domě A2) řešeno celkem 5 trestných činů a 6 přestupků.

Obrázek 6 Trosky příček ve vstupní chodbě domu A1, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

Obrázek 7 Lokalita A1 a A2, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

Obrázek 8 Lokalita A1 vyfocená z domu A3, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.1.2 Lokalita A2

Svým charakterem je tento dům podobný sousednímu domu A1, s kterým přímo sousedí.⁵⁵ Společné prostory nebyly v dobrém stavu. V domě bydlí osoba, kterou ostatní obyvatelé (včetně obyvatel sousedního domu) označovali za majitelku. V katastru nemovitostí je ale za majitele uváděna akciová společnost Real Finance CZ. Zmíněná majitelka společně se svým manželem jsou tedy spíše správci objektu, kteří lidem předávají smlouvy, hlídají placení nájmů a případně i zajišťují opravy a rekonstrukce. Zároveň, podle vlastních slov, zmínění manželé splácí firmě Real Finance CZ peníze, kterými by jednoho dne chtěli dům odkoupit.

Původně patřil dům do bytového fondu města, odkud ho nynější majitelé odkoupili i s tehdejšími nájemníky. V domě bylo v době výzkumu celkem 5 domácností včetně bytu rodiny majitelky/správce, některé navštívené byty byly výrazně přelidněné. Jeden byt byl prázdný a probíhala v něm rekonstrukce.⁵⁶ Podle vyjádření majitelů bylo v domě celkem 27 osob, z toho 17 dětí.

V domě se nacházely byty o dispozicích 1+1 a 2+1, avšak některé navštívené byty uváděné ve smlouvách jako 1+1 by se mohly kategorizovat spíše jako garsonky. Nájem v domě zcela neodpovídaly kvalitě bydlení. Například rodina v garsonce platila celkem 10 500 Kč včetně energií a služeb. I když se lidé nechtěli k sousedským vztahům přímo vyjadřovat, z různých výpovědí vycházelo najevo, že nejsou ideální.

Podobně jako dům A1 i tento dům byl často zmiňován na jiných adresách v Jablonci jako ten, odkud se lidé odstěhovali a už by se nikdy nechtěli vrátet. Po otázce na další nevyhovující lokality lidé z jiných míst velmi často ihned zmiňovali právě lokalitu A, zejména pak domy A1 a A2. Jinak řečeno, lokalita A byla ve městě známá a pro mnoho lidí se stala synonymem

⁵⁵ Pakliže lidé hovořili o lokalitě A, téměř vždy se odkazovali na obě č. p. zároveň (tj. lokality A1 a A2) a brali oba vchody jako jednu lokalitu.

⁵⁶ Na začátku výzkumu byly všechny byty obsazené, v srpnu byl jeden byt volný.

nevyhovujícího bydlení (to platilo i pro lidi mimo SVL). Vzhledem k veřejně známé situaci sociálního vyloučení v lokalitě A zazněl například název „red zone“. Obecně lze říct, že se jednalo o podobné stigma, jaké měla například lokalita U, viz kapitola 16.21.

Obrázek 9 Lokalita A, vzdálenější z dvojice domů je dům A2, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

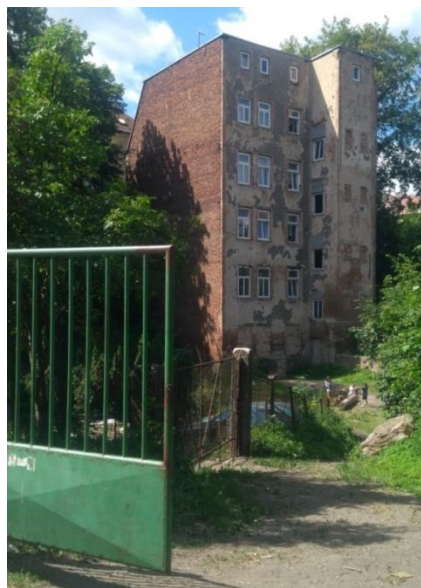
16.1.3 Lokalita A3

Dům se nachází jižně od centra a dvorem sousedí s lokalitami A1 a A2.

Přední část domu směrem do ulice byla po rekonstrukci, ostatní zdi domu měly starou fasádu. Vchodové dveře byly otevřené a v okolí domu byl značný nepořádek. Okna byla vyměněna za plastová. Nájem za menší byt o dispozici 1+1 činil 6 500 Kč. V navštíveném bytě k vytápění sloužila krbová kamna na dřevo. Na zdech pod okny byla plíseň. Nájemníci byli s přístupem majitele domu, Petra Hauptiga, spokojeni, avšak nelíbilo se jim, že na jejich prosby o opravy nebo rekonstrukce bytů příliš nereaguje.

V domě bydleli Romové i neromové, někteří obyvatelé byli klienty sociálních služeb místních neziskových organizací. Mnoho osob mělo exekuce. Dohromady bylo v domě 7 domácností. Obyvatelé si stěžovali na občas komplikované sousedské vztahy, zejména na hluk některých z domácností. Zároveň ale v domě fungovala mezi některými domácnostmi sousedská výpomoc, například v podobě hlídání dětí apod.

Obrázek 10 Lokalita A3, pohled od dvora, neupravená fasáda; zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

Obrázek 11 Lokalita A3, pohled z ulice; zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.2 Lokalita B

Jedná se o třípodlažní dům s celkem 6 byty nedaleko autobusového nádraží. V objektu se nachází tři byty o dispozici 2+1 a tři byty 1+1. Všechny byty byly obsazené. Smlouvy o nájmu jsou na dobu neurčitou. Vnější fasáda je v uspokojivém stavu, podobně i společné prostory. Na chodbách byly nainstalované kamery, které dle vyjádření nájemníků majitel domu využíval při odhalování případných škod na majetku ve společných prostorách. Nájemníci se shodovali, že v domě bývá klid, což potvrdil i jednatel společnosti, která nemovitost vlastní. Cca 3 roky jsou v domě stejní nájemníci - lidé v domě bydleli různou dobu, stejně tak různé byly i jejich nájemy, dispozice a velikosti jednotlivých bytů. Za malé 1+1 platila rodina 10 900 Kč bez elektřiny a plynu. Za 2+1 platila jiná domácnost 13 000 Kč také bez energií. Někteří nájemníci měli i smlouvy na dobu neurčitou. V domě bydlí lidé s exekucemi.

V navštívených bytech plísňě nebyly, avšak nájemníci tvrdili, že v jiných bytech tento problém přetrvává. Na domě byly v posledních letech provedeny různé rekonstrukce, avšak s úplnou rekonstrukcí majitelé čekají na změnu skladby nájemníků, tj. dle jejich vyjádření do doby, kdy v domě již nebudou v takové míře sociálně vyloučení.

Nemovitost vlastní firma LSC, spol. s r.o., jednatelem společnosti a osobou, která komunikuje s nájemníky, je Pavel Kubíček. Majitelé nijak nespolupracují se sociálními pracovníky. Společnost LSC, spol. s r.o. má svém portfoliu i další domy na území Jablonce, ale v žádném z nich není, podle vyjádření jednatele, tak vysoký počet osob ohrožených sociálním vyloučením, případně osob sociálně vyloučených, jako v lokalitě B.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	25	odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Nevyhovující technický stav	Proběhly některé dílčí rekonstrukce
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Firma	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	80% Romové	Odhad

Obrázek 12 Lokalita B, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.3 Lokalita C

Jedná se z části o třípodlažní a částí dvoupodlažní dům s dvěma oddělenými vchody a dvorem. Nové bezpečnostní dveře byly přes den nezamčené, dům měl nová plastová okna. Společné prostory byly v dobrém technickém stavu a uklizené. V domě bydleli z větší části lidé, kterým byla připisována romská identita. Někteří i přes 10 let.

Dotazovaní obyvatelé platili za garsonky zhruba 3 700 Kč bez energií. S majitelem Lukášem Bičistěm vycházeli dobře.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	20	odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Nevyhovující technický stav	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	90% Romové	Odhad

Obrázek 13 Lokalita C, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.4 Lokalita D

Budova byla v době výzkumu ve špatném technickém stavu, vchodové dveře byly zamčené a okolo budovy byl nepořádek. V několika oknech byl místo skel polystyren. Hovořit s nájemníky se nepodařilo. Nemovitost vlastnil Aleš Vlček.

Podle vyjádření obyvatel okolních domů se v domě zdržoval partnerský pár. Předtím zde zhruba rok žila rodina s dítětem.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	5	odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Špatný technický stav, nepořádek v okolí	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba		

Obrázek 14 Lokalita D, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019)

16.5 Lokalita E

Jedná se o větší rodinný dům na okraji katastru města Jablonce nad Nisou. K domu nevede chodník, avšak dům není oddělen od jiné obytné zástavby. Technický stav budovy není ideální a viditelně chybí dlouhodobější investování do nutných rekonstrukcí a oprav, což potvrdili i sami obyvatelé domu. Vedle objektu se nacházela velká černá skládka stavebního odpadu, dřeva a jiného smetí, která zasahovala na pozemek města Jablonce, a která byla vytvořena obyvateli domu. Ti ji podle svých slov chtěli odklidit, avšak nemohli si dovolit náklady na použití kontejneru. V této věci s nimi jednali i zástupci magistrátu. Majitelkou domu je Mária Žigová, která dům vlastní již od 70. let, a která v domě v současné době bydlí.

Dům obývá větší rodina, která se hlásí ke svému romství, a která zhruba před čtyřiceti lety přišla ze Slovenska. Dohromady v domě bydlí 9 osob, někteří měli exekuce. Podle KoP ÚP v Jablonci nad Nisou se k 15. 9. 2019 na adrese nacházely celkem 4 uchazeči o zaměstnání.

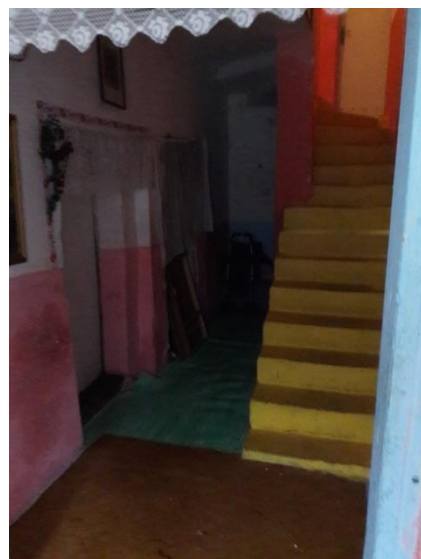
Jedna z neziskových organizací z Jablonce poskytující sociální služby měla záměr navázat s obyvateli domu spolupráci. Ti měli z minulosti špatné zkušenosti s pomocí neziskových organizací a před novou spoluprací stála z jejich strany velká nedůvěra k jakékoliv sociální práci. V době výzkumu nebyli obyvatelé domu podle svých vyjádření napojeni na jakoukoliv sociální práci, zároveň ale tvrdili, že by pomoc potřebovali.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený rodinný dům (A)	
2. Počet obyvatel	9	odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Špatný technický stav, nepořádek v okolí	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Vlastník bydlící v lokalitě	
7. Demografická struktura	Různorodá	Několik generací jedné širší rodiny
8. Etnická skladba	Romové 100 %	Odhad

Obrázek 15 Lokalita E, dům a skládka odpadu, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019)

Obrázek 16 Lokalita E, vstupní chodba, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019)

16.6 Lokalita F

Jedná se o menší třípodlažní bytový dům, který se nachází nedaleko Dolního náměstí a autobusového nádraží. Dle vyjádření respondentky, která se sama považovala za Romku, se jedná o většinově romský dům. V přízemí budovy byly v minulosti prostory prodejny, ty byly předělány na byty. Nemovitost byla součástí společného jmění manželů Jakuba a Pavla Houškových.

Dotazovaní obyvatelé domu byli nespokojeni zejména s výskytem štěnic. Ty se dle jejich slov z domu nedařilo vymýtit, a v nepravidelných intervalech se tento problém vracel navzdory opatřením, která majitel nemovitosti prováděl. Jedna nájemkyně chtěla po majiteli, i kvůli výskytu štěnic, položit na starou dřevěnou podlahu linoleum. Nebylo jí vyhověno a musela si vše sama obstarat a uhradit z vlastních prostředků. Za byt s dispozicí 2+1 o velikosti 62 m² platila domácnost 14 000 Kč včetně energií a služeb.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	30	odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Špatný technický stav, výskyt štěnic	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Soukromý majitel	Manželé, SJM
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	80 % Romové	Odhad

Obrázek 17 Lokalita F, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

16.7 Lokalita G

Jedná se o relativně rozlehlý starý dům s dvěma samostatnými vchody. Společné prostory mají různý charakter. V jednom z vchodů jsou stále odemčené dveře a společné prostory jsou i kvůli tomu spíše zašlé. Naproti tomu druhý vchod je uzamčený a i chodba je v lepším stavu. Okolo domu byly podle nájemníků problémy s hlodavci.

Před zhruba 10 lety byl dům zprivatizován do vlastnictví jednoho soukromého majitele.⁵⁷ Nájemníci i školní družina, která zde tehdy sídlila, se ocitli v soukromém domě. Někteří z nájemníků žijí v domě již od narození, někdy i více než 40 let. V minulém roce byly zrekonstruovány některé místnosti, v kterých sídlila školní družina. Prostory v současné době slouží jako bytové. Celkem je v domě 5 domácností a dotazovaní nájemníci, kteří se považovali za Romy, označili celý dům jako výhradně romský. Mezi většinou nájemníků jsou příbuzenské vztahy a většina oslovených se ve svých promluvách vztahovala k jedné rodině.

Za relativně rozlehlý byt o velikosti 2+1 platila rodina 13 000 Kč bez záloh na plyn a elektřinu, které byly napsané na nájemníky. Podobně jiná rodina platila čistý nájem 11 000 za menší 2+1 a měla smlouvu na dobu určitou. Technický stav navštívených bytů byl dobrý až na stará dřevěná okna. Majitelem nemovitosti je Milan Honců, dle registru smluv bytem v Radonicích u Prahy. Někteří z nájemníků vyjadřovali nesouhlas s výší nájmu v poměru ke kvalitě bydlení a investic do jejich domu ze strany majitele.

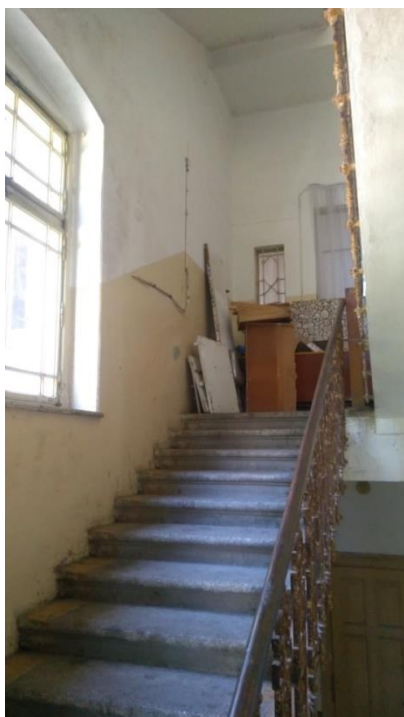
	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	20	odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Špatný technický stav	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Různorodá	Jednotlivé domácnosti jsou příbuzensky propojené
8. Etnická skladba	Romové 100 %	Odhad

⁵⁷ Město tuto lokalitu neuvadlo v seznamu zprivatizovaných domů.

Obrázek 18 Lokalita G, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

Obrázek 19 Lokalita G, společné prostory, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.8 Lokalita H

Nájemní byty se nachází ve větším domě v samém centru města. Majitelem nemovitosti je Otta Martin.

V domě bydlí většinou Romové, důchodci a nejméně jedna osoba se zdravotním postižením. Pochází odsud několik klientů NZDM Kruháč. Podle KoP ÚP v Jablonci nad Nisou se k 15. 9. 2019 v lokalitě H nacházelo celkem 5 uchazečů o zaměstnání.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	20	odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Nevyhovující technický stav	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Různorodá	V domě bydlí různé generace
8. Etnická skladba	Romové 80 %	Odhad

Obrázek 20 Lokalita H, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

16.9 Lokalita I

Ve zchátralém domě bydlí dvě domácnosti, které jsou příbuzensky propojené. Cca do 10 osob. V okolí domu byl nepořádek, za domem větší skládka odpadu, nepoužívaného nábytku apod. Jedna z rodin, kterou tvořila pouze žena - samoživitelka a 5 dětí před příchodem do lokality I vystřídal dvě substandardní bydlení ve městě. Důvodem k poslednímu stěhování byla potřeba

většího bytu. V současnosti obývalo 6 osob byt o dispozici 2+1, za který platili nájemné 8 200 Kč. Majitelem nemovitosti byl Petr Kopiták.

Lidé v domě jsou v kontaktu s neziskovou organizací, které zde provádí sociální práci. Spolupráci si lidé pochvalovali. Obyvatelé domu tvrdili, že s majitelem nemovitosti vychází dobře. Očekávali příslíbenou rekonstrukci fasády a společných prostor. Mezi nájemníky a sousedním domem probíhaly spory, jednalo se zejména o problémy s hlukem. V roce 2018 zde PČR celkem dvakrát řešila přestupek.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	10	odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Špatný technický stav, nepořádek okolo domu	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Různorodá	V domě bydlí různé generace
8. Etnická skladba	Romové 100 %	Odhad

Obrázek 21 Lokalita I, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

Obrázek 22 Skládka za lokalitou I, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.10 Lokalita J

Jedná se o dva domy v areálu stavebních firem na hranici katastru města poblíž vlakové stanice Nová Ves nad Nisou. Vlastníkem budov i okolních pozemků je společnost HOK s. r. o., která se specializuje na půjčování stavebních strojů. Domy byly magistrátem města označeny za lokality s vyšším rizikem sociálního vyloučení.

Dům blíže cesty byl starší, avšak v lepším technickém stavu, než budova ve dvoře. V obou domech bylo po šesti domácnostech, dohromady tedy dvanáct různě velkých domácností. Dotázaní respondenti z obou domů si ve svých promluvách bydlení pochvalovali. Byli spokojeni nejen s cenou nájmu, kterou nechtěli sdělit, ale i s přístupem majitele, který reagoval například na jejich žádosti o drobnější opravy. Nájemníci shodně tvrdili, že „nájemy jsou nižší než jinde ve městě“. Navštívené společné prostory byly v dobrém technickém stavu a uklizené.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Skupina sociálně vyloučených domů (B2) bytových	
2. Počet obyvatel	30	odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Symbolické bariéry	Domy se nachází v areálu stavební firmy
5. Stav bydlení	Špatný technický stav	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Firma	
7. Demografická struktura	Různorodá	V domech bydlí různé generace

Obrázek 23 Lokalita J, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

Obrázek 24 Lokalita J, vzdálenější dům ve dvoře, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.11 Lokalita K

Jednalo se o větší rodinný dům, který nebyl v ideálním technickém stavu. Obývaly ho dlouhodobě dvě rodiny (jedna přibližně 5 a druhá 10 let), které byly dle vyjádření jedné z obyvatelk příbuzensky propojené. Smlouvy o nájmu byly na rok a nájemné bylo podle vyjádření obyvatel domu nízké, resp. odpovídalo technickému stavu domu. Nájemníci se ale nechtěli přímo vyjadřovat k jeho výši. Z jejich promluv byla patrná nedůvěra k institucím. Rovněž zaznívaly poznámky o etnické diskriminaci na trhu s bydlením a nemožnosti najít bydlení se 7 dětmi, které jedna z rodin měla.

Jedna z obyvatel, která sebe samotnou identifikovala jako Romku, tvrdila, že v domě žijí pouze Romové. V domě bydleli lidé s dluhy a exekucemi. Majitelem objektu je dle katastru nemovitostí Lenka Bičíšťová.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený rodinný dům (A)	
2. Počet obyvatel	15	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Špatný technický stav, nepořádek okolo domu	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Vysoký podíl dětí	
8. Etnická skladba	Romové 100 %	Odhad

Obrázek 25 Lokalita K, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.12 Lokalita L

Jedná se o starý a zchátralý třípodlažní dům. Z fasády domu vyčnívaly uvolněné cihly, z některých stran chyběly okapy. Nájemníci si stěžovali na problematické odpady, nevyhovující okna, plísň apod. Podle nájemníků nejsou investice do nemovitosti dostatečné a jak shodně uváděli: „Majitel nemá zájem.“

Smlouvy o nájmu byly s nájemníky sepisovány na půl roku a prodlužovány. Mezi dotazovanými nájemníky byli lidé, kteří v domě bydleli i 7 let, zároveň ale byla přítomna relativně vysoká fluktuace. Nájemné včetně služeb bez elektřiny a plynu činilo například 12 000 Kč za byt o

dispozici 3+1, který byl ale původně situován jako 2+1 nebo 11 500 za 4+1. V domě byly celkem 3 domácnosti, dohromady cca 20 osob a z toho zhruba polovinu tvořily děti. V domě bylo vysoké množství lidí s dluhy a exekucemi.

Nájemníci byli v kontaktu přímo s majitelem domu, který vybíral nájem, sepisoval smlouvy apod. Tím byl Petr Kopiták. Obyvatelům domu bylo na počátku července oznámeno, že budou v dohledné době odpojeni od pitné vody z důvodů neplacení účtů za vodu. Při návštěvě na konci července byl dům bez vody. Někteří obyvatelé se chodili umývat do sousedního Lokality N, kde měli známé a příbuzné. Nájemníci se domnívali, že majitel domu vodu neplatil, přestože tyto peníze vybíral v rámci nájemného. Vyjádření majitele se získat nepodařilo.

Povědomí o situaci v domě měli i lidé ze sousední lokality N, kterým lokalita vytvářela opozici k jejich životní situaci, která ačkoliv byla často poznamenána exekucemi a vyšším nájmem, byla ve většině případů zásadně lepší. Jedna z respondentek v lokalitě N to vyjádřila takto: „Cikánský barák vedle, to je katastrofa. Nejráději bych toho majitele trestala za to, že vůbec tohle povolí. [...] Tady z domu se s nimi taky jedna rodina stýká, ten jejich syn.“

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	20	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Symbolické bariéry	Lokalita je vnímána jako problematická
5. Stav bydlení	Velmi špatný technický stav, nepořádek okolo domu	V době výzkumu v domě netekla pitná voda
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Vysoký podíl dětí	
8. Etnická skladba	Romové 100 %	Odhad

Obrázek 26 Lokalita L, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.13 Lokalita M

Jedná se o velký bytový dům v samém centru města nedaleko Mírového náměstí. Stav venkovní fasády i společných prostor byl dobrý. Uprostřed schodiště byla šachta dlouhodobě nefunkčního výtahu. Navštívené byty byly v relativně dobrém technickém stavu. Lidé si na přístup majitelů nestěžovali, někteří ale upozorňovali na to, že opravy a drobné rekonstrukce si musí dělat na své vlastní náklady. Jeden z respondentů to vyjádřil tak, že „co si člověk neudělá, to nemá.“ V katastru nemovitostí jsou u lokality M zapsáni celkem 3 vlastníci:

- Manželé Tomáš Lehký a Ema Lehká
- Ivana Mařanová
- Hýlová Michala (většinová vlastnice)

Byty mají různé dispozice a velikosti. Za 3+1 o 82 m² platila čtyřčlenná rodina 11 000 Kč včetně služeb a energií. Jiná tříčlenná domácnost platila 11 200 Kč za nájem a služby bez záloh na plyn a elektřinu. V domě bydlí lidé s exekucemi, někteří své dluhové problémy řeší s dluhovými poradnami, někteří obyvatelé jsou v kontaktu se sociálními službami neziskových organizací. Rovněž zde žijí lidé, kteří v Jablonci neúspěšně žádali o městský byt.

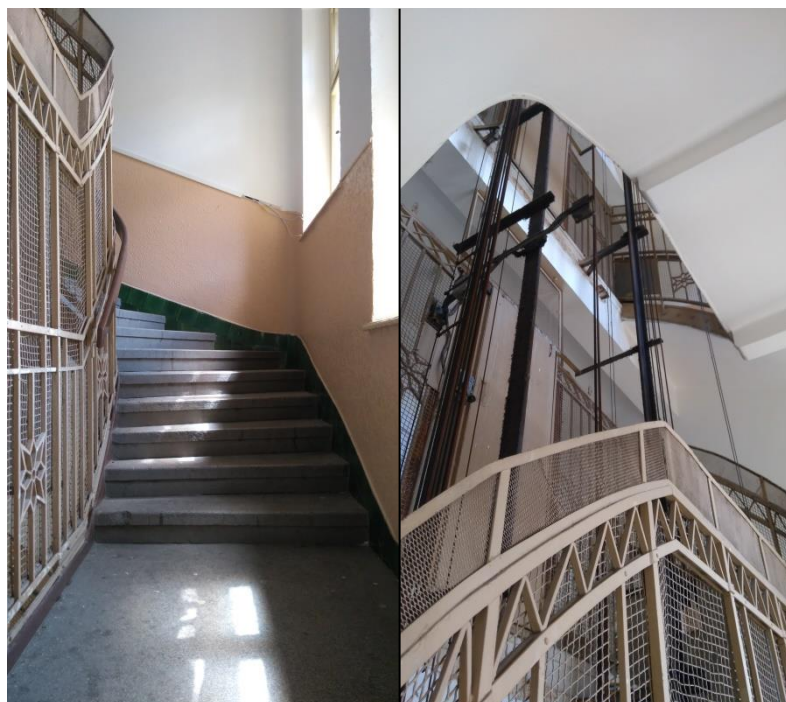
	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	50	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Symbolické bariéry	Lokalita je obecně známá jako problematická, lokalita se nachází

		v samém centru města na frekventovaném náměstí
5. Stav bydlení	Špatný technický stav	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Více soukromých majitelů	
7. Demografická struktura	Vysoký podíl dětí	
8. Etnická skladba	Romové 80 %	Odhad

Obrázek 27 Lokalita M, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

Obrázek 28 Lokalita M, vnitřní prostory, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.14 Lokalita N

Dům se nachází při hlavní silnici vedoucí z Jablonce do Tanvaldu vedle čerpací stanice pohonných hmot. V průběhu výzkumu probíhaly rekonstrukce vnější fasády a podle vyjádření některých nájemníků byla očekávána i rekonstrukce společných prostor. V domě bydlelo celkem 5 domácností, cca do 20 osob. Jedna z obyvatel, která se sama považovala za Romku tvrdila, že v domě bydlí pouze Romové. Byty v prostředním patře jsou po rekonstrukci, zatímco byt v přízemí a byty v posledním patře jsou bez rekonstrukce, avšak v ucházejícím technickém stavu. Alespoň jeden byt byl kvůli neplacení odpojen od dodávek plynu.

Jedna z rodin, která v domě bydlela již 4 roky, platila za menší byt čistý nájem 8 500 Kč (k tomu ještě 3 000 Kč za energie). Smlouva o nájmu jim platila na jeden rok. Jiná rodina se čerstvě přestěhovala z menšího bytu ve stejném domě do prostornějšího. Žili zde již 3 roky a v minulosti bydleli v městské ubytovně pro neplatiče v Zeleném údolí. Jejich nájem činil 11 500 Kč, byly v něm započítány i zálohy na elektřinu ve výši 4 000 Kč. Měli smlouvu na celý rok. Starší pár platil za byt o dispozici 1+1 nájem 6 500 Kč.

Lidé byli s majitelem, Michaelem Rycheckým, spíše spokojeni a oceňovaly jeho probíhající investice do domu. Alespoň jedna rodina byla klienty sociálních programů jedné z neziskových organizací z Jablonce. Mnoho obyvatel mělo exekuce.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	20	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Starší vybavení některých bytů	V domě jsou prováděny postupné rekonstrukce
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Jeden soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	Romové 100 %	Odhad

Obrázek 29 Lokalita N, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.15 Lokalita O

Jedná se o třípodlažní dům nedaleko atletického stadionu. V domě bydlí celkem 6 domácností. Jsou zde lidé ostatními považovaní za Romy, tak i neromové. Ceny nájmu byly obvyklé, např. 6 000 Kč za byt o dispozicích 2+1. Lidé museli do bytů investovat vlastní zdroje, avšak majitel jim později odpouštěl nájem. Smlouvy o nájmu byly až na dva roky. V domě bylo podle KoP ÚP v Jablonci nad Nisou k 15. 9. 2019 celkem 5 uchazečů o zaměstnání, z toho jeden dlouhodobý.

Někteří obyvatelé v domě žili i přes 10 let. Dle výpovědí dotazovaných obyvatel jsou plánovány rekonstrukce společných prostor. Majitelem byl David Bartel.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	20	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Starší vybavení některých bytů	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Jeden soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	Romové 70 %	Odhad

Obrázek 30 Lokalita O, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.16 Lokalita P

Jedná se o čtyřpatrový dům jižně od autobusového nádraží poblíž centra města. Vchodové dveře se uzamykají a výzkumníkovi se i proto nepodařilo hovořit s obyvateli domu. Podle dat magistrátu města žilo v domě celkem 13 osob, z toho celkem 5 dětí. V minulosti občané nežijící v lokalitě hlásili různé stížnosti související s obyvateli domu a jejich chováním. Hlášené problémy nebyly magistrátem ani MP potvrzeny.

V domě byl podle KoP ÚP v Jablonci nad Nisou k 15. 9. 2019 evidován jeden uchazeč o zaměstnání. Podle katastru nemovitostí je majitelem objektu Jozef Moťovský.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	13	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení		
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Jeden soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba		

Obrázek 31 Lokalita P, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

16.17 Lokalita Q

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Lokalita s vyšším podílem bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů (C3)	
2. Počet obyvatel	35	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Starší vybavení některých bytů	Domy se liší technickým stavem
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Každý dům má jiného majitele	Jeden z domů ve vlastnictví manželského páru, druhý ve vlastnictví jednoho soukromého vlastníka
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	Romové 90 %	Odhad

16.17.1 Lokalita Q1

Za byt o dispozici 1+1 platil starší manželský pár celkem 9 000 Kč včetně záloh na energie. Podle vyjádření několika obyvatel byly vztahy mezi nájemníky i vztahy s majitelem domu dobré, s nájemníky komunikuje vždy přímo majitel nemovitosti. V domě byli lidé s exekucemi a podle KoP ÚP v Jablonci nad Nisou byli k 15. 9. 2019 v místě evidováni 2 uchazeči o zaměstnání.

Podle katastru nemovitostí je majitelem domu Michael Rychecký.

Obrázek 32 Lokalita Q1, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.17.2 Lokalita Q2

V domě je celkem 6 domácností v 6 bytech. Více než polovinu obyvatel domu tvoří lidé, kteří byli považováni svým okolím nebo sami sebou za Romy. Oficiálně by podle majitele v domě mělo bydlet 14 dospělých a cca 10 dětí. Majitel zmínil, že někteří lidé mohou v domě bydlet bez jeho souhlasu a celkový počet osob tak může být vyšší (podobně i v jiných lokalitách ve městě). Podle některých nájemníků bývá v domě zejména ve večerních hodinách občas hluk.

Nájemníci tvrdili, že majitel do nemovitosti investuje, což dokazovala i nová fasáda, plastová okna, nové plynové vytápění ve všech bytech apod. Společné prostory byly v dobrém stavu. Nájemní v domě byly rozdílné. Nájemné za 3+1 činilo 8 000 Kč, za jiné 3+1 6 700 Kč. Některé domácnosti získaly smlouvy o nájmu na dobu až dvou let. Alespoň jeden z bytů byl přelidněný. V třípokojovém bytě bydlelo 12 osob. Mladší žena se chtěla osamostatnit, ale jak sama uvedla, nedařilo se jí to kvůli tomu, že byla Romka a zároveň kvůli vysokým kaucím, které si nemohla dovolit. Delší dobu hledala byt i s pomocí sociálních pracovníků. Mnoho osob v domě mělo exekuce.

Vlastnictví nemovitosti bylo v katastru nemovitostí vedeno na společné jmění manželů Jaroslava Jungmanna a Jitky Jungmannové. Majitelé koupili nemovitost před cca 15 lety od města. Z doby před privatizací v domě zůstala více než polovina dnešních domácností. Majitel nespolupracuje se sociálními pracovníky.

Obrázek 33 Lokalita Q2, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.18 Lokalita R

Zevnějšek domu vypadal, snad kromě starých oken, v pořádku. Společné prostory byly zašlé. V domě bylo v době návštěvy celkem 6 domácností a v podkroví byly 3 prázdné a nově zrekonstruované byty čekající na nové nájemníky. Za menší 3+1 platila rodina nájem a služby ve výši 8 500 Kč, podobně jiná domácnost v 2kk 8 000 Kč. Nájemníci si stěžovali na neochotu majitele, Radima Čurdy, investovat do oprav a rekonstrukcí. Rovněž nebyli spokojeni s tím, že museli okamžitě po nastěhování investovat značné finanční prostředky do nejnnutnějších rekonstrukcí bytů. Tyto náklady jim majitel nemovitosti nijak nekompensoval. Někteří nájemníci se shodovali na tom, že jejich vztahy s majitelem domu nebyly ideální.

V domě bylo značné množství osob s exekucemi.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	20	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Nevyhovující technický stav společných prostor a některých bytů	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Jeden soukromý majitel	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	Romové 90 %	Odhad

Obrázek 34 Lokalita R, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 35 Lokalita R, společné prostory; zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.19 Lokalita S

Jedná se o dvoupodlažní dům s podkrovím nedaleko centra města. V domě jsou celkem tři bytové jednotky, v kterých žijí 3 příbuzensky propojené rodiny. Celkem 15 až 20 osob. Lidé v domě mají exekuce, které hromadně řeší komerčním oddlužením.

Dům má dva vlastníky - Michael Rychecký (většinový podíl) a Petr Thér.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový	

	dům (B)	
2. Počet obyvatel	15	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení	Byty byly v různém stavu Nevyhovující technický stav společných prostor a některých bytů	V domě proběhly dílčí rekonstrukce
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Dva soukromí majitelé	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	Romové 90 %	Odhad

Obrázek 36 Lokalita S, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.20 Lokalita T

Jedná se o menší třípodlažní dům poblíž Tyršových sadů. V domě bydlí celkem 5 domácností. V roce 2018 došlo v domě k větší obměně nájemníků, kdy několik domácností odešlo a nové přišly. Jedna z rodin platila celkem 14 200 Kč včetně energií a služeb za byt s dispozicí 3+kk. Energie byly napsané na majitelku domu. Nemovitost patří Lence Aronové a Michaele Samoělové s vlastnickými podíly v poměru 1372:249.

Vztahy dotazovaných domácností s majitelem byly korektní. Dle vyjádření nájemníků byla očekávána rekonstrukce společných prostor. Sousedské vztahy byly označovány za dobré, v domě byl klid i ve večerních hodinách. Několik osob bylo zaměstnáno ve službách města, např. asistent prevence kriminality apod. V domě bydleli lidé s exekucemi.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Sociálně vyloučený bytový dům (B)	
2. Počet obyvatel	20	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení		V domě proběhly některé rekonstrukce
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Dva soukromí majitelé	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	Romové 90 %	Odhad

Obrázek 37 Lokalita T, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.21 Lokalita U

Jedná se o dva domy označované magistrátem za SVL stojící na jedné ulici. Obě lokality od sebe oddělují dva domy, resp. dvě čísla popisná. Sociální situace stejně jako technický stav obou domů jsou velmi podobné. Někteří obyvatelé z obou domů se vzájemně znají. Z těchto důvodů je vhodné hovořit o těchto dvou domech jako o jedné sociálně vyloučené lokalitě.

Lokalita U (téměř vždy mluvčími míněno jako oba domy zároveň, tj. U1 i U2) byla, jak mezi lidmi z ostatních lokalit, tak i některými úředníky a mezi dalšími obyvateli Jablonce nad Nisou obecně považována za jednu z nejhorších adres ve městě. V rozhovorech, které výzkumníci vedli v jiných lokalitách ve městě, se často objevovali lidé, kteří zmiňovali právě lokalitu U jako jejich předchozí bydliště. Obecně lze říci, že lokalita U byla pro respondenty často začátek života ve více či méně substandardním bydlení, resp. lokalita U byla často zmiňována jako první bydliště

po odchodu od rodičů, u kterých se ale také často jednalo o substandardní bydlení. Zároveň v lokalitě U bydleli lidé, kteří například kvůli neshodě s majiteli jiných lokalit nedokázali udržet své bydlení. Do značné míry tak lze hovořit o lokalitě U jako o „přestupní stanici“.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Lokalita s vyšším podílem sociálně vyloučených bytových domů (B3)	
2. Počet obyvatel	40	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	Lokalita je obecně považována za špatnou adresu
5. Stav bydlení	Nevyhovující technický stav, nepořádek okolo domů	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Tři soukromí majitelé	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	Romové 90 %	Odhad

16.21.1 Lokalita U1

Dům U1 je v nevyhovujícím technickém stavu, chodby jsou zanedbané a špinavé, okna ve společných prostorách byla vymlácená a světla na chodbách nefungovala. Okolo domu byl nepořádek. Alespoň jedna domácnost byla kvůli neplacení záloh odpojena od dodávek plynu, který byl jedinou formou vytápění v bytě. Lidé zmiňovali spory se sousedy z okolních domů zejména kvůli hluku. Někteří obyvatelé byli klienty sociálních služeb, které zde poskytovaly neziskové organizace. V domě bylo mnoho osob s exekucemi.

Nemovitost byla rozdělena do dvou vlastnických podílů, kde Petr Skála vlastnil větší část a Dmytro Fedorovyč Adamenko pouze menšinový podíl, který odpovídal jednomu bytu. Zbývající 4 byty vlastnil Petr Skála. Všechny bytové jednotky byly v době výzkumu obsazené. Názory obyvatel na většinového majitele domu se různily. V některých případech majitel investoval do bytů a dle nájemníků prováděl dílčí rekonstrukce.

Nájmy obecně menších bytů se pohybovaly okolo 9 000 Kč. Za větší podkrovní byt ve velmi špatném technickém stavu se platilo 15 000 Kč bez energií a záloh za vodu, kauce činila jeden nájem, tj. 15 000 Kč. Délka nájemních smluv byla u některých nájemníků až jeden rok.

Obrázek 38 Lokalita U1, vchod do domu, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019)

Obrázek 39 Lokalita U1, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019)

Obrázek 40 Lokalita U1, společné prostory, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019)

16.21.2 Lokalita U2

Jak bylo zmíněno výše, lokalita U2 se nachází nedaleko lokality U1 a nevyhovujícím technickým stavem se oba domy velmi podobají. Jedná se o většinou romský dům. Smlouvy o nájmu měli lidé na různé dlouhou dobu. Rodina, která bydlela v lokalitě U2 zhruba rok, měla po tuto dobu nájemní smlouvy vždy na 3 měsíce. V domě bylo mnoho osob s exekucemi.

Byt v přízemí domu byl v době výzkumu vybydlený a zaplněný odpadky. V domě se tedy nacházelo celkem 5 bytů a 4 domácnosti. Nájem se pohybovaly v různé výši. Za menší byt platila jedna z domácností celkem 8 000 Kč. Za jiný byt o dispozici 2+1 platila tříčlenná domácnost nájemné ve výši 10 500 Kč bez energií. Kauce činila 7 000 Kč. Některé domácnosti používali k topení plyn, některé dřevo.

Někteří obyvatelé kritizovali majitele Nikoláose Nauma kvůli nedostatečným investicím do nemovitosti. V nedávné době byl v domě zhruba přes měsíc uzavřen přívod vody. V době výzkumu byl přívod vody v pořádku.

Obrázek 41 Lokalita U2, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 42 Lokalita U2, vybydlený byt při vstupu do domu, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

16.22 Území sídliště V

Specifickou lokalitou, která v rámci Jablonce nad Nisou jako jediná vybočuje z rámce jednoho až dvou jasně identifikovaných domů, je sídliště V. Součástí je i malé nákupní středisko, kde se nachází supermarket, hospoda a několik dalších obchodů a služeb. Na sídlišti V nelze hovořit o jednotlivých vyloučených bytových domech. Vyloučené jsou pouze některé domácnosti.

Podle vyjádření magistrátu žije v okolí cca 100 sociálně slabších obyvatel. Podle dat KoP ÚP v Jablonci nad Nisou bylo k 15. 9. 2019 evidováno v ulici procházející sídlištěm V celkem 17 uchazečů o zaměstnání. Vzhledem k větší koncentraci lidí okolo nákupního střediska a zastřešení chodníků mezi obchody se v okolí provozoven často nacházeli lidé bez domova. Magistrát vede tuto lokalitu jako sociálně vyloučenou, ačkoliv nelze o jednotlivých domech říci, že jsou celé sociálně vyloučené.

Problémy na sídlišti jsou často medializované. V roce 2012 v jednom z panelových domů hořelo, v roce 2017 se obyvatelé jednoho z domů obrátili na magistrát a dopisem vyjádřili znepokojení nad situací v okolí nákupního střediska.

Forma, v které se sociální vyloučení na sídlišti projevuje, je v kombinaci s prostory sídliště velmi obtížná k analýze. Dotázaní obyvatelé sídliště popisovali sociální situaci v jednotlivých domech velmi různě a často si vzájemně protiřečili. Sídlíště V by mohlo být vhodnou lokalitou pro samostatný výzkum konkrétněji zaměřených témat například formou dotazníkového šetření.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Území s vyšším podílem sociálně vyloučených osob (0)	
2. Počet obyvatel	100	Odhad magistrátu
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací		Vzhledem k specifikům lokality nelze blíže popsat jednotlivé bariéry
5. Stav bydlení		Vzhledem k specifikům lokality nelze stav bydlení blíže specifikovat
6. Vlastnická struktura bytových jednotek		Vzhledem k specifikům lokality nelze blíže popsat jednotlivé vlastnické struktury
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba		Vzhledem k specifikům lokality nelze blíže popsat etnickou skladbu obyvatel

Obrázek 43 Sídliště V, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 44 Sídliště V, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 45 Sídliště V, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

17 Popisy jednotlivých komerčních ubytoven

Na území Jablonce nad Nisou se dle dat magistrátu nacházelo celkem 7 komerčních ubytoven se schváleným provozním řádem od KHS. Ve většině z nich se nachází část obyvatel, které lze považovat za sociálně vyloučené, často jsou tito lidé příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi. Kvalifikovaným odhadem se na těchto 7 ubytovnách nacházelo celkem 420 osob. Z nich nejméně 170 bylo v bytové nouzi. Dohromady bylo na těchto ubytovnách při terénním výzkumu zaznamenáno 8 rodin s dětmi (celkem 22 dětí – kvalifikovaný odhad).

V několika posledních letech ekonomické konjunktury začali někteří z oslovených aktérů zaznamenávat nový fenomén, kdy zejména zahraniční dělníci, často kontraktovaní přes pracovní agentury, vytlačují z ubytoven osoby s přiznanými dávkami pomoci v hmotné nouzi. Jak někteří ubytovatelé sami vypověděli, agenturní zaměstnanec je pro ně spolehlivější, protože úhrady za ubytování často platí agentura. Zároveň se často jedná o více ubytovaných zaměstnanců od jedné agentury najednou, tudíž mají ubytovny jasnější představu o své kapacitě v budoucnu. V případě agenturních zaměstnanců na ubytovnách nelze zpravidla hovořit o lidech v bytové nouzi.

Níže se nachází popisy vybraných ubytoven.

17.1 Ubytovna AA

Ubytovna AA se nachází v městské části Rýnovice v periferní části Jablonce nad Nisou. Nedaleko ubytovny se nachází zastávka autobusů, které zajiždějí do centra. Vchod ubytovny nedává znát, jak velké prostory se uvnitř budovy nachází. Na ubytovně žijí zahraniční dělníci, důchodci i rodiny s dětmi. Nachází se tam také minimálně dva tělesně postižení, kteří užívají invalidní vozíky. Podle dat magistrátu je na ubytovně celkem 18 pokojů a v průměru 35 ubytovaných osob. Na základě terénního šetření se lze domnívat, že tato data odpovídají i současnosti nebo, že je počet obyvatel mírně vyšší. Budova je v relativně dobrém technickém stavu, avšak čistota společných prostor nebyla ideální.⁵⁸ Téměř všichni dotázaní obyvatelé si stěžovali na výskyt štěnic. Jedna rodina se například právě kvůli vysokému zamoření předchozího bydliště tímto parazitem musela přestěhovat ubytovnu AA, kde je před nedávkem také našli ve svém pokoji.

Rodiny s dětmi a jednotlivci, většinou muži, se nacházeli na stejném patře. Několik osob mělo problémy s rizikovým užíváním alkoholu, což potvrdili i další nájemníci. Sdílení společných prostor mohlo být zejména pro děti nevhodné. Celkem se na ubytovně nacházely 4 rodiny s dětmi. Pro jednu z rodin byla ubytovna AA první zkušenost s ubytovnou. V ubytovně byly jak osoby označované za Romy, tak i neromové.

Tříčlenná romská rodina žila na ubytovně již dva roky. Dohromady platili 9 100 Kč za jeden pokoj. Rádi by se odstěhovali jinam, protože jim nevyhovují vztahy s ostatními lidmi a nepořádek, avšak nemohou si změnu dovolit kvůli financím, zejména kvůli kauci. Jiná tříčlenná rodina platila za podobný pokoj 10 100 Kč. Starší muž, který bydlel v menším pokoji sám, platil za ubytování 4 500 Kč. Očekával, že mu přibude spolubydlící, avšak již zhruba půl roku, tedy

⁵⁸ Úklid společných prostor probíhal pravidelně, avšak dle výpovědí některých respondentů nedostatečně.

celou dobu na ubytovně AA, bydlel sám. Smlouvu o ubytování měl na více než půl roku. Předchozí bydliště měl na jiné ubytovně v Jablonci nad Nisou. Na hluk na ubytovně si nestěžoval, i přesto že na chodbě ve chvíli našeho rozhovoru velmi hlasitě pokřikovali dva muži.

Budova, kde je umístěná ubytovna i k ní přilehající objekt, jsou v majetku Miloše Nováka.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Ubytovna pro rodiny s dětmi (B1b)	
2. Počet obyvatel	35	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	Ubytovna je na okraji průmyslového areálu
5. Stav bydlení	Nevyhovující technický stav, výskyt štěnic	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Jeden soukromý vlastník	
7. Demografická struktura	Různorodá	4 rodiny s dětmi
8. Etnická skladba	Romové 50 %	Odhad

Obrázek 46 Ubytovna AA, vchod, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 47 Rampa pro vozíčkáře před ubytovnou AA s nevhodně řešeným nájezdem, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 48 Kočárky, jízdní kola a invalidní vozík, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 49 Společné prostory, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 50 Společná kuchyň, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 51 Společné prostory, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

17.2 Ubytovna AB

Ubytovna AB se nachází nedaleko Základní školy Liberecká, resp. vedle ZŠ Speciální. Kapacita ubytovny udávaná magistrátem byla 178 osob, kapacita dle správce činila 140 osob, z toho 120 míst mělo být v době výzkumu obsazeno. Podle správce ubytovny byla větší část klientů tvořena zahraničními dělníky, zejména ze zemí Balkánu, ubytovaní byli i Češi označovaní za Romy. Podle tvrzení správce všichni ubytovaní pracovali a mezi ubytovanými se nenacházely žádné děti.

Mezi obyvateli ubytovny a obyvateli sousedních domů docházelo občas k neshodám, zejména kvůli hluku z ubytovny. Do řešení problémů se zapojuje i městská policie. Nemovitost, kde sídlí ubytovna AB, vlastní dvě osoby. 1/3 vlastní Ondřej Kocour a 2/3 vlastní Tomáš Kocour. Podle KoP ÚP v Jablonci nad Nisou je provozovatelem Tomáš Kocour.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Ubytovna pro dospělé (B1c)	
2. Počet obyvatel	120	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení		
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Dva soukromí vlastníci	
7. Demografická struktura	Zejména agenturní zaměstnanci	
8. Etnická skladba	Romové 20 %, lidé ze	Odhad

Obrázek 52 Ubytovna AB, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

17.3 Ubytovna AC

Ubytování stojí 4 960 Kč na osobu a měsíc. Smlouvy o ubytování jsou sepsány vždy na jeden měsíc a následně prodlužovány. V případě krátkodobějších ubytování se platí 160 Kč za osobu na den. Podle vyjádření správkyne objektu jsou nabízené pokoje různě velké a s různým počtem ubytovaných v nich (od jedné až do čtyř osob na pokoji). Část budovy jsou standardní malometrážní nájemní byty, které pronajímá stejný majitel. Na rozdíl od ubytovny jsou v těchto garsonkách smlouvy o nájmu.

Jak uvedla správkyne, celkem bylo v budově v říjnu 2019 ubytováno 24 osob. Převážnou většinu tvořili agenturní zaměstnanci různých firem, často ze zahraničí. Kromě dvou invalidních důchodců a jednoho starobního důchodce nebyly v domě žádní nepracující lidé. Podle správkyne nebyly na ubytovně v říjnu 2019 ubytované žádné děti. Majitel prý nemá dobré zkušenosti s ubytováním rodin s dětmi a „s lidmi na sociálních dávkách“. Podle katastru nemovitostí je vlastníkem objektu ubytovny společnost LG - DINEX spol. s r.o., která je také provozovatelem.

Podle oznámení vylepených na dveřích ubytovny lze usuzovat, že v objektu jsou relativně přísná pravidla, která například omezují dobu návštěv na dvě hodiny a to pouze v pracovním čase správkyne a po předchozí domluvě. Podle vyjádření správce je na ubytovně klid i ve večerních hodinách. Objekt je monitorovaný kamerovým systémem.

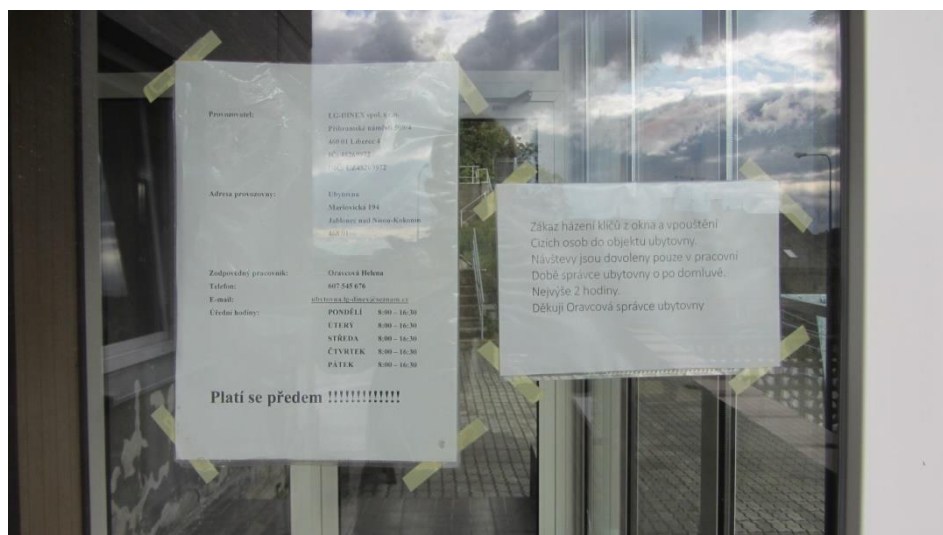
	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Ubytovna pro dospělé (B1c)	
2. Počet obyvatel	24	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel;	

	je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací		
5. Stav bydlení		
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Firma	
7. Demografická struktura	Zejména agenturní zaměstnanci	
8. Etnická skladba		

Obrázek 53 Ubytovna AC, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 54 Ubytovna AC, upozornění na dveřích ubytovny, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

17.4 Ubytovna AD

Ubytovna je umístěna v dvoupodlažní budově na okraji rozsáhlejšího průmyslového areálu. V době výzkumu probíhaly na budově rekonstrukční práce. Cena za ubytování je 4 000 Kč za měsíc. V pokojích jsou maximálně dvě osoby. Sociální zařízení jsou společné pro každé patro. Podle dat magistrátu je maximální kapacita ubytovny 81 osob. Vlastníkem nemovitosti je stavební firma Laušman a Malý s.r.o. se sídlem v Jilemnici, kde provozuje další ubytovnu.⁵⁹

Podle vyjádření správcové nejsou na ubytovně žádné děti pod 15 let věku. Dle vyjádření magistrátu nechce majitel ubytovny spolupracovat se sociálními pracovníky. Sama správcová se vyjádřila tak, že v minulosti se o spolupráci snažila, avšak nebyla spokojena s výsledky a tudíž se o další spolupráci nepokoušela. Nové nájemníky si ubytovatel prověřuje a většinou se jedná o lidi doporučené stávajícími klienty, kteří na ubytovně žijí delší dobu. Na ubytovně žijí jak důchodci, tak i lidé se zdravotním postižením.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Ubytovna pro dospělé (B1c)	
2. Počet obyvatel	81	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	Ubytovna je na okraji průmyslového areálu
5. Stav bydlení		
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Firma	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba		

⁵⁹ Viz online <http://www.lausman.cz/kontakty/> (navštíveno 4. 9. 2019)

Obrázek 55 Ubytovna AD, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

17.5 Ubytovna AE

Na ubytovně bylo cca 15 až 18 pokojů, všechny byly obsazené.⁶⁰ Pokoje byly jedno až čtyřlůžkové. V září 2019 bylo na ubytovně cca 30 dospělých osob a cca 12 dětí ve 4 rodinách. Většina osob platila ubytování z dávek pomoci v hmotné nouzi. Ubytovna sídlí v domě, kde byla dříve vojenská správa, podle které se ubytovně přezdívá. Majiteli ubytovny jsou Michal a Miroslav Šulíkovi, každý z nich vlastní jednu polovinu celkového podílu.

Cena za ubytování byla 4 500 Kč za osobu na měsíc, případně 1 000 Kč za dítě. Smlouvy o ubytování byly vydávány standardně na jeden rok. V době výzkumu byla kapacita plná. Sociální pracovníci z dotázaných neziskových organizací označili celkové podmínky na této ubytovně za velice špatné. Hygienické podmínky byly na některých patrech velmi nevyhovující, zejména se jednalo o velmi vysoké zamoření štěnicemi. Třebaže nebyly štěnice rozšířené po celé ubytovně, některé pokoje byly postižené velmi silně.

Dotázaní obyvatelé označovali vztahy na ubytovně za dobré. Většinou tvrdili, že je na ubytovně klid. Mnoho osob spolupracovalo s neziskovými organizacemi, které zde prováděly sociální práci.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Ubytovna pro rodiny s dětmi (B1b)	
2. Počet obyvatel	42	Odhad
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	Ubytovna je obecně známá jako problematická

⁶⁰ Byly obdrženy rozdílné údaje. Při terénním výzkumu nebylo možné vytvořit přesný výpočet.

5. Stav bydlení	Nevyhovující technický stav, výskyt štěnic	
6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Dva soukromí majitelé	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	80 % Romové	Odhad

Obrázek 56 Ubytovna AE, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 57 Ubytovna AE, společná kuchyně, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

Obrázek 58 Ubytovna AE, chodba, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

17.6 Ubytovna AF

Ubytovna se nachází nedaleko centra města, u Tyršových sadů. Sídlí ve čtyřpatrovém domě, který byl v relativně dobrém technickém stavu. Vlastníkem nemovitosti je Aleš Vlček.

V domě bydleli zahraniční dělníci, zejména z Ukrajiny, důchodci, partnerské páry aj. V budově nebyla zjištěna přítomnost dětí. Maximální kapacita ubytovny činila dle dat magistrátu 70 osob a podle dat KoP ÚP v Jablonci nad Nisou pouze 26. Kvůli jazykové bariéře mezi výzkumníkem a obyvateli ubytovny a neochotou ostatních obyvatel hovořit o životě na ubytovně nebylo možné blíže ubytovnu analyzovat. Rovněž se nepodařilo zjistit skutečný počet obyvatel nebo jejich odhad. Pouze jedna z obyvatelek hovořila o „nedostatečné hygieně“ na ubytovně, avšak nechtěla být konkrétnější.

Sociální zařízení byla společná pro každé patro.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Ubytovna pro dospělé (B1a)	
2. Počet obyvatel	70 (26)	Jedná se o maximální kapacitu ubytovny dle dat magistrátu, v závorce je uvedena maximální kapacita dle dat ÚP
3. Prostorové vyloučení	SVL je v blízkosti sociálně lépe situovaných obyvatel; je zajištěna dostupnost občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	Ubytovna je obecně známá jako problematická
5. Stav bydlení	Nevyhovující technický stav	

6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Jeden soukromý vlastník	
7. Demografická struktura	Různorodá	
8. Etnická skladba	Romové, Ukrajinci, majorita aj.	Odhad, podíly nezjištěny

Obrázek 59 Ubytovna AF, zdroj autor výzkumu (stav srpen 2019)

17.7 Ubytovna AG

Ubytovna se nachází v městské části Mšeno na periferii Jablonce nad Nisou. Jedná se o dvoupatrovou budovu, levá část v přízemí nebyla v době výzkumu využívána k ubytování. Maximální kapacita dle dat magistrátu činila 41 osob. Majitelem nemovitosti a provozovatelem je společnost Evesa s. r. o., které patří několik průmyslových objektů v nedaleké průmyslové zóně.

Podle vyjádření správce ubytovny jsou v ubytovaných agenturní zaměstnanci a zaměstnanci přílehlých firem. Všichni pracují, žádný klient nevyužívá doplatky ani příspěvky na bydlení. Obyvatelé ubytovny se odmítli s výzkumníky bavit.

	Charakteristika	Komentář
1. Typ	Ubytovna pro dospělé (B1a)	
2. Počet obyvatel	41	Odhad
3. Prostorové vyloučení	Daleko od občanské vybavenosti	
4. Bariéra mezi SVL a ostatní populací	Spíše symbolické bariéry	
5. Stav bydlení		

6. Vlastnická struktura bytových jednotek	Firma	
7. Demografická struktura	Zejména zaměstnanci přilehlých firem	
8. Etnická skladba		

Obrázek 60 Ubytovna AG, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

18 Popisy jednotlivých městských ubytoven a krizového bydlení

V současné době existují v Jablonci nad Nisou dvě městské ubytovny, z nichž je pouze jedna v provozu a 7 bytových jednotek tzv. krizového bydlení.

18.1 Městská ubytovna BA

Kapacita ubytovny byla 18 pokojů a 30 lůžek, v době výzkumu nebyla zcela obsazena. Cena za ubytování činila 3500 Kč za lůžko na měsíc, smlouvy byly vydávány na 3 měsíce. Ubytovnu spravuje Oddělení správy bytových objektů Magistrátu města Jablonce nad Nisou. Provozní řád byl schválený KHS.

Většina klientů zde žila dlouhodobě a pracovala. Nenacházely se zde žádné rodiny s dětmi. Každé patro mělo společné sociální zařízení a kuchyň. Ubytovna byla vybavená novým nábytkem (kromě kuchyňských linek), který byl zakoupen v letech 2017, 2018. V roce 2019 došlo k vymalování celé ubytovny a rekonstrukci sprchových koutů. Od 22 hodiny je stanoven noční klid. Správce bývá pravidelně na ubytovně každý pracovní den cca 3-4 hodiny denně. V celém domě byl zákaz kouření, včetně kouření na balkonech a bylo vyžadováno přezouvání.

Obrázek 61 Městská ubytovna BA, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019)

18.2 Krizové bydlení BB

Část bytů v panelovém domě nedaleko centra města je vyhrazena pro krizové bydlení rodin s dětmi. Konkrétně se jedná o 6 bytových jednotek, které jsou určeny rodinám s dětmi.⁶¹ Cena je podobná jako na městské ubytovně, ale je odvislá od počtu osob, v průměru činí 4 000 Kč za měsíc.

⁶¹ Resp. 7 bytových jednotek, ale jednu nelze z organizačních důvodů využívat.

Objekt spravuje oddělení správy bytových objektů a Komise humanitní a sociální péče Rady města Jablonce nad Nisou schvaluje poskytnutí ubytování.

Obrázek 62 Krizové bydlení BB, městské byty, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

18.3 Městská ubytovna BC

Městská ubytovna BC je z důvodu nevyhovujícího technického stavu uzavřena. V ubytovně se nachází celkem 14 pokojů.

Obrázek 63 Nevyužívaná městská ubytovna BC, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

19 Neobývané lokality

V podkapitolách níže jsou popsány lokality, které byly v minulosti vedeny Magistrátem města Jablonce nad Nisou jako lokality s různou intenzitou sociálního vyloučení. Vzhledem k dynamice sociálního vyloučení byly tyto domy v době výzkumu prázdné, avšak lze se důvodně domnívat, že u některých z nich to mohla být pouze krátkodobá změna. Zároveň je z tohoto výčtu zřejmé, že ve městě existuje trend, kdy jsou lokality postupně rekonstruovány a mění se v nich sociální skladba. Byty jsou buď dále pronajímány, nebo prodávány jiné cílové skupině.

19.1 Lokalita CA

Podle vyjádření obyvatel několika sousedních domů odešli poslední obyvatelé domu zhruba před rokem, tj. někdy v roce 2018. Sousedé charakterizovali obyvatele jako lidi bez domova, kteří zde po dohodě s majitelem nemovitosti žili. V domě býval hluk a do domu přicházelo mnoho dalších osob. Zhruba před rokem došlo v domě k požáru, ke kterému museli být přivoláni hasiči. Přestože lidé z okolních nemovitostí uváděli jako vlastníka a člověka, s kterým v případě problémů jednali, muže, dle katastru nemovitostí je majitelkou nemovitosti Eva Jančíková.

Dům byl v době výzkumu prázdný. Podle obyvatel několika sousedních domů pouze občas někdo nahlédne dovnitř, avšak nikdo se zde dlouhodobě nezdržuje. Sousedé hovořili s několika lidmi, kteří měli zájem o odkup nemovitosti, avšak majitel dům, podle jejich vyjádření, prodat nechce. Lidé v okolí mají obavy o další osud domu.

Obrázek 64 Lokalita CA, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

19.2 Lokalita CB

Dům byl v minulosti Městským úřadem v Jablonci nad Nisou veden jako lokalita s vyšším rizikem sociálního vyloučení. V době výzkumu byl dům prázdný a probíhaly na něm rozsáhlejší rekonstrukční práce. Vlastníkem byla společnost SteelForm Technology s.r.o.

Obrázek 65 Lokalita CB, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

19.3 Lokalita CC

Dům byl v minulosti městským úřadem veden jako lokalita s vyšším rizikem sociálního vyloučení. V době výzkumu probíhala v domě rekonstrukce. Rekonstruované byty by se měly jednotlivě prodávat.

Obrázek 66 Lokalita CC, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

19.4 Lokalita CD

Jednalo se o velký dům s třemi patry a podkrovím. V přízemí byla drogerie, trafika a uzavřená provozovna pekárny. Společné prostory byly špinavé a zanedbané.

Dotazovaní lidé v domě měli smlouvy o nájmu platné shodně na jeden rok, konkrétně do 30. 7. 2019. V průběhu července jim bylo, navzdory předchozímu ujištění o prodloužení, oznámeno, že jim smlouvy nebudou prodlouženy. V polovině června museli rychle nalézt další ubytování. Všechny dotázané domácnosti to označili za velký problém a stresující situaci. Nejméně tři

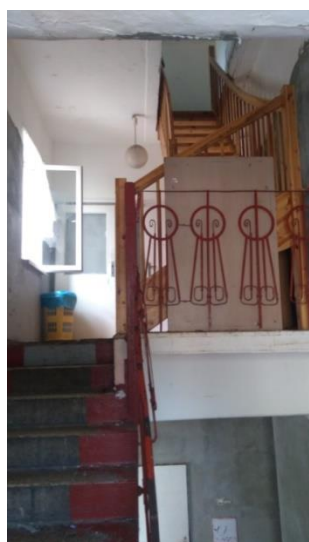
vzájemně příbuzné rodiny plánovaly přestěhování do různých lokalit v Liberci. Jedna rodina se po delším neúspěšném hledání ocitla s několika dětmi na jedné z jabloneckých ubytoven. Hledání nového bydlení dotazovaní respondenti, vyjma jedné rodiny, podle svých slov neřešili ve spolupráci s neziskovými organizacemi apod. a nespolupracovali s žádnými sociálními pracovníky ani v jiných oblastech. Nájemníci se domnívali, že po jejich odchodu začnou v domě rozsáhlejší rekonstrukce, což se při další návštěvě domu v říjnu potvrdilo. Dům byl prázdný a po dokončení prací se plánovalo komerční pronajímání jednotlivých bytů.

V domě bydlelo na začátku výzkumu v červenci 2019 celkem 5 domácností s dětmi, mnoho osob mělo exekuce. Některé domácnosti žili v lokalitě CD i 7 let. Nájemné v domě činilo zhruba 9 až 10 000 Kč, například za byt o dispozici 2+1 platila rodina 9 850 Kč bez energií. V říjnu 2019 byl dům zcela bez obyvatel.

Obrázek 67 Lokalita CD, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

Obrázek 68 Lokalita CD, schody vedoucí do podkrovního bytu, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)

19.5 Lokalita CE

Původně městský dům byl po roce 2000 zprivatizován. Dotazovaní aktéři hovořili o domě jako o romském. Majitel domu několik měsíců před terénním šetřením všechny nájemníky vystěhoval, dům prošel rekonstrukcemi a jednotlivé byty měly být dány k prodeji. V srpnu 2019 byl ale jediným majitelem dle katastru nemovitostí Karel Procházka a celý objekt byl prázdný. Vzhledem k provedeným rekonstrukcím a zvýšení celkového standardu v domě není zřejmý důvod k domněnkám o návratu sociálně vyloučených osob.

Obrázek 69 Lokalita CE, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)

20 Přílohy

Obrázek 70 Bodové hodnocení, obdrženo 15. Řijna 2019

Bodové hodnocení

(nebude součástí pravidel, bude sloužit pro vnitřní potřebu OSBD)

I. OSOBNÍ ÚDAJE ŽADATELE

- 1. Rodinný stav žadatele**
 - ženatý – vdaná 30 bodů
 - první manželství žadatele a jeho partnera 10 bodů
- 2. Věk žadatele**
 - věk žadatele do 36 let 10 bodů
- 3. Počet dětí do 18 let rodiny žadatele, kteří se budou stěhovat společně s žadatelem**
 - 1 dítě 10 bodů
 - 2 děti 20 bodů
 - 3 děti 30 bodů
 - každé další dítě 1 bod
- 4. Zdravotní stav**
 - žadatel nebo jeho partner je držitelem průkazu ZTP 5 bodů
 - žadatel nebo jeho partner je držitelem průkazu ZTP/P 10 bodů
- 5. Počet osob vyžadující oddělené bydlení** 10 bodů
- 6. Zaměstnání**
 - žadatel byl v posledních 2 letech min. 20 měsíců zaměstnán nebo podnikal jako osoba samost. výdělečně činná, byl na mateřské dovolené, příjemcem invalidního důchodu nebo příspěvku na péči 20 bodů
- 7. Přestupky spáchané z nedbalosti**
 - žadatel nebyla v uplynulých 3 letech uložena sankce za přestupek dle § 30,31,47,49,50 zák. č. 200/1990 Sb., spáchaný z nedbalosti 10 bodů

II. ÚDAJE O DOSAVADNÍM BYDLENÍ

- 1. Vztah k bytu**
 - a) u rodičů žadatele nebo partnera 10 bodů
 - b) u prarodičů žadatele nebo partnera 10 bodů
 - c) u cizích lidí 20 bodů
 - d) ubytovna 20 bodů
- 2. Obytná plocha na osobu v m²**
 - a) 1 - 5,99 m² 15 bodů
 - b) 6 - 11,99 m² 10 bodů
 - c) 12 a více m² 5 bodů
- 3. Důvod žádosti o byt**
 - a) soudní výpověď § 711a odst. 1 písm. a) obč. zák. 10 bodů
 - b) soudní výpověď § 711a odst. 1 písm. b)-d) obč. zák. - 50 bodů

/aktualizace 11. 9. 2013/

**Bodové hodnocení
pro sociální byty pro seniory**

(nebude součástí pravidel, bude sloužit pro vnitřní potřebu OSS)

I. OSOBNÍ ÚDAJE ŽADATELE

1. Rodinný stav žadatele

- vdovec – vdova žijící osaměle 20 bodů
- jednotlivec (bez vdovského důchodu) 30 bodů

2. a) Věk žadatele

- věk nad 70 let 10 bodů
- věk nad 80 let 20 bodů

b) Věk osoby, která se bude stěhovat do bytu s žadatelem

- věk nad 70 let 10 bodů
- věk nad 80 let 20 bodů

3. a) Zdravotní stav žadatele

- držitel průkazu ZTP 5 bodů
- držitel průkazu ZTP/P 10 bodů

b) Zdravotní stav osoby, která se bude stěhovat do bytu s žadatelem

- držitel průkazu ZTP 5 bodů
- držitel průkazu ZTP/P 10 bodů

II. ÚDAJE O DOSAVADNÍM BYDLENÍ

1. Vztah k bytu

- u rodinných příslušníků žadatele nebo partnera 10 bodů
- u cizích lidí (podnájem) 20 bodů
- ubytovna, azylový dům 20 bodů

2. Žadatel je příjemcem příspěvku na bydlení

- ano 20 bodů

Tabulka 9 Checklist bydlení pro Jablonec nad Nisou

Indikátor	Hodnota k: měsíc/rok	Komentář
1. Počet obyvatel obce	K 31. prosinci 2018 celkem 45 802 obyvatel.	Zdroj: ČSÚ
2. Počet sociálně vyloučených lokalit v obci	21	Jedná se o celkem 21 jasněji vymezených lokalit, celkem se tyto lokality skládají z 25 domů s číslem popisným. Mezi těmito lokalitami nejsou započítány komerční ubytovny. Zdroj: terénní výzkum, aktuální k době výzkumu
3. Počet obyvatel sociálně vyloučených lokalit	520	520 osob se nachází v jasněji vymezených lokalitách. K těmto osobám lze připočítat ještě cca 170 sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených obyvatel ubytoven a cca 100 osob bydlících na sídlišti V. Rovněž zde nejsou uvedeni lidé bez domova, kterých by podle dat magistrátu mělo být cca 290 na území celého ORP. ⁶² Jedná se o kvalifikovaný odhad. Zdroj: Magistrát města Jablonce nad Nisou, terénní výzkum, aktuální k době výzkumu
4. Počet příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi (osoby)	Ke květnu 2019: 360 příjemců příspěvků na živobytí, 225 příjemců doplatků na bydlení a do 5 příjemců dávek	Zdroj: MPSV

⁶² Analýza se z kapacitních a metodologických důvodů hlouběji nezaměřovala na zjišťování krajní bytové nouze. Vysoký počet osob bez přístřeší na území ORP může být zapříčiněn i fluktuací těchto osob mezi Libercem a Jabloncem, kde je dobré dopravní spojení veřejnou hromadnou dopravou.

	mimořádné okamžité pomoci.	
5. Podíl nezaměstnaných osob v obci	2,6 % k 31. 10. 2019	Údaj vyjadřuje podíl nezaměstnaných osob, tj. dosažitelných uchazečů o zam., v populaci ve věku 15 až 64 let, zdroj MPSV. Ke stejnému datu byl počet nezaměstnaných v Jablonci nad Nisou 842. Zdroj: KoP ÚP v Jablonci nad Nisou
6. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob v obci (12+)	0,38 % k 31. 12. 2018	Údaj vyjadřuje podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob, tj. dosažitelných dlouhodobých uchazečů o zam., v populaci ve věku 15 až 64 let. K 31. 12. 2018 činil počet dlouhodobě nezaměstnaných osob v Jablonci nad Nisou 173. K 15. září 2019 byl počet dlouhodobě nezaměstnaných osob: 134 Zdroj všech dat: KoP ÚP v Jablonci nad Nisou
7. Počet obyvatel v substandardních podmínkách (tj. obyvatelé azylových domů, ubytoven, rekreačních objektů a jiných než obytných prostor; obyvatelé technicky či hygienicky nevhodných prostor)	705	Zdroj: Magistrát města Jablonce nad Nisou, terénní výzkum, aktuální k době výzkumu Jedná se o kvalifikovaný odhad.
8. Počet osob v bytové nouzi (tj. obyvatelé azylových domů, dlouhodobý obyvatelé ubytoven, rekreačních objektů a jiných než obytných prostor;	540	Zdroj: Terénní výzkum Jedná se o kvalifikovaný odhad. Nezahrnuje lidi bez

<p>obyvatelé technicky či hygienicky nevhodných prostor)</p>		<p>domova, jejichž počet nemohl být řádně triangulován. Odhad magistrátu za terén ORP Jablonec nad Nisou: 290 lidí bez domova.</p> <p>V celkovém počtu nejsou započteni zahraniční dělníci, kde se lze ve většině případů domnívat, že na ubytovnách pobývají pouze dočasně a v zahraničí mají standardní bydlení, kam se pravidelně vrací. Tento stav ale nemusí být pravidlem.</p>
<p>9. Počet dětí na ubytovnách/počet domácností s dětmi na ubytovnách</p>	<p>22/8</p>	<p>Zdroj: Terénní výzkum Jedná se o kvalifikovaný odhad.</p>

Tabulka 10 Schéma základní kategorizace lokalit dle ASZ, zdroj: Typologie sociálně vyloučených lokalit (ASZ, 2018)

	A	B	C
<p>1 (dům)</p>	<p>Sociálně vyloučený rodinný dům</p> 	<p>Sociálně vyloučený bytový dům</p> 	<p>Bytový dům s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů</p>
<p>2 (spojité území)</p>	<p>Skupina sociálně vyloučených rodinných domů</p> 	<p>Skupina sociálně vyloučených bytových domů</p> 	<p>Skupina bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů</p>
<p>3 (nespojité území)</p>	<p>Lokalita s vyšším podílem sociálně vyloučených rodinných domů</p> 	<p>Lokalita s vyšším podílem sociálně vyloučených bytových domů</p> 	<p>Lokalita s vyšším podílem bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů</p>

21 Bibliografie

ASZ. (2016). *Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016-2020*. Praha: Úřad vlády ČR.

ASZ. (2018). *Typologie sociálně vyloučených lokalit*. Praha: ASZ.

Čada, K. (2015). *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR*. Praha: MPSV.

Liberecký_kraj. (2018). *Bezpečnostní analýza Libereckého kraje za období 1. 1. 2018 - 30. 9. 2018*. Liberec: Liberecký kraj.

MPSV. (2015). *Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015 - 2025*. Praha: MPSV.

SocioFactor. (2013). *Analýza sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v Libereckém kraji*. Ostrava: SocioFactor.

Trlifajová, L. (2018). *Práce jako finanční e existenční riziko - Část I*. Praha: Centrum pro společenské otázky – SPOT.

22 Seznam obrazových příloh

Obrázek 1 Mapa SO ORP Jablonec nad Nisou, zdroj: ČSÚ	11
Obrázek 2 Teplotní mapa vyjadřující koncentraci uchazečů o zaměstnání na území města Jablonce dle jednotlivých adres, stav k 15. 9. 2019, zdroj KoP ÚP Jablonec nad Nisou	27
Obrázek 3 Index kriminality v Obvodním oddělení PČR Jablonec nad Nisou, zdroj Mapa kriminality	34
Obrázek 4 Porovnání kriminality v jednotlivých obvodních odděleních okolo Jablonce nad Nisou v projektu Mapakriminality.cz za celý rok 2018 (X označuje Obvodní oddělení PČR Jablonec nad Nisou), zdroj: Mapakriminality.cz	35
Obrázek 5 Počet osob v exekuci v jednotlivých obcích, zdroj Mapa exekucí	38
Obrázek 6 Trosky přiček ve vstupní chodbě domu A1, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	51
Obrázek 7 Lokalita A1 a A2, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)	51
Obrázek 8 Lokalita A1 vyfocená z domu A3, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	52
Obrázek 9 Lokalita A, vzdálenější z dvojice domů je dům A2, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	53
Obrázek 10 Lokalita A3, pohled od dvora, neupravená fasáda; zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	54
Obrázek 11 Lokalita A3, pohled z ulice; zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)	54
Obrázek 12 Lokalita B, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	55
Obrázek 13 Lokalita C, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	56
Obrázek 14 Lokalita D, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019)	57
Obrázek 15 Lokalita E, dům a skládka odpadu, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019).....	59
Obrázek 16 Lokalita E, vstupní chodba, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019)	59
Obrázek 17 Lokalita F, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)	60
Obrázek 18 Lokalita G, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)	62
Obrázek 19 Lokalita G, společné prostory, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	62
Obrázek 20 Lokalita H, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	63
Obrázek 21 Lokalita I, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)	64
Obrázek 22 Skládka za lokalitou I, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	65
Obrázek 23 Lokalita J, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)	66
Obrázek 24 Lokalita J, vzdálenější dům ve dvoře, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019) .	66
Obrázek 25 Lokalita K, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	67
Obrázek 26 Lokalita L, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)	69
Obrázek 27 Lokalita M, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)	70
Obrázek 28 Lokalita M, vnitřní prostory, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	70
Obrázek 29 Lokalita N, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	72
Obrázek 30 Lokalita O, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)	73
Obrázek 31 Lokalita P, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019)	74
Obrázek 32 Lokalita Q1, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)	75
Obrázek 33 Lokalita Q2, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019)	76
Obrázek 34 Lokalita R, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	77
Obrázek 35 Lokalita R, společné prostory; zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	77
Obrázek 36 Lokalita S, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	78

Obrázek 37 Lokalita T, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	79
Obrázek 38 Lokalita U1, vchod do domu, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019).....	81
Obrázek 39 Lokalita U1, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019).....	81
Obrázek 40 Lokalita U1, společné prostory, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019).....	82
Obrázek 41 Lokalita U2, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	83
Obrázek 42 Lokalita U2, vybydlený byt při vstupu do domu, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	83
Obrázek 43 Sídliště V, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	85
Obrázek 44 Sídliště V, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	85
Obrázek 45 Sídliště V, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	86
Obrázek 46 Ubytovna AA, vchod, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	88
Obrázek 47 Rampa pro vozíčkáře před ubytovnou AA s nevhodně řešeným nájezdem, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	89
Obrázek 48 Kočárky, jízdní kola a invalidní vozík, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	89
Obrázek 49 Společné prostory, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	90
Obrázek 50 Společná kuchyň, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	90
Obrázek 51 Společné prostory, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	91
Obrázek 52 Ubytovna AB, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	92
Obrázek 53 Ubytovna AC, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	93
Obrázek 54 Ubytovna AC, upozornění na dveřích ubytovny, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	93
Obrázek 55 Ubytovna AD, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	95
Obrázek 56 Ubytovna AE, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	96
Obrázek 57 Ubytovna AE, společná kuchyně, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	96
Obrázek 58 Ubytovna AE, chodba, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	97
Obrázek 59 Ubytovna AF, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019).....	98
Obrázek 60 Ubytovna AG, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	99
Obrázek 61 Městská ubytovna BA, zdroj: autor výzkumu (stav srpen 2019).....	100
Obrázek 62 Krizové bydlení BB, městské byty, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	101
Obrázek 63 Nevyužívaná městská ubytovna BC, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	101
Obrázek 64 Lokalita CA, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	102
Obrázek 65 Lokalita CB, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	103
Obrázek 66 Lokalita CC, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	103
Obrázek 67 Lokalita CD, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	104
Obrázek 68 Lokalita CD, schody vedoucí do podkrovního bytu, zdroj: autor výzkumu (stav červenec 2019).....	104
Obrázek 69 Lokalita CE, zdroj: autor výzkumu (stav říjen 2019).....	105
Obrázek 70 Bodové hodnocení, obdrženo 15. Října 2019.....	106
Obrázek 71 Bodové hodnocení pro sociální byty pro seniory, obdrženo 15. Října 2019.....	107

23 Seznam grafů

Graf 1 Srovnání procentuálních podílů uchazečů o zaměstnání v 6 největších městech Libereckého kraje, zdroj: MPSV	26
Graf 2 Celkové počty obyvatel a celkové počty obyvatel nad 15 let včetně v šesti největších městech Lib. Kraje k 31. 12. 2018, zdroj ČSÚ	30
Graf 3 Proc. podíl příjemců PnB v průměrném měsíci r. 2018 (přepočteno na obyvatelstvo 15+ let), zdroj MPSV	31
Graf 4 Proc. podíl příjemců PnŽ v průměrném měsíci r. 2018 (přepočteno na obyvatelstvo 15+ let), zdroj MPSV	32
Graf 5 Proc. podíl příjemců DnB v průměrném měsíci r. 2018 (přepočteno na obyvatelstvo 15+ let), zdroj MPSV	33
Graf 6 Počty trestných činů v Obvodním oddělení PČR Jablonec nad Nisou, zdroj: Mapakriminality.cz.....	36
Graf 7 Proc. podíl osob v exekuci (k 31. 12. 2017) (přepočteno na obyvatelstvo 15+ let), zdroj Mapaexekucí.cz.....	40
Graf 8 Procentuální podíl osob v osobním bankrotu (stav k 31. 12. 2018; přepočteno na obyv. 18+ let).....	41

24 Seznam tabulek

Tabulka 1 Počty uskutečněných rozhovorů při terénním výzkumu.....	8
Tabulka 2 V minulosti zprivatizované objekty, zdroj: Magistrát města Jablonce nad Nisou	16
Tabulka 3 Počty uchazečů o zaměstnání, zdroj: MPSV	26
Tabulka 4 Absolutní počty výplat PnB, PnŽ a DnB v 6 největších městech Libereckého kraje, zdroj MPSV	30
Tabulka 5 Počty trestných činů v Obvodním oddělení PČR Jablonec nad Nisou, zdroj: Mapakriminality.cz.....	35
Tabulka 6 Srovnání počtů exekucí apod. v šesti největších městech Libereckého kraje, zdroj Mapaexekucí.cz	39
Tabulka 7 Absolutní počty a procentuální podíly osob v os. bankrotu v 6 největších městech Libereckého kraje, zdroj: Insolvenční rejstřík, MSČR.....	40
Tabulka 8 Úžeji vymezené sociální služby, zdroj: Magistrát města Jablonce a Registr poskytovatelů sociálních služeb	44
Tabulka 9 Checklist bydlení pro Jablonec nad Nisou.....	108
Tabulka 10 Schéma základní kategorizace lokalit dle ASZ, zdroj: Typologie sociálně vyloučených lokalit (ASZ, 2018)	110